POLIROM

Agnès Gedda

GRĂDINA DE LEGUME ECOLOGICE

Ghid practic

Tot ce trebuie să știți pentru a cultiva legume 100% naturale

Practic

POLIROM
Ghid practic
GRĂDINA DE LEGUME ECOLOGICE
Agnès Gedda

Legumele sunt esenţiale pentru o alimentaţie sănătoasă. Cu toate acestea, modificările genetice şi folosirea îngrăşămintelor chimice le pot transforma într-un veritabil pericol pentru organism. Dacă doriţi să regăsiţi savoarea legumelor şi zarzavaturilor din grădina bunicilor, nu ezitaţi! De la unelte până la influenţa lunii asupra culturilor, de la stropire până la dăunători, trucurile şi sfaturile cuprinse în acest ghid practic vă ajută să aveţi propria grădină ecologică... chiar şi pe balcon.

Diferitele tipuri de grădini • Cum cultivaţi legumele pe balcon sau pe terasă • Pregătirea compostului • Diferitele tipuri de legume şi ordinea în care trebuie cultivate • Cum se face rotaţia culturilor • Soluţii fitosanitare pe care le puteţi pregăti acasă • Îngrăşămintele ecologice • Bolile grădinii • Semănatul şi plantatul • Cum se păstrează seminţele • Cum să vă pregătiţi răsadurile • Grădina celor mici

Agnès Gedda a mai publicat *Votre jardin sur balcon* (Eyrolles, 2006).

Agnès Gedda, *Le potager bio*
© Editions d'Organisation, Paris, France, 2006

© 2007 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4, P.O. Box 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33; O.P. 37;
P.O. Box 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

GEDDA, AGNÈS

Grădina de legume ecologice: ghid practic / Agnès Gedda; trad. de Eliza Galan. – Iaşi: Polirom, 2007

ISBN: 978-973-46-0842-3

I. Galan, Eliza (trad.)

635.1/.8

Printed in ROMANIA

Agnès Gedda

GRĂDINA DE LEGUME ECOLOGICE

Ghid practic

Traducere de Eliza Galan

POLIROM
2007

Cuprins

Introducere 13

Capitolul 1

Ce trebuie să aveţi
şi ce trebuie să ştiţi

Uneltele 17

Stropitul 19
Apa de ploaie 19
Apele curgătoare 20
Apa de la robinet 21
Stropitoare sau furtun ? 21
Când udaţi ? 22
Cu ce frecvenţă ? 22
În ce moment al zilei ? 24

Luna 25
Lună în creştere, lună în descreştere 26
Lună în urcare, lună în coborâre 27

Capitolul 2

O grădină adaptată
situaţiei dumneavoastră

Un bun principiu de plecare :
plantaţi în funcţie de necesităţi 33

Ce tip de grădină veţi alege? 34

Diferitele tipuri de grădini 35

Grădina completă :
marele pot, pentru cei mai motivaţi 35
Grădina minimală :
pentru cei care vor doar să încerce 37

Cum cultivaţi legumele
pe balcon sau pe terasă 43

Ce să plantaţi ? 47

Capitolul 3

Grădina în acţiune

Analiza solului 53

Sol greu sau uşor ? 54

Adaosurile 55

Varul 56
Turba 56
Gunoiul de grajd 56

Cum să vă structuraţi grădina 58

Găsiţi locul potrivit 58
Întocmiţi un plan 59
Trasaţi aleile 59
Pregătiţi terenul 60

Pregătirea compostului 63

Ce să puneţi în compost 63
Unde depozitaţi compostul ? 66
Cum să obţineţi un compost reuşit 66
Cum ştiţi dacă este gata compostul ? 69
Cât compost să folosiţi 70
Acoperirea cu paie sau mulcirea 71
Cu ce puteţi acoperi solul ? 72

Capitolul 4

Ce trebuie să ştiţi despre cultivarea legumelor

Ce să plantaţi 75
Rotaţia culturilor 75
Diferitele tipuri de legume şi ordinea în care trebuie cultivate 77
Cum se face rotaţia culturilor ? 79
Asocierea legumelor 81
Şi florile ? 84
Ce flori veţi alege ? 85
Când le veţi planta ? 85

Capitolul 5

Dăunătorii

Rozătoarele 89
Cârtiţa 89
Şoarecele de pădure 90
Şoarecele de câmp 91
Iepurele de câmp 92
Păsările 93
Insectele 94
Păduchele de frunze 94
Viermele-sârmă 99
Gândacul de Colorado 100
Puricele cartofului 101
Urechelniţa 103
Musca verzei 104
Fluturele alb al verzei 105
Viermele gri (fluture de noapte) 107
Fluturele porumbului 108

Omida roşiei (Manduca quinquemaculata) 109
Limaxul şi melcii 111

Insecticidele 113
Insecticidele naturale 113
Soluţii fitosanitare pe care le puteţi prepara acasă 114

Capitolul 6

Îngrăşămintele ecologice

Echilibrul solului şi biodinamica 127
Metoda biodinamică şi fertilizarea 128

Nevoile plantelor 129
Azotul (N) 129
Fosforul (P) 130
Potasiul (K) 130

Îngrăşămintele ecologice de origine animală 131
Guano 131
Sângele uscat de la păsările de curte 131
Coarnele de animale măcinate sau arse 132
Oasele de peşte 132

Îngrăşămintele ecologice de origine vegetală 133
Fertilizatorii de pe lângă casă 133
Îngrăşămintele verzi 136

Capitolul 7

Cum vă veţi ocupa de grădină

Bolile grădinii 145
Făinarea (oidium) 145
Mana 145
Mucegaiul cenuşiu 146
Rugina 146

Fungicidele 146
Contra făinării şi manei 146
Împotriva rapănului merilor, manei castraveţilor, coacăzelor şi bostanilor 148
Împotriva bolilor provocate de ciuperci, rugină, mană, mucegai cenuşiu 148
Grădina de-a lungul anotimpurilor 150

Capitolul 8

Semănatul şi plantatul

Seminţele 153
Speciile alogame 154
Recoltaţi-vă singuri seminţele 155
Cum se păstrează seminţele ? 156
Câteva legume de la care puteţi recolta seminţele 156
Cartofii 156
Fasolea, mazărea şi bobul 157
Roşiile 157
Ardeii graşi şi ardeii iuţi 157
Dovlecii, dovleceii, pepenii galbeni şi bostanii 158
Salatele 158
Ceapa şi prazul 158
Morcovii 159
Pătrunjelul 159
Soiurile de varză 160
Usturoiul 160
Haşmele 160
Arpagicul 161
Semănaţi în locul şi momentul potrivit 161
Cum să vă pregătiţi răsadurile 162
Plante „precoce", „timpurii" sau „târzii" 163
Răsadurile 164

Repicarea 168
Plantarea în grădină 169
Semănarea la exterior (direct în pământ) 170
Cele trei moduri în care puteţi semăna 173
Semănarea plantelor aromatice 175

Capitolul 9

Grădina de legume, plantă cu plantă

Fructele şi legumele din grădină 179
Anghinarea 179
Ardeiul 181
Cartoful 182
Castravetele 184
Căpşunul 185
Ceapa 188
Dovlecelul 189
Fasolea agăţătoare 190
Feniculul 191
Fetica 193
Haşmele 194
Mazărea 195
Măcrişul 196
Morcovul 196
Pepenele galben 198
Prazul 200
Ridichea 202
Roşia 203
Rubarba 206
Salata 207
Sfecla 208
Soiurile de varză 209
Spanacul 213
Sparanghelul 214
Ţelina 216
Usturoiul 217
Vânăta 218

Ierburile aromate (condimentele) 220
Arpagicul 220
Busuiocul 221
Cimbrişorul 222
Cimbrul 223
Dafinul 224
Hasmaţuchi 225
Mărarul 226
Menta 228
Pătrunjelul 229
Tarhonul 230

Florile din grădina de legume 232
Condurul-doamnei 232
Crinul de baltă 234
Dalia 235
Filimica 237
Levănţica 238

Capitolul 10

Grădina celor mici

Legumele pe care le vor recolta primăvara şi vara 246
Ceapa albă 246
Cresonul 246
Fasolea 246
Mazărea 247
Măcrişul 247
Morcovii 247
Napii 248
Ridichile 248
Salata verde 249
Spanacul 249

Legumele pe care le vor recolta toamna 250
Bostanul 250

Cartofii 250
Castraveţii 251
Castraveţii cornişon 251
Dovlecelul 251
Roşiile 252
Sfecla 252

Fructele roşii 252

Tunderea coacăzului negru,
a coacăzului roşu şi a afinului 253
Tunderea zmeurului şi a murului 253
Zmeurul 253
Căpşunul de soi remontant 254
Căpşunul care rodeşte o singură dată 254
Coacăzul roşu 254
Coacăzul negru 255
Afinul 255
Murul uriaş 255

Dicţionar de termeni 257

Introducere

Ce poate fi mai natural decât o grădină ecologică? Pentru a vă ajuta să cultivaţi propriile legume fără produse chimice, vă propunem în cartea de faţă să cunoaşteţi mai bine ritmurile naturii şi să învăţaţi tehnicile de bază ale grădinăritului ecologic, pentru a le putea aplica în grădina dumneavoastră. De fapt, ce înseamnă ecologic? Nimic foarte complicat în cazul de faţă: este vorba despre cultivarea grădinii fără îngrăşăminte, ierbicide sau insecticide de sinteză. O cerinţă care nu presupune nimic imposibil şi care ţine de un bun-simţ elementar: sincer, cine are chef să dea peste pesticide în farfurie?

Veţi descoperi alături de noi trucuri simple, produse 100% naturale, uşor de preparat de dumneavoastră înşivă, ce vă vor permite să vă întreţineţi grădina fără a apela la chimie. Într-un fel sau altul, veţi regăsi astfel grădina bunicilor, care era, fără îndoială, ecologică... deşi ei nu ştiau asta.

Dacă sunteţi tentaţi de aventura legumiculturii ecologice la scară domestică, dacă vreţi să redescoperiţi gustul adevăratelor legume, atunci nu mai ezitaţi! Puteţi cultiva

singuri legume mai savuroase cu cheltuieli reduse. Pentru asta, nu aveţi nevoie de nimic altceva decât de răbdare. Nu vă trebuie materiale costisitoare; trucurile şi sfaturile pe care vi le dăm şi un minimum de efort vor fi de-ajuns pentru a vă face să gustaţi din bucuriile grădinăritului ecologic.

Capitolul 1

Ce trebuie să aveţi şi ce trebuie să ştiţi

Uneltele

Uneltele de care aveţi nevoie pentru a vă apuca de cultivarea grădinii dumneavoastră sunt cele pe care le posedă orice grădinar care se respectă: bineînţeles, vă veţi sluji de ele atât în grădina cu flori, cât şi în cea de legume.

Pentru pregătirea propriu-zisă a solului, veţi folosi un târnăcop, o lopată, o roabă, eventual o furcă pentru bălegar şi o sită.

Acum iată câteva unelte care sunt în mod special destinate întreţinerii solului şi pe care trebuie neapărat să le achiziţionaţi: un hârleţ (pentru a afâna pământul), o furcă de săpat (folosită pentru a smulge rădăcinile), o cazma, o grifă (denumită şi cârlig), o sapă, o greblă, un scormonitor şi o săpăligă.

Pentru înmulţirea şi semănarea răsadurilor, veţi avea nevoie de ghivece şi păhărele (mai ales din turbă biodegradabilă sau din hârtie de ziar), de sfoară, de etichete pentru a putea identifica plantele cultivate, de un termometru, un centimetru şi o scafă. Pentru întreţinere, vă vor trebui: un foarfece de grădină, araci, proptele, sfoară.

Pentru udat, veţi folosi : o stropitoare, un furtun subţire cu racord la robinet, înfăşurat pe un tambur, un aspersor, eventual un sistem de irigaţie cu picurătoare.

Pentru protecţia antiparazitară, veţi avea nevoie de găleţi pentru a prepara diversele soluţii, de un sac de pânză pentru a pune plantele la macerat (urzicile, de exemplu) şi de un pulverizator manual sau de pus în spate.

Pentru recoltat – cuţite, un foarfece şi un coş sunt de-ajuns. Dacă aţi plantat sparanghel, adăugaţi la uneltele dumneavoastră un mini-dispozitiv special de recoltare.

Alegeţi cu grijă uneltele potrivite

Sapa

Alegeţi mărimea sapei în funcţie de ce intenţionaţi să faceţi cu ea.

Roaba

Ţineţi cont de capacitatea sa şi de lărgimea aleilor. Alegeţi un model cu roată pneumatică, care este mai uşor de manevrat.

Dispozitivul de împrăştiat îngrăşăminte

Cumpăraţi, de preferinţă, un aparat care permite atât împrăştierea nisipului, cât şi a seminţelor sau a îngrăşămintelor.

Furca

Nu confundaţi furca folosită la săpat cu cea pentru bălegar. În orice caz, alegeţi un model al cărui mâner poate fi ţinut cât mai confortabil în mână.

Grebla
Nimic nu este mai enervant decât o greblă care vă lasă în timpul lucrului. Pentru a evita un asemenea necaz, verificaţi cât de solid este fixată partea metalică de mâner.

Furtunul pentru irigat
Vă recomandăm să alegeţi un model care poate fi dotat cu diverse accesorii adaptabile.

Stropitul

Ca orice organism viu, plantele nu pot trăi fără apă: la urma urmei, aceasta constituie primul element nutritiv al tuturor organismelor, animale sau vegetale.

Ce fel de apă să alegeţi pentru grădina dumneavoastră? Aveţi la dispoziţie mai multe opţiuni.

Apa de ploaie

Este cea mai bună pentru udat şi prezintă şi avantajul că vă scuteşte de treabă... numai să nu fie vorba de o ploaie torenţială, care v-ar putea distruge plantele.

Există şi o altă restricţie care se impune dacă vreţi ca plantele dumneavoastră să merite denumirea de „ecologice":

nu vă amenajaţi grădina într-un mediu poluat. Riscaţi, într-adevăr, să vă stropiţi plantele cu o apă ce ar putea conţine materii nocive pentru ele.

Exceptând aceste observaţii, apa de ploaie prezintă avantajul de a avea temperatura potrivită şi de a fi întotdeauna bine oxigenată; vara, în timpul perioadelor furtunoase, ea poate chiar să aducă solului o uşoară îmbogăţire în azot.

Reciclarea apei de ploaie

Din punct de vedere ecologic, stocarea apei de ploaie poate fi o operaţiune interesantă pentru cine nu vrea să risipească acest preţios lichid: veţi găsi în comerţ cuve pe care să le plasaţi sub streaşină, care vă vor permite să captaţi şi să păstraţi apa care se scurge şi să o folosiţi ca apă pentru udat.

Apele curgătoare

Dacă grădina dumneavoastră este situată aproape de un râu şi dacă intenţionaţi să profitaţi de această oportunitate, fiţi, şi în acest caz, foarte atenţi în privinţa calităţii apei. Poluarea ridică, într-adevăr, aceeaşi problemă, adică se opune prin definiţie oricărui produs care se vrea ecologic. În ceea ce priveşte apa de râu, nu o folosiţi, aşadar, decât în cazul în care v-aţi asigurat că în râul respectiv nu sunt deversate reziduurile uzinelor de prin preajmă...

Apa de la robinet

În sfârşit, ultima posibilitate este apa de la robinet. Dacă o folosiţi, faceţi în aşa fel încât să fie la temperatura camerei, pentru a evita distrugerea plantelor.

Stropitoare sau furtun ?

Vechea stropitoare pentru meri a familiei intră rămâne în continuare o variantă şi, dincolo de latura ei fermecătoare, vă va permite să udaţi plantele cu grijă, fără să faceţi găuri în sol.

Altă opţiune este furtunul, de care vă puteţi folosi în două moduri: fie în stilul clasic, stropind plantele la rădăcină (umeziţi uşor solul la dus, apoi insistaţi la întors), fie printr-un sistem de picurare pe care îl veţi găsi în comerţ. La rădăcina plantelor sunt plasate tuburi prevăzute cu mici găuri, care deversează cantitatea de apă necesară la momentul dorit, cu ajutorul unui dispozitiv de programare. Această soluţie este indicată mai ales pentru stropirea răsadurilor, de primăvara până toamna.

Cum să udaţi corect

Unele plante nu trebuie udate direct cu o stropitoare: această metodă poate favoriza apariţia unor boli care atacă frunzele, cum ar fi oidium (numită şi „făinare").

De reţinut

Dacă vreţi să evitaţi bătăile de cap, puteţi grupa plantele în funcţie de nevoia lor de apă. Ţinând cont în acelaşi timp şi de nevoia de îngrăşământ sau de rotaţia culturilor...

Când udaţi ?

Aici trebuie luaţi în calcul mai mulţi factori.

Frecvenţa cu care udaţi depinde de sol, de anotimp, de temperatură şi de planta cultivată. În principiu, udatul este necesar de îndată ce solul devine prea uscat, lucru pe care îl puteţi constata cu uşurinţă doar privindu-l : fie pământul se fărâmiţează şi devine prăfos, atunci când este vorba de un sol uşor, fie se crapă şi formează crevase, atunci când este vorba de un pământ greu şi argilos. Aceste semne indică faptul că pământul suferă din cauză că e prea uscat şi trebuie udat.

Cu ce frecvenţă ?

În funcţie de sol...

Tipul solului va determina şi frecvenţa udatului : un pământ uşor, aflat pe un sol permeabil, adică prin care apa circulă

bine, poate fi udat mai frecvent decât unul argilos (un sol greu), în care apa riscă să se îmbibe şi să provoace putrezirea rădăcinilor.

...de anotimp...

Frecvenţa udatului depinde de anotimp şi de stadiul de dezvoltare a plantei: pe parcursul întregii perioade de creştere, trebuie să udaţi de fiecare dată când temperatura sau ariditatea o cer; în schimb, în timpul perioadei de înflorire, udatul trebuie oprit complet.

...şi de legumele cultivate

Frecvenţa udatului depinde, în sfârşit, de tipul plantelor: de obicei, legumele care fac fructe şi rădăcinoasele au nevoie să fie udate mai rar şi mai puţin abundent decât legumele ierboase, care au frunze mari.

În general, în zilele frumoase, este mai bine să vă udaţi grădina mai rar, dar consecvent, decât să îndesiţi stropirile: dacă v-aţi protejat culturile cu paie, puteţi să udaţi doar o dată pe săptămână. De ce este mai bine să procedaţi aşa? Pentru că pământul absoarbe apa, ceea ce permite rădăcinilor plantelor să caute răcoarea în profunzime.

Când sunteţi în vacanţă

Dacă nu sunteţi acasă, după un udat abundent puteţi să plantaţi sticle de şampanie umplute cu apă, cu gura în pământ, la rădăcina fiecărei plante. Gura unei sticle de şampanie fiind relativ strâmtă în raport cu diametrul sticlei, apa se va scurge foarte încet. Pe măsură ce pământul se usucă, va exercita o micro-aspiraţie şi va alimenta astfel planta în funcţie de nevoile sale.

În ce moment al zilei ?

Vara, mai ales în perioadele caniculare, este deosebit de important să aşteptaţi ultimele ore ale zilei pentru a uda grădina. Când este cald, apa, având o temperatură mai scăzută decât cea a solului, poate provoca răcirea bruscă a rădăcinilor şi diminuarea puterii lor de absorbţie. Pe de altă parte, picăturile de apă care se depun pe frunze acţionează ca nişte lupe care, sub razele soarelui, pot arde ţesuturile vegetale.

În sfârşit, având în vedere că apa dizolvă în sol sărurile nutritive şi le transportă către rădăcini, este mai bine ca cea mai mare parte a apei să rămână în sol şi să nu se evapore. Din acest motiv, este întotdeauna preferabil, în caz că vremea nu se împotriveşte, să udaţi la sfârşitul zilei, evaporarea fiind aproape nulă în timpul nopţii.

Totuşi, în perioadele de îngheţ care pot surveni primăvara, în martie sau aprilie, sau toamna, în septembrie sau octombrie, este bine să udaţi mai degrabă dimineaţa

decât după-amiaza; gerurile nocturne riscă să vă transforme grădina în patinoar, ceea ce nu e deloc benefic pentru plante.

Luna

Se ştie că luna îşi exercită influenţa asupra oceanelor, asupra mareelor şi chiar, după cum se spune, asupra menstruaţiei femeilor... Or, vegetalele, asemenea corpului uman, sunt alcătuite în cea mai mare parte din apă şi sunt supuse în mod direct influenţei lunii. Oare din acest motiv strămoşii noştri ţineau întotdeauna cont de ciclurile lunare pentru a semăna şi pentru a-şi întreţine culturile? În orice caz, nu este absurd să considerăm că acest astru acţionează la toate nivelurile vieţii pe pământ.

Puteţi deci să vă dotaţi cu un calendar al ciclurilor lunare, pentru a verifica fazele astrului şi pentru a şti în ce moment trebuie să semănaţi, să plantaţi sau să recoltaţi. Acest preţios instrument de lucru vă va permite, de asemenea, să evitaţi zilele numite „cu nod lunar", când nu trebuie să lucraţi în grădină. Natura are ritmurile sale, cerul la fel, şi trebuie să ţinem cont de asta pentru a putea grădinări ecologic!

Lună în creştere, lună în descreştere

O lună Lunară, care durează ceva mai mult de 27 de zile, se împarte în două momente: între luna nouă şi luna plină, discul lunar creşte zi de zi (mai bine zis, noapte de noapte!). Este ceea ce numim lună în creştere. Apoi, atunci când trecem de la luna plină la luna nouă (altfel spus, când discul lunar se micşorează din nou), vorbim de lună în descreştere.

Ce să faceţi când luna e în creştere?

Veţi profita de luna crescătoare pentru a lucra pământul, pentru a răsădi, planta şi semăna toate plantele care produc fructe sau seminţe. În livadă, veţi sădi copacii şi arbuştii şi veţi putea altoi sau tăia.

Ce să faceţi când luna e în descreştere?

Această perioadă este indicată pentru a semăna salata, spanacul sau ceapa. Puteţi, de asemenea, să profitaţi de luna în descreştere pentru a recolta. Se pare chiar că recoltarea în această perioadă vă permite să conservaţi mai bine şi pe timp mai îndelungat produsele cultivate!

Luna plină şi plantele

Perioada de lună plină nu este propice doar vârcolacilor şi îndrăgostiţilor. Este benefică şi pentru plante, care absorb mai bine apa, ceea ce le sporeşte puterea de germinaţie şi de creştere. Dacă vreţi să respectaţi calendarul biodinamic, vă recomand să semănaţi cu două zile înainte de luna plină.

Cum ştiţi dacă luna este în creştere sau în descreştere ?

Dacă luna are forma literei C, înseamnă că este în descreştere. Dacă, dimpotrivă, are forma literei D, înseamnă că este în creştere. Un mic truc de memorare ca să nu le încurcaţi : este suficient să inversaţi literele, ceea ce înseamnă deci că lunii în formă de C îi corespunde D-ul de la „descreştere", şi că, invers, luna în formă de D trimite la C-ul de la „creştere". Ceea ce ne permite să ajungem la formulele următoare, pe care logicienii s-ar putea să nu le aprecieze : C=D şi D=C.

Lună în urcare, lună în coborâre

Atenţie, nu confundaţi luna în creştere cu luna în urcare ! Sunt două fenomene distincte, pentru că luna poate fi în acelaşi timp în creştere şi în coborâre. Este o realitate pe care grădinarii experimentaţi o vor confirma : trebuie să ţineţi cont de datele lunii în urcare şi în coborâre dacă vreţi să vă armonizaţi cu astrele !

Bun, ce deci este luna în urcare? De-a lungul nopţilor, puteţi constata că poziţia lunii variază în raport cu orizontul. Pe parcursul celor aproape 28 de zile ale ciclului lunar, ea pare mai întâi „să urce" timp de 14 zile şi apoi să „coboare".

Vorbim aşadar de lună în urcare când aceasta este situată deasupra orbitei soarelui şi de lună în coborâre atunci când se află sub ea.

Cum ştiţi dacă luna este în coborâre sau în urcare?

Pentru a lămuri problema, observaţi poziţia lunii pe cerul nopţii, luându-vă un punct de reper fix, ca de pildă un copac, o biserică sau un stâlp, a cărui situare o veţi reţine. A doua zi, aşezaţi-vă în acelaşi loc şi observaţi din nou poziţia lunii. Bineînţeles, dacă ea se situează mai jos decât cu o zi înainte în raport cu reperul pe care vi l-aţi ales, înseamnă că e în coborâre. Şi invers.

Ce să faceţi când luna e în urcare?

Când luna e în urcare, seva plantelor urcă spre ramuri. Aceste zile sunt deosebit de favorabile pentru tot ceea ce se petrece deasupra nivelului solului: puteţi deci profita pentru a face altoiri şi însămânţări. Toate legumele cu frunze, precum salatele, spanacul, varza şi chiar gazonul au în acest moment o creştere stimulată.

Profitaţi pentru a semăna sfecla, andivele, cicoarea, castraveţii şi dovleceii şi pentru a culege fructele: se spune

că, dacă le recoltaţi când luna este în urcare, sunt mai zemoase şi rămân proaspete mai mult timp.

Ce să faceţi când luna e în coborâre?

Invers, când luna e în coborâre, seva se întoarce înspre rădăcinile plantelor. Perioada este, aşadar, propice pentru ceea ce se petrece sub pământ: vă veţi ocupa de plantări, răsădiri şi tăieri. Dacă veţi pune butaşii în pământ în acest moment, vor prinde mai bine. Dacă folosiţi îngrăşăminte verzi (vezi capitolul 6), răspândiţi-le în această perioadă. Este, de asemenea, momentul potrivit pentru a recolta rădăcinoase precum morcovii, napii, cartofii, ridichile etc. Dacă răsadurile sunt prea dese, puteţi profita de luna în coborâre pentru a le rări şi a le replanta în altă parte.

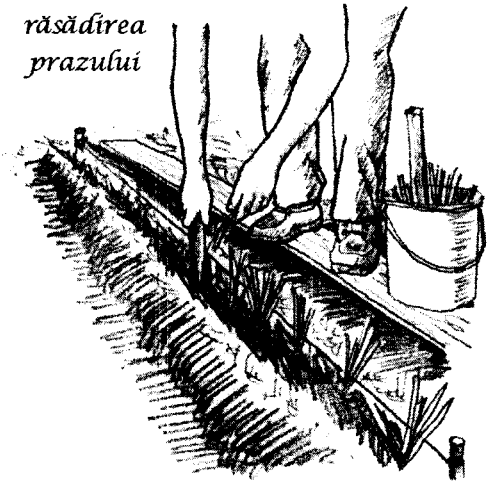

răsădirea prazului

Nodurile lunare

Un nod lunar, ce idee amuzantă! Ceea ce numim astfel corespunde, de fapt, unei faze a ciclului lunar, adică momentelor în care luna se intersectează cu planul orbitei solare, eveniment ce are loc de două ori în timpul ciclului de 28 de zile.

În termeni mai ştiinţifici, Luna se învârte în jurul Pământului pe o traiectorie elipsoidală. La un moment dat, ea se găseşte la distanţa maximă de planeta noastră. Se spune că luna este atunci la apogeu. Peste aproape două săptămâni, ea se apropie de noi la maxim. Spunem că în acel moment este la perigeu, adică la 360.000 de kilometri de Pământ. Diferenţa dintre apogeu şi perigeu este totuşi de 50.000 de kilometri. Un fleac, în comparaţie cu infinitul universului, dar o distanţă semnificativă pentru noi. În perioada nodului lunar, grădinarii nu lucrează nimic în grădină.

Capitolul 2

O grădină adaptată situaţiei dumneavoastră

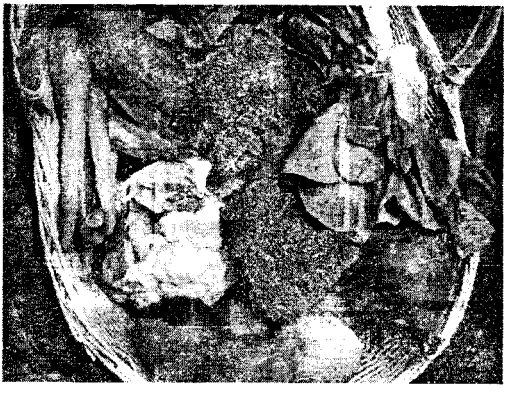

Un bun principiu de plecare: plantaţi în funcţie de necesităţi

Poate fi tentant să vă lansaţi, dacă aveţi posibilitatea, în aventura creării unei grădini de legume ca la ţară, satisfăcând astfel nevoile întregii familii timp de un an şi putând să faceţi conserve...

Totuşi, pentru un celibatar care nu are de hrănit mai multe guri şi care nu este obişnuit cu grădinăritul, acest vis nu se justifică. Înainte de a vă apuca de treabă, evaluaţi necesităţile reale şi plantaţi în consecinţă: dacă, de exemplu, nu mâncaţi decât trei castraveţi pe săptămână, nu veţi avea nevoie de mai mult de două cuiburi. La fel, la momentul semănatului, nu plantaţi douăzeci de seminţe de salată o dată, decât dacă vreţi să vă transformaţi în furnizor de salată pentru tot anul...

Este bine să evitaţi risipa şi energia cheltuită inutil: gândiţi-vă şi la timpul pe care vreţi să îl petreceţi ocupându-vă de grădină. Este totuşi vorba despre o muncă ce se desfăşoară cu o anumită regularitate, din aprilie până în octombrie, iar dacă sunteţi prea ocupaţi, poate că e mai bine să renunţaţi la ideea de a avea propria grădină de

legume : riscaţi să vedeţi munca de început distrusă de o armată de buruieni care vor profita de neglijenţa dumneavoastră ! Prin urmare, câştigaţi timp hotărând dinainte ce vă doriţi de la grădina dumneavoastră de legume.

Ce tip de grădină veţi alege ?

Vă temeţi că nu veţi avea timpul necesar, că nu veţi şti să întreţineţi corect o grădină, că vă veţi trezi prins într-o corvoadă ce riscă să vă plictisească, odată risipit entuziasmul de la început ?

Dacă aşa stau lucrurile, să ştiţi că nu este obligatoriu să plantaţi o grădină întreagă pentru a putea profita de bucuriile grădinăritului şi de propriile recolte : prin urmare, începeţi cu o grădină de legume cât mai mică, ceea ce vă va permite să vă familiarizaţi cu munca pământului şi să vă savuraţi recoltele, fără să vă asumaţi totuşi toate constrângerile legate de întreţinerea unei grădini mari ! Veţi profita astfel de avantaje, limitând în acelaşi timp inconvenientele.

Dacă nu dispuneţi decât de un spaţiu redus (cum ar fi o terasă sau chiar un balcon), nu vă daţi bătut înainte de vreme : vă vom arăta şi cum se cultivă legume pe o astfel de suprafaţă. Este de la sine înţeles că nu veţi hrăni familii întregi cu producţia obţinută şi că anumite specii nu vor putea fi cultivate, dar veţi avea satisfacţia de a vedea legumele crescând şi de a le mânca. Copiii apreciază foarte mult acest gen de grădină „urbană", care este, de altfel,

recreată în anumite şcoli primare pentru a-i iniţia pe micuţi în bucuriile culturii... de zarzavaturi.

Diferitele tipuri de grădini

Grădina completă : marele pot, pentru cei mai motivaţi

Ce suprafaţă îi veţi consacra ?

Dacă intenţionaţi să cultivaţi o grădină „cu de toate" sau familială (care vă permite să aveţi legume tot anul şi într-o cantitate suficientă pentru a putea face şi conserve din ele), aveţi nevoie de 80 până la 100 de metri pătraţi de teren de persoană, precum şi de o pivniţă pentru a depozita legumele. Reţineţi că grădina completă are în mod normal şi pomi fructiferi : meri, peri, pruni şi arbuşti cu fructe roşii.

Pomii fructiferi

Este de preferat să fie plantaţi la marginea grădinii, dacă este posibil pe o brazdă separată de cea cu legume : anumiţi pomi au rădăcini „exploratoare", ba chiar colonizatoare, care pot priva legumele de resursele de apă şi hrană. În schimb, prezintă avantajul că le protejează de vânt şi de frig, aşa că va trebui să îi plantaţi la nord, nord-vest sau nord-est.

Arbuştii cu fructe roşii

La rândul lor indispensabili pentru orice veritabilă grădină „cu de toate" sunt arbuştii cu fructe mici roşii, cum ar fi zmeurii, coacăzii roşii şi coacăzii negri. Sub formă de tufişuri, aceşti arbuşti conferă un aspect deosebit aleilor şi aduc un plus estetic grădinii dumneavoastră. Coacăzii roşii pot fi plantaţi la extremitatea grădinii, pe o brazdă rezervată plantelor perene, cum ar fi rubarba, căpşunii sau anghinarea. Acest lucru corespunde unei logici de bun-simţ, pentru că plantele respective cer aproximativ acelaşi tratament.

Dimpotrivă, zmeurii, care au o tendinţă evidentă de a-şi răspîndi mlădiţele peste tot, trebuie să fie plasaţi în fundul grădinii.

Dacă optaţi pentru acest gen de grădină, alegeţi un model în formă de dreptunghi, înconjurat de o cărare, sau separat de patru alei sub formă de cruce. Legumele pot fi grupate în funcţie de nevoile lor de îngrăşământ (vezi tabelul următor).

Fără nevoie de îngrăşământ	**1,5 kilograme de compost pe m^2**
Haşme, usturoi	Ierburi aromate
Mazăre, bob	Salate, napi
Fasole	Morcovi
3 kilograme de compost pe m^2	
Castraveţi	Dovlecei
Cartofi	Bostani
Roşii	Sparanghel
Căpşuni	Praz

Grădina minimală : pentru cei care vor doar să încerce

Există mai multe tipuri de grădină minimală. Noi vă prezentăm două : grădina pătrată şi „grădina mănăstirească".

Grădina pătrată

Vă va permite să vă dedicaţi plăcerilor sădirii şi recoltării fără să vă ceară prea mult spaţiu sau prea mult efort, asigurându-vă rezerva de condimente şi câteva legume pentru vară. În plus, acest tip de grădină este foarte productiv, din cauza aportului important de compost pe care i-l aduceţi. Reversul medaliei : va trebui să mutaţi grădina o dată la doi ani, deoarece resursele terenului se epuizează rapid.

Ca pentru orice alt tip de grădină de legume, trebuie înainte de toate să delimitaţi spaţiul de cultură. Îl veţi stabili combinînd o serie de pătrate, fiecare având o latură de aproximativ 30 de centimetri. Pătratele vor fi grupate la rândul lor câte patru şi veţi obţine astfel patru pătrate mari, fiecare compus din patru pătrate mai mici, pe care veţi cultiva legume diferite, o grădină conţinând în total şaisprezece parcele.

Pentru o grădină pătrată, 10 m^2 sunt de-ajuns, pe care îi veţi împărţi în mici loturi cu latura de un metru sau mai mult, acestea, la rândul lor, fiind împărţite în parcele cu latura de 30 de centimetri.

Pentru început, veţi delimita un pătrat cu latura de aproximativ trei metri, cu ajutorul unor ţăruşi mici din lemn,

pe care îi veţi înfige în pământ. Dacă pătratul dumneavoastră este situat lângă un zid, profitaţi de acest lucru : aveţi acum ocazia de a cultiva legumele cățărătoare pe care le visaţi, precum roşiile, mazărea sau anumite specii de fasole. Pentru asta, este suficient să plasaţi un grilaj de-a lungul zidului, ajutând aceste plante înalte să se înalţe.

Săpaţi apoi pământul şi puneţi compost.

Plantele care cresc la nivelul solului vor fi sădite, de regulă, la margine.

Principiul de bază al grădinii pătrate constă în plantarea seminţelor pe un lot pătrat cu latura de 30 de centimetri, în loc să le plantaţi pe rânduri, ca într-o grădină obişnuită. Această metodă, după cum vom vedea, prezintă mai multe avantaje : în primul rând, ea permite întreţinerea mai uşoară a grădinii, având în vedere că spaţiul pe care îl ocupă este limitat în funcţie de necesităţile dumneavoastră.

Ce veţi planta pe aceste parcele ?

Pe fiecare lot trebuie să crească o singură specie de legume, de flori sau de zarzavat. Numărul plantelor pe care le veţi sădi în fiecare parcelă depinde de soiuri, de mărimea legumelor odată ajunse la maturitate şi de distanţa care trebuie să existe între ele pentru a se putea dezvolta normal.

Să luăm ca exemplu ardeii graşi, legume a căror cultivare cere un minimum de spaţiu : pe un lot de 30 de centimetri, nu veţi putea sădi decât un singur ardei, pe care îl veţi plasa în centrul pătratului.

Legume mari şi pătrate mici

Ce se întâmplă cu legumele mari? Puteţi, la urma urmei, să vă întrebaţi dacă este posibil să cultivaţi plante mari, cum ar fi dovlecii şi roşiile. Dovleacul este, într-adevăr, o legumă simpatică, dar prezintă inconvenientul de a ocupa mult spaţiu: prin urmare, va trebui să rezervaţi cam nouă pătrate pentru fiecare plantă.

O altă soluţie este să cultivaţi pe verticală roşiile şi toate celelalte plante căţărătoare sau târâtoare. E mult mai eficient decât să le lăsaţi să se întindă pe jos, unde ocupă spaţiu degeaba. După cum am menţionat mai devreme, dacă aţi plasat stratul lângă un perete, îl puteţi exploata transformându-l în suport pentru legumele căţărătoare. Dacă nu, puteţi folosi araci.

Cu titlu informativ, iată ce puteţi planta pe un strat cu dimensiunile de 30/30 centimetri.

Plante mici:

- şaisprezece ridichi sau morcovi sau cepe;
- nouă legături de spanac sau sfeclă;
- patru salate sau legături de pătrunjel sau flori.

În ceea ce priveşte „plantele mari", care ocupă mai mult loc, puteţi pune:

- o varză sau un broccoli, un dovleac, un ardei gras, o vânătă sau o conopidă.

Pentru plantele cățărătoare :

- o roşie, opt fasole sau doi castraveţi.

Legumă	Înălţime	Cantitate/lot	Anotimp	Durata creşterii
Vânătă	60-76 cm	o plantă/lot	vara	19 săptămâni
Sfeclă	30 cm	şaisprezece plante/lot	toate, mai puţin iarna	8 săptămâni
Broccoli	45-60 cm	o plantă/lot	primăvara şi toamna	16 săptămâni
Morcov	30 cm	şaisprezece plante/lot	toate	10 săptămâni
Varză	30-45 cm	o plantă/lot	primăvara şi toamna	16 săptămâni
Conopidă	45-60 cm	o plantă	primăvara şi toamna	14 săptămâni
Castravete	târâtoare	două plante/lot	vara	9 săptămâni
Dovlecel de vară	târâtoare	trei plante/lot	vara	8 săptămâni
Dovleac de iarnă	târâtoare	două plante/lot	vara	12 săptămâni
Spanac	15-30 cm	nouă plante/lot	primăvara	7 săptămâni
Fasole	30-45 cm	nouă plante/lot	vara	8 săptămâni
Salată	15-30 cm	patru plante/lot	primăvara	7 săptămâni
Pepene galben	cățărătoare	o plantă/lot	primăvara şi vara	12 săptămâni
Ceapă	30 cm	şaisprezece plante/lot	primăvara şi vara	20 săptămâni
Mazăre	cățărătoare	opt plante/lot	primăvara şi toamna	10 săptămâni

Legumă	Înălțime	Cantitate/lot	Anotimp	Durata creșterii
Ardei gras	30-60 cm	o plantă/lot	vara și iarna	19 săptămâni
Ridiche	15-30 cm	șaisprezece plante/lot	primăvara și toamna	4 săptămâni
Roșie	cățărătoare	o plantă/lot	vara	17 săptămâni
Pătrunjel	15-30 cm	patru plante/lot	toate	14 săptămâni

Cum să faceți legumele să crească pe verticală

Cultura pe verticală este deseori necesară pentru persoanele care nu dispun de mult spațiu. Ce legume veți alege? Roșiile, castraveții, mazărea, fasolea și anumite specii de dovleac sunt bine adaptate la acest tip de cultură. Trebuie doar să vă asigurați că armătura sau aracul pe care le veți alege vor fi suficient de solide pentru a suporta greutatea plantei și a fructului.

mazăre

De cât timp e nevoie?

Unul din avantajele grădinii cu loturi pătrate este că nu ocupă mult timp: va trebui să vă dedicați puțin mai mult de o oră pe săptămână pentru a îndeplini toate operațiunile necesare, cum ar fi plivitul, udatul, cultura, dezinsecția și plantarea noilor parcele.

Grădina „mănăstirească"

Este o altă posibilă formă a grădinii minimale. Altădată, acest tip de grădină era numită „grădină de preot" : este vorba despre o grădină mică şi pătrată de 5/5 metri, împărţită în patru loturi mai mici, separate de o alee în formă de cruce plantată cu gazon. Forma este aceeaşi cu cea a grădinii normale, dar la scară redusă. Puteţi alterna flori şi legume. Florile pot fi plantate la margine, paralel cu aleile, în timp ce legumele pot fi cultivate pe straturi în restul grădinii.

Cum veţi proceda ?

Trebuie să începeţi la începutul primăverii, prin definirea limitelor grădinii dumneavoastră. Săpaţi toată suprafaţa la o adâncime de 10 centimetri, încorporând compost şi îngrăşăminte. Odată această sarcină îndeplinită şi pământul bine afânat, va trebui să nivelaţi cu grijă solul, înlăturând pietricelele, bolovanii şi buruienile. Folosiţi ţăruşi scurţi şi sfoară pentru a desena aleile sub formă de cruce ; acestea vor avea o lărgime de cel puţin un metru.

Florile şi legumele vor fi apoi plantate pe rânduri. În această etapă, fiţi atenţi să nu apropiaţi prea tare straturile de legume : nu uitaţi să păstraţi un pasaj de 20 de centimetri o dată la două rânduri, pentru a putea recolta fără să stricaţi nimic !

Dacă doriţi, pentru a desăvârşi aspectul grădinii dumneavoastră de legume, puteţi planta aleile cu gazon.

Întreţinerea acestei mini-grădini nu este prea dificilă, cel puţin nu în timpul verii, deoarece se rezumă la tunderea gazonului, udarea legumelor şi recoltarea lor! Toamna, vă veţi mulţumi să pliviţi plantele anuale, florile şi legumele. Apoi, ca pentru orice altă grădină, va trebui să pregătiţi solul pentru sezonul următor.

Cum cultivaţi legumele pe balcon sau pe terasă

Nu toată lumea se bucură de şansa de a avea o grădină, dar asta nu contează! Dacă nu aveţi o grădină sau dacă strâmbaţi din nas la ideea de a petrece prea mult timp ocupându-vă de una, nimic nu vă împiedică să cultivaţi câteva legume... pe pervazul unei ferestre, pe terasă sau pe balcon.

Pentru a obţine rezultate în grădina dumneavoastră de pe balcon, trebuie totuşi îndeplinite câteva condiţii: cum marea majoritate a legumelor au nevoie de lumină, locul pe care îl veţi alege trebuie să fie bine expus la soare.

Evident, trebuie să aveţi grijă şi ce specii veţi planta. E dificil, de exemplu, să vă apucaţi să cultivaţi bostani şi dovleci dacă nu dispuneţi decât de puţin spaţiu. Dimpotrivă, vi se potrivesc ridichile, roşiile, roşioarele cherry, salata, fasolea, mazărea, morcovii... Tot atâtea specii care se cultivă uşor în ghivece sau jardiniere. Nu uitaţi de legumele

cățărătoare şi nici de plantele aromate care cresc foarte uşor în ghiveci, precum pătrunjelul, arpagicul, menta, rozmarinul sau cimbrişorul.

Vecini şi castraveţi

Doriţi să vă decoraţi rapid balconul cu un frunziş drăguţ care să vă protejeze de vecini, cel puţin din punct de vedere vizual? Puteţi semăna castraveţi în bacuri şi jardiniere. Într-un timp extrem de scurt, balustrada balconului va fi acoperită şi veţi fi la adăpostul privirilor.

Şi care-i partea ecologică în toate astea?

Este adevărat că poluarea urbană dăunează culturilor pe balcon, cu atât mai mult cu cât ţesuturile vegetale fixează poluanţii atmosferici... Din acest motiv, dacă locuiţi în oraş, va trebui să spălaţi de cel puţin trei ori legumele şi ierburile aromate pe care le creşteţi pe balcon.

Alegeţi recipiente pe măsură

Pentru a planta legumele şi ierburile aromate aveţi nevoie de recipiente, care este bine să fie din lut: acest material reţine apa şi păstrează răcoarea plantelor mai mult timp. Vasele din plastic nu reţin apa şi se încălzesc mult mai repede, ceea ce riscă să usuce pământul, mai ales vara. Fiţi, de asemenea, cu băgare de seamă ca locul în care le aşezaţi să le suporte greutatea: în cazul în care nu dispuneţi

decât de pervazul ferestrei, un recipient din plastic, mai uşor, va fi fără îndoială preferabil unui vas de lut.

Ce mărime ?

Un alt element care trebuie luat în considerare se referă la dimensiunea recipientelor, care, evident, va varia în funcţie de legumele pe care vreţi să le plantaţi.

Pentru legume precum morcovii sau roşiile, alegeţi ghivece cu o adâncime de cel puţin 30 de centimetri. Diametrul ghivecelor sau lăţimea jardinierelor vor fi alese în funcţie de dezvoltarea legumelor : socotiţi un diametru mai mare de 20 de centimetri pentru plantele aromate, ridichi şi salată şi mai mare de 30 de centimetri pentru roşii, fasole, dovlecei, castraveţi...

De reţinut

Dacă doriţi să plantaţi căpşuni, există în comerţ ghivece speciale găurite pe lateral, perfect convenabile pentru acest tip de cultură.

Cum procedaţi ?

Înainte de a vă umple ghivecele, verificaţi dacă au găuri de scurgere ; dacă nu, va trebui să le faceţi singuri. Aşezaţi mai întâi pe fundul vasului puţin pietriş fin, câteva bucăţi de sticlă sau de carelaj sfărâmat sau bile de argilă expandată înainte de a pune pământul : acest lucru permite aerului să circule, drenează apa cu care udaţi şi face ca pământul să

nu se taseze. Puteţi folosi pământ de grădină, pe care îl veţi amesteca cu mraniţă. O mraniţă de jardinieră sau chiar una specială pentru ghivece va fi cea mai potrivită pentru majoritatea legumelor şi a ierburilor delicate. Puteţi, de asemenea, să faceţi un amestec în părţi egale de pământ de grădină, turbă şi nisip. Va trebui să schimbaţi pământul plantelor în fiecare an.

La început, puteţi utiliza puţin compost sau bălegar dacă pământul este sărac. Totuşi, să aveţi mâna zgârcită, dacă nu vreţi ca legumele dumneavoastră să aibă un gust puţin prea... special.

În ceea ce priveşte stropitul, va fi de-ajuns să udaţi plantele o dată la două sau trei zile. Într-adevăr, dacă stropiţi prea des, umiditatea riscă să favorizeze apariţia şi dezvoltarea ciupercilor, ba chiar şi a manei.

Un truc pentru ca plantelor dumneavoastră să nu le lipsească apa în timpul verii

E uşor să pierdeţi un fir de roşie dacă e prea cald şi sunteţi plecat în weekend. Pentru a evita această problemă, un truc foarte simplu constă în refolosirea sticlelor de doi litri rămase de la băuturile carbogazoase, pe care le puteţi umple cu apă; înfigeţi apoi gâtul sticlei în pământ. Puteţi dispune astfel câte două sticle la fiecare ghiveci.

Ce să plantaţi ?

Ierburile aromate vor fi, bineînţeles, binevenite pe balcon! Nu ezitaţi, aşadar, să plantaţi busuioc, mentă, hasmaţuchi, cimbrişor, arpagic sau măcriş. În plus, plantele respective, care oricum sunt foarte uşor de cultivat, pot fi sădite în jurul firelor de roşii.

De reţinut

Unele dintre aceste plante aromatice, mai ales cele meridionale (precum rozmarinul, cimbrişorul, busuiocul), nu trebuie udate prea mult, pentru că suferă din cauza excesului de umiditate. Când le răsădiţi, este mai bine să faceţi un amestec de mraniţă cu nisip, punând cam o treime nisip şi două treimi mraniţă.

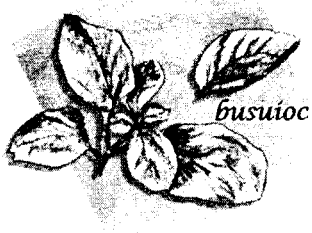

Cât despre legumele propriu-zise, puteţi testa „mini--legumele", adaptate la cultura în ghivece : specii ale căror produse sunt de talie redusă. Morcovii, castraveţii, varza sau dovleceii există sub această formă, la fel ca roşioarele cherry, care sunt în mod special destinate culturii în ghivece... Dacă nu, alegeţi legume „fără probleme", pe care chiar să le mâncaţi.

Care sunt legumele cel mai uşor de întreţinut ? Să amintim câteva care merită Premiul Legumei Prietenoase : ridichile, morcovii, bobul, castraveţii, ceapa...

Veţi câştiga spaţiu cultivând plante căţărătoare, care pot fi foarte bine legume – spre exemplu, mazărea şi fasolea, roşiile, castraveţii şi anumite soiuri de dovleac. Acest tip de cultură pe înălţime vă va permite să câştigaţi spaţiu şi va da viaţă balconului sau ferestrelor. Estetic vorbind, aceste plante sunt şi foarte plăcute ochiului !

Cum să procedaţi ?

Plasaţi ghivecele şi jardinierele de-a lungul unui zid. Va trebui, în prealabil, să pregătiţi şi să montaţi suporturi pe care să se caţăre legumele. Aracii, un spalier din lemn sau din plastic ori proptelele de lemn sub formă de cruce reprezintă tot atâtea posibilităţi pe care le puteţi exploata.

Prin urmare, în bacuri şi jardiniere veţi planta specii căţărătoare, dar puteţi, de asemenea, să semănaţi sau să răsădiţi şi specii numite „joase", ca salata, ridichile sau ierburile aromate.

Legume „suspendate"

Dacă nu dispuneţi decât de pervazul ferestrelor, gândiţi-vă la nişte ghivece suspendate pe care să le agăţaţi de perete sau de plafon, în care să cultivaţi ierburi aromate, căpşuni, salate sau chiar legume cătărătoare pe care le veţi lăsa să atârne.

Ca şi în cazul recipientelor clasice, garnisiţi fundul ghiveciului suspendat cu un strat de pietriş sau cu bile de argilă expandată pentru drenaj, apoi umpleţi cu mraniţă. Semănaţi-vă boabele sau răsădiţi-vă plantele, fiind atenţi să nu le plantaţi prea aproape. Udaţi din abundenţă şi puneţi ghivecele la locul lor. Stropitul va fi apoi regulat, pentru că apa se evaporă mai repede din vasele de plastic.

De ce nu şi flori?

Nimic nu vă împiedică să adăugaţi flori grădinii de pe balcon: levănţică, petunii, geraniu, lobelia, garoafe de India, condurul-doamnei... Pentru ghivecele suspendate, alegeţi plante cătărătoare şi curgătoare precum iedera, petuniile şi geraniul curgătoare, zorelele.

Copiii şi grădinăritul

Vă puteţi iniţia copiii în tainele cultivării plantelor ca într-un joc: luaţi pahare de iaurt goale în care puneţi puţin pământ şi două sau trei seminţe de salată (cu frunza creaţă) sau chiar o boabă de fasole.

Capitolul 3

Grădina în acţiune

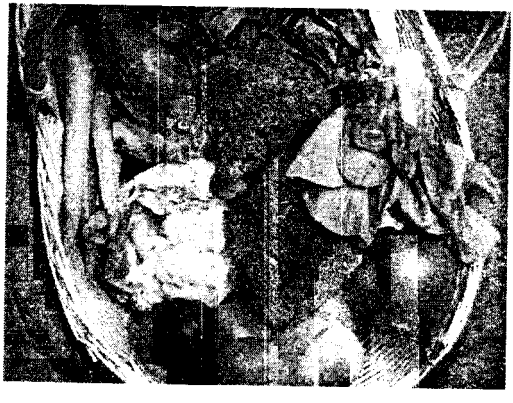

Gata, v-aţi hotărât să porniţi în aventura grădinii ecologice şi v-aţi ales tipul de grădină potrivit. Acum există anumite elemente pe care trebuie să le cunoaşteţi: dacă aţi stabilit natura terenului dumneavoastră, veţi şti, de exemplu, ce tratament să aplicaţi viitoarei grădini.

Analiza solului

Pentru a cunoaşte natura solului, puteţi lua mostre de pământ din diferite locuri din grădină, săpând între 30 şi 60 de centimetri adâncime.

Amestecaţi mai multe mostre şi turnaţi deasupra câteva picături de oţet: după cum vă amintiţi de la orele de fizică şi chimie din şcoala generală, dacă se produce efervescenţă, reacţia respectivă indică un sol calcaros.

Puteţi, de asemenea, să măsuraţi cu precizie pH-ul solului (adică nivelul de aciditate şi de alcalinitate) cu o trusă de testare pe care o veţi găsi în comerţ. Un sol calcaros (sau bazic) va avea întotdeauna un pH mai mare de 7,0, iar un sol acid – un pH mai mic de 6,0.

Analiza aceasta este necesară din mai multe motive. Unul dintre principalele avantaje este faptul că vă permite să aflaţi ce modificări necesită solul: de exemplu, dacă este vorba despre un sol calcaros, nu veţi putea pune oxid de calciu (var).

Sol greu sau uşor ?

Nu este tocmai lipsit de importanţă să aflaţi dacă grădina dumneavoastră are un sol greu sau uşor. Într-adevăr, asta vă va permite să ştiţi în ce perioadă a anului va trebui să săpaţi pentru a pregăti terenul. Veţi şti, de asemenea, să-l udaţi cum se cuvine, pentru că cele două tipuri de sol se deosebesc şi prin nevoia lor de apă.

Pentru a determina dacă este vorba despre un sol greu sau despre unul uşor, faceţi testul următor: luaţi un pumn de pământ şi umeziţi-l cu apă. Frământaţi-l apoi cu degetele: dacă simţiţi o senzaţie de asprime şi dacă bulgăraşul de pământ se sfărâmă sistematic, este vorba despre un sol uşor, care absoarbe rapid ploaia.

Dimpotrivă, dacă reuşiţi să faceţi un bulgăre solid căruia să-i puteţi da diferite forme, este vorba despre un sol greu. După o ploaie puternică, veţi constata că bălţile care s-au format nu au fost absorbite de sol, ci persistă. Un sol greu poate fi recunoscut şi prin faptul că prezintă crăpături şi fisuri în perioadele de caniculă sau de secetă. Este vorba de soluri argiloase, care reţin apă în cazul ploilor puternice. Le puteţi acoperi cu un strat de paie sau de compost. Pentru că argila reţine în mod natural apa, acest sol nu e prea „însetat" când este udat.

Cum să vă ocupaţi de un sol uşor

Înainte de a semăna sau de a răsădi, trebuie să afânaţi solul, ceea ce înseamnă că trebuie să araţi pământul o dată pe an la suprafaţă, cam până la 20 de centimetri adâncime. Pentru solurile uşoare, este mai bine să săpaţi între sfârşitul iernii şi începutul primăverii. Pământul a fost protejat în timpul sezonului rece de un covor gros de frunze – pe care aţi avut grijă să nu le înlăturaţi – sau de compost. Încorporaţi cu hârleţul bălegarul în sol.

Cum să vă ocupaţi de un sol greu

Cât despre solurile grele, acestea trebuie arate toamna. Împrăştiaţi peste bulgării de pământ compost sau bălegar.

Adaosurile

Adaosurile reprezintă elemente pe care le încorporaţi solului şi care permit modificarea proprietăţilor acestuia: adică îi oferiţi pământului elementele care îi lipsesc pentru a-l echilibra. Însă adaosurile nu sunt totuna cu îngrăşămintele şi nu trebuie confundate cu acestea, exceptând doar bălegarul, care este în acelaşi timp un adaos şi un îngrăşământ.

Varul

Varul este un adaos potrivit pentru solurile argiloase, pe care le face mai permeabile şi mai uşor de lucrat. Diminuează aciditatea solului, ceea ce reduce în acelaşi timp şi buruienile care preferă solurile acide. În schimb, dacă terenul este calcaros, este inutil să accentuaţi această tendinţă adăugând oxid de calciu. Exceptând această restricţie, varul este benefic pentru toate tipurile de sol. Puteţi îmbunătăţi solul cu var sub formă de oxid de calciu.

Trebui să faceţi mai întâi o analiză a solului şi să aplicaţi corecţiile în mod progresiv. Scopul este modificarea blândă a pH-ului solului.

Turba

Turba nu este altceva decât un amestec de muşchi acvatici în descompunere: o găsim, deci, în zonele mlăştinoase (numite şi turbării). Ea nu posedă proprietăţi nutritive, dar permite reţinerea apei, ca un burete, ceea ce o face foarte potrivită pentru solurile uşoare. Trebuie udată înainte de a fi folosită.

Gunoiul de grajd

Există două tipuri de bălegar: cald şi rece. Cel din urmă provine de la bovine, păsări de curte şi iepuri, în timp ce gunoiul cald se referă la bălegarul cailor şi oilor. Acesta

este potrivit pentru solurile argiloase. Gunoiul rece se pretează mai degrabă solurilor calcaroase. Este adaosul cel mai cunoscut şi constituie, de asemenea, un îngrăşământ.

Evitaţi însă folosirea bălegarului proaspăt: acesta, abia scos din grajd, riscă să ardă rădăcinile plantelor. Trebuie să folosiţi exclusiv grămezile de bălegar lăsate afară de mai multe luni de zile. Puteţi să-l depozitaţi în acest scop, având grijă să îl acoperiţi cu o prelată. Ca adaos, trebuie folosit o dată la trei ani, în conformitate cu rotaţia culturilor.

De reţinut

Există bălegar sub formă de granule, care nu miroase şi care este mai potrivit pentru grădinile mici.

Humusul

Prezenţa acestui element de culoare neagră este un semn care nu ne înşală: acolo unde apare humusul, solul este fertil. Humusul provine din descompunerea materiilor organice „prelucrate" de bacterii şi viermi. Un strat de compost în ultimul stadiu nu este altceva decât humus! El hrăneşte pământul cu substanţe minerale, fixează elementele nutritive în sol şi îmbunătăţeşte structura fizică a solului, indiferent dacă este greu sau uşor.

Cum să vă structuraţi grădina

Găsiţi locul potrivit

Simplă observaţie de bun-simţ: o grădină, şi cu atât mai mult o grădină de legume ecologică, nu ar avea ce căuta în apropierea unor fabrici industriale, cum ar fi uzinele de produse chimice, topitoriile, rafinăriile şi alte „minuni" ale civilizaţiei moderne... După cum vă puteţi da seama, fumul, vaporii şi praful pe care le degajă sunt nocive pentru legume, ale căror ţesuturi le absorb cu uşurinţă. Evitaţi, prin urmare, acest gen de vecinătate, pentru a putea păstra dimensiunea „ecologică" a recoltei.

Apoi, cum legumele au nevoie de soare şi de un pământ bun, evitaţi să vă amplasaţi grădina în apropierea unui copac sau chiar a unui gard viu: acestea, chiar dacă protejează de vânt şi de frig, prezintă inconvenientul că sunt mari consumatoare de apă şi „absorb" resursele pământului. Totuşi, dacă aveţi un gard viu, puteţi să trasaţi de-a lungul acestuia o alee de un metru lăţime, ceea ce vă va permite să circulaţi cu uşurinţă şi să vă transportaţi fără probleme materialul de grădinărit şi recoltele.

În ceea ce priveşte orientarea, ideal pentru o grădină este să fie expusă către sud-vest.

Întocmiţi un plan

Aveţi tot interesul să alegeţi planul cel mai simplu posibil pentru grădină, fapt ce vă va scuti de multe probleme: cultura legumelor pe rânduri, pe straturi sau pe parcele vă permite să vă simplificaţi munca.

Trasaţi aleile

Odată terenul ales, puteţi trasa planul grădinii în funcţie de formula preferată: grădină completă, pătrată, „mănăstirească"... Veţi efectua operaţiunea cu ajutorul unei frânghii bine întinse: aceasta vă permite să trasaţi pe sol o brazdă uşoară cu ajutorul unei sape.

Dacă aţi optat pentru o grădină completă, daţi mai întâi la o parte tot pământul care se găseşte la suprafaţa spaţiilor rezervate aleilor: înlăturaţi între 15 şi 20 de centimetri de sol şi aruncaţi pământul peste pe straturile vecine.

Pentru a trasa aleile, tasaţi pământul de pe locul curăţat şi înlocuiţi pământul scos cu pietriş. Acoperiţi apoi cu nisip fin, pe care îl veţi împrăştia.

La final, aleile trebuie să fie cu 5-10 centimetri sub nivelul straturilor. Puteţi amenaja la extremitatea grădinii un şanţ destinat rezervei de compost şi un adăpost acoperit, care să vă servească de rezervă pentru materialul de grădinărit.

Pregătiţi terenul

După ce terminaţi trasarea aleilor, pregătiţi fiecare strat separat. Primul lucru pe care trebuie să-l faceţi este să înlăturaţi toate pietrele şi toţi bolovanii care se găsesc la suprafaţa solului, cu mâna şi cu grebla. De asemenea, aveţi grijă să smulgeţi toate rădăcinile, mai ales cele de pir, care vor creşte şi mai abitir dacă le lăsaţi în pământ. Nu degeaba limba franceză foloseşte expresia „a creşte ca pirul" !

Afânaţi pământul

Afânarea este, cu siguranţă, o muncă obositoare, dar care se dovedeşte indispensabilă : permite o mai bună circulaţie a apei şi a materiilor nutritive şi, în consecinţă, o mai bună dezvoltare a plantei.

pregătirea solului

Pietrele

Anumite legume, cum ar fi morcovii, napii sau sfecla, au rădăcini pivotante. Este, deci, absolut necesar ca solul şi subsolul să fie foarte afânate, ceea ce înseamnă că trebuie sfărâmaţi bulgării de pământ.

Afânarea, care constă în fărâmiţarea bulgărilor de pământ, se face cu hârleţul. Pentru asta, veţi săpa pământul, trasând şanţuri de aproape un metru lăţime pe toată suprafaţa stratului.

Dacă aveţi o grădină completă, fiecare strat va fi divizat în brazde de peste un metru lăţime, brazde care, la rândul lor, vor fi separate de „poteci" de 30-40 de centimetri. Delimitările respective nu sunt definitive: în momentul aratului, să zicem o dată pe an, va trebui să treceţi peste tot spaţiul grădinii, fără să ţineţi cont de potecile şi de brazdele pe care le-aţi trasat cu un an înainte.

Dacă subsolul este de aceeaşi natură cu solul, veţi muta de fiecare dată pământul pe care îl întoarceţi de pe un şanţ pe altul.

Dacă subsolul are un conţinut diferit de cel al solului, trebuie să aveţi tot timpul grijă să nu le amestecaţi. Puteţi proceda în felul următor: când aţi dat de subsol după prima tranşă înlăturată, puneţi pământul deoparte, la marginea stratului, săpaţi-l sau fărâmaţi-l imediat, având grijă să sfărâmaţi complet bulgării; apoi, puneţi din nou pe subsolul astfel lucrat pământul din a doua tranşă şi aşa mai departe.

Fiecare brazdă, bine delimitată cu grebla, este acum gata să primească seminţele sau răsadurile şi puteţi sta liniştit timp de un an, cel puţin în ce priveşte terenul.

Săpatul

După cum am văzut, săpatul este indispensabil pentru întreţinerea solului şi pentru refacerea rezervelor sale nutriţionale, mai ales când puneţi îngrăşământul. Cât despre cât de adânc trebuie să săpaţi, părerile sunt împărţite: grădinarii tradiţionali recomandă săpatul în profunzime, adică la aproximativ 50 de centimetri adâncime. Susţinătorii curentului ecologic propun un săpat superficial, care, după părerea lor, respectă mai mult resursele şi echilibrul biodinamic al solului.

Evitaţi săpatul în adâncime

Săpatul în adâncime distruge echilibrul solului, făcând să iasă la suprafaţă stratul de pământ inferior, mai puţin bogat decât cel pe care l-aţi hrănit cu îngrăşământ. În plus, săpatul în adâncime perturbă viaţa bacteriilor subterane şi a viermilor de pământ, care participă în mod activ la viaţa culturilor agricole. Din aceste două motive, este de preferat să săpaţi superficial, adică la 20 de centimetri adâncime.

Ce să faceţi ?

Pe durata întregului an, puteţi folosi o unealtă specială pentru a săpa superficial solul în jurul plantelor. Această operaţiune simplă permite o mai bună aerisire a pământului.

Veţi lucra pământul fără să îl araţi, la o adâncime de aproximativ 20 de centimetri. Folosirea „greblei Grelin",

recomandată cu căldură de apărătorii biodinamicii, este totuşi un subiect controversat : unealtă indispensabilă pentru unii, obiect nu neapărat necesar, greu de manevrat şi nejustificat pentru alţii. În măsura în care „grebla Grelin" nu este prea uşor de procurat, trebuie să vă limitaţi fie la vechiul hârleţ, pe care îl veţi utiliza fără a săpa în profunzime, fie la grifă.

Pregătirea compostului

Nu există grădină de flori sau de legume care să nu aibă grămada ei de compost ! Acesta nu prezintă decât avantaje din punct de vedere ecologic : în afară de faptul că vă permite să aveţi întotdeauna la îndemână un îngrăşământ natural, este şi o metodă foarte bună de a recicla o mare parte din resturile naturale (dintre care o treime pot fi utilizate) şi de a reduce în mod semnificativ volumul coşului de gunoi !

Pentru a obţine un compost reuşit, trebuie să ţineţi cont de trei elemente esenţiale : o drenare a apei şi un grad de umiditate adecvate, o bună aerisire şi, bineînţeles, resturi corect alese.

Ce să puneţi în compost

Resturile pe care le puteţi integra în compoziţia compostului se împart în două grupe, pe care trebuie să le repartizaţi în părţi egale.

Categoria materiilor „brune" sau uscate

Pentru a şti dacă sunt suficiente, există un semn care nu vă înşală : dacă nu conţine destule materii brune, compostul poate degaja un miros de amoniac. Iată lista cu elementele pe care le puteţi utiliza :

- iarba uscată tunsă de pe gazon ;
- zaţul de la cafeaua făcută la ibric (cu condiţia să nu conţină clor) ;
- cenuşa de la lemne ;
- rumeguşul şi talaşul ;
- cocenii de porumb ;
- acele de pin (atenţie, totuşi, să nu puneţi prea multe) ;
- anumite cartoane subţiri şi neimprimate (cofraje de ouă, rulourile de la şervetele de bucătărie sau de la hârtia igienică) ;
- paiele ;
- frunzele căzute toamna ;
- pământul şi mraniţa luate de pe fundul ghivecelor de flori şi pământul de grădină.

Categoria materiilor „verzi" sau umede

Acestea îi permit compostului să se încălzească :

- resturile de legume şi de fructe (cu excepţia cazurilor în care sunt putrezite sau bolnave) ;
- iarba proaspăt tăiată de pe gazon ;
- florile ofilite ;
- algele ;
- cojile de la fructele uscate (nuci, alune, migdale) ;

- cojile de legume (zdrobiţi-le sau măcar tăiaţi-le înainte fin) ;
- bălegarul proaspăt ;
- cojile de ouă sfărâmate.

Resturile pe care nu trebuie să le puneţi în compost

- toate deşeurile animale (carne, oase, peşte) şi derivatele acestora (materii grase animale, produse lactate) ;
- materiile grase vegetale ;
- cojile de citrice, care nu se descompun ;
- cenuşa de la cărbuni, care poate conţine metale grele ;
- plantele şi fructele bolnave ;
- buruienile cu rădăcini sau seminţe (plantele cu rădăcini pot fi tolerate dacă le lăsaţi să se usuce la soare cu câteva zile înainte) ;
- plantele tratate cu ierbicide ;
- frunzele de nuc şi rubarbă, pentru că pot fi toxice pentru unele insecte din sol.

silozpentru compost

Silozul pentru compost trebuie să se afle în fundul grădinii.

Unde depozitaţi compostul ?

Toată lumea crede că se pricepe cel mai bine la îngrăşământ, dar există totuşi o regulă de aur care trebuie respectată : nu se separă compostul de sol. Viermii trebuie să urce spre stratul de compost, pentru că, fără ei, procesul de descompunere nu poate avea loc.

Odată ce se îndeplineşte această condiţie, puteţi depozita grămada de compost într-un colţ al grădinii, fie încadrând-o cu un mic zid de cărămizi sau de scânduri, fie folosind un butoi ori un grilaj rotund sau pătrat. Dacă nu, găsiţi în comerţ recipiente pentru compost care nu sunt altceva decât silozuri, al căror fund este alcătuit din palete de lemn. Puteţi, de asemenea, să lăsaţi grămada în aer liber.

Cum să obţineţi un compost reuşit

Structura grămezii de compost permite parţial realizarea unui echilibrul între gradul de umiditate şi aerisire.

Mai întâi, după cum am spus, grămada trebuie să aibă contact cu solul : puteţi începe pe o structură constituită din materiale lemnoase neprelucrate - ca, de exemplu, nişte crengi, pe care le veţi plasa la baza grămezii. Acest prim strat va favoriza aerisirea şi drenarea apei. Puteţi folosi apoi crenguţe mai mici, aşchii de la tăiatul lemnelor etc.

Pentru a obţine un compost bun, trebuie să continuaţi alternând straturile de deşeuri uscate cu straturi de deşeuri umede, fiecare strat având o grosime de aproximativ 20 de

centimetri. Dacă aveţi posibilitatea, în cazul în care locuiţi aproape de mare, puteţi adăga straturi de alge de 10 centimetri grosime.

De exemplu, puteţi aşeza un strat cu resturi de la bucătărie amestecate cu cenuşă şi reziduuri ierboase, apoi un strat de gunoi cu paie.

Cu o grosime între 20 şi 30 de centimetri, al doilea strat este în general compus din resturi organice mixte şi fărâmiţate.

Puteţi presăra peste fiecare strat activator de compost, pe care îl găsiţi în comerţ, dar este la fel de simplu să turnaţi un îngrăşământ lichid din urzici peste grămadă, ceea ce va avea acelaşi efect. Stropiţi totul cu 10 litri de apă pe metru pătrat.

În funcţie de necesităţi, adăugaţi, în acelaşi mod, unul sau mai multe straturi, până ce grămada atinge, de exemplu, o înălţime ce depăşeşte un metru. Pentru a păstra căldura degajată în timpul formării compostului şi pentru a favoriza aerisirea, acoperiţi la sfârşit grămada cu un strat de frunze, de paie sau de resturi de gazon.

Îngrăşământul lichid din urzici

Pentru a prepara soluţia de urzici, puteţi folosi orice recipient ; atenţie însă, vasul respectiv nu trebuie în nici un caz să fie din metal : acest lucru poate modifica soluţia.

Umpleţi recipientul pe trei sferturi cu urzici proaspăt tăiate. Evitaţi cu orice preţ să puneţi rădăcini sau flori de urzică în vas : se ştie că urzica este o plantă foarte viguroasă şi riscaţi să fiţi în curând invadaţi

de ea... Va trebui să folosiţi cam un kilogram de plante la 10 litri de apă.
După ce aţi pus urzicile uşor zdrobite în recipient, turnaţi apă de ploaie până la 5 sau 10 centimetri de margine. Amestecaţi pentru a evacua aerul şi acoperiţi cu un capac dacă vreţi să evitaţi mirosul; un grădinar prevenit dinainte face cât doi: mirosul soluţiei de urzică nu este, sincer, dintre cele mai plăcute...
Fermentaţia are loc în aproximativ 15 zile. Atunci puteţi să strecuraţi soluţia şi să o turnaţi în recipiente închise, pe care să le păstraţi mai multe luni. Pentru a o folosi, diluaţi-o în apă, punând o măsură de soluţie la cinci măsuri de apă.

Măcinarea resturilor

După cum vom vedea, viermii (care sunt viermi specifici pentru compost şi nu trebuie confundaţi cu râmele) şi microorganismele de tipul bacteriilor joacă un rol esenţial în crearea compostului. Din acest motiv, este important ca toate resturile pe care le încorporaţi în compost să fie bine măcinate sau tăiate. Într-adevăr, cu cât materialele vor fi mai fine, cu atât munca viermilor şi a bacteriilor va fi dusă la îndeplinire mai repede.

Un truc

Puteţi băga urzicile într-un sac de pânză înainte de a le pune la macerat: asta vă va scuti de etapa neplăcută a strecuratului, deoarece nu va trebui decât să scoateţi sacul din recipient.

Pentru a permite grămezii de compost să se descompună, va trebui să o întoarceţi cu regularitate, dar nu chiar imediat. Trebuie să aşteptaţi să treacă două luni înainte a de a începe să o „prelucraţi" : această perioadă de aşteptare corespunde intervalului în care materia organică se degradează şi intră în descompunere. Microorganismele prezente în resturi îşi fac efectul, determinând creşterea temperaturii grămezii de compost, ceea ce îi permite cumva să se „sterilizeze". Apoi, temperatura scade şi se stabilizează în jur de 20 de grade.

Atunci începe a doua fază a compostului, care durează între două şi şase luni. Din acel moment, puteţi să îl întoarceţi cel puţin o dată la două luni, păstrându-l tot timpul umed, fără a fi înmuiat.

Dacă vă este lene şi preferaţi să lăsaţi natura să lucreze, puteţi să nu interveniţi. Asta nu va schimba lucrurile cu nimic, în afară de faptul că procesul de preparare a compostului va dura mai mult. Dacă aţi început grămada în martie, ea va fi utilizabilă în iulie. Dacă aţi început-o toamna, va trebui să aşteptaţi până vine primăvara.

Cum ştiţi dacă este gata compostul ?

Este suficient să constataţi că prezintă foarte mulţi bulgări mici şi să simţiţi că degajă un miros de pământ. Contrar prejudecăţilor, un compost reuşit nu duhneşte ! Trebuie să miroasă ca vegetaţia măruntă din păduri şi să semene cu mraniţa. Odată gata, puteţi să-l mărunţiţi.

În aceste condiţii, o grămadă mică de compost poate fi utilizată în grădină după câteva săptămâni. Dacă nu, trebuie

să aşteptaţi să treacă un an. Veţi vedea compostul evoluând în timp.

Cele patru faze principale ale compostului

Compostul galben : compostul tânăr degajă căldură. Elementele pe care le-aţi pus sunt încă puţin degradate. Totul capătă o culoare brună.

Compostul mediu : în acest stadiu, volumul compostului scade simţitor. Veţi observa mulţi viermi prin zonă, în timp ce materialele vor fi greu de recunoscut.

Compostul matur : numărul de viermi scade drastic, iar compostul începe să semene cu mraniţa.

Compostul vechi : viermii dispar şi compostul seamănă cu mraniţa.

Cât compost să folosiţi

Pentru legumele care au mare nevoie de îngrăşământ, puteţi răspândi între 30 şi 40 de kilograme de compost pe o suprafaţă de 10 m^2. Pentru legumele cu necesităţi medii, 15 kilograme sunt suficiente. Pentru celelalte, vă veţi mulţumi cu 10 kilograme pentru 10 m^2, ba chiar şi cu nimic. Anumite plante, cum ar fi ierburile aromatice, au într-adevăr nevoie de puţin îngrăşământ, de care pot la fel de bine să se lipsească !

Acoperirea cu paie sau mulcirea

Acoperirea cu paie, uneori numită şi „mulcire", desemnează „învelirea" culturilor cu un fel de pătură vegetală. Trebuie să aşteptaţi ca plantele să atingă aproximativ 5 centimetri înălţime înainte de a începe acoperirea cu paie. Tehnica aceasta prezintă mai multe avantaje : mulcirea împiedică, pe de o parte, creşterea buruienilor, lipsindu-le de lumină ; pe de altă parte, protejează grădina ecologică de evaporarea apei. Alt aspect pozitiv : paiele alimentează stratul de humus.

În plus, prezenţa unui strat de paie protejează suprafaţa solului împotriva ploilor puternice, care pot provoca formarea unei „cruste" de pământ dur şi impermeabil.

Acoperirea cu paie în timpul verii

În mijlocul verii, perioadele de caniculă pot fi frecvente şi prelungite – şi cu atât mai păgubitoare cu cât veţi fi, fără îndoială, plecat în vacanţă. În acest caz, plasarea unui strat de bălegar amestecat cu paie între rânduri şi la rădăcina plantelor în timpul perioadelor călduroase va ajuta la menţinerea apei în sol. În perioadele respective, pământul îşi epuizează rapid rezervele de apă şi multe plante leguminoase sunt extrem de sensibile la această lipsă. Printre plantele care au nevoie de multă umezeală le menţionăm mai ales pe acelea care sunt expuse la vânturi puternice şi pe cele care au frunze mari. A-i garanta o cantitate de apă suficientă grădinii dumneavoastră este, deci, una dintre condiţiile esenţiale care trebuie respectate pentru a obţine legume frumoase !

Cu ce puteţi acoperi solul ?

În agricultura ecologică, puteţi alege diverse materii pentru mulcire, cum ar fi resturile obţinute după tunderea gazonului, frunzele moarte, frunzele de urzică, frunzele de tătăneasă, compostul, mărăcinii tăiaţi şi buruienile pe care tocmai le-aţi smuls.

Totuşi, atenţie : vă sfătuim ca, în acest caz, să le tocaţi bine, pentru ca rădăcinile lor să nu încolţească. Ca recomandare generală, nu folosiţi nimic ce poate să încolţească şi să crească din nou. În plus, evitaţi frunzele care sunt infestate de paraziţi sau purtătoare de maladii. Şi, bineînţeles, nu folosiţi iarbă tratată în prealabil cu ierbicid.

Materiale pentru protecţia împotriva secetei

Evitaţi să cumpăraţi materiale din scoarţă de pin : este prea acidă pentru o grădină de legume.

Nu uitaţi, trebuie să udaţi solul din abundenţă şi în profunzime chiar înainte de a plasa stratul protector. Îl puteţi folosi pentru toate legumele, în afară de ceapă.

Viermii de pământ, lucrători neobosiţi ai pământului

Viermii de pământ, mai cunoscuţi probabil sub denumirea de râme, înghit resturile vegetale din pământ pentru a le transforma... în îngrăşământ. Micile dâre cafenii pe care le puteţi observa în grădină nu sunt, de altfel, decât aceste „substanţe eliminate" de râme, foarte bogate în fosfor şi în potasiu.

Capitolul 4

Ce trebuie să ştiţi despre cultivarea legumelor

Ce să plantaţi

Rotaţia culturilor

Unul dintre principiile de bază pe care îl cunoaşte orice grădinar amator este că nu trebuie să plantaţi acelaşi tip de legumă în acelaşi loc de la un an la altul. Există mai multe explicaţii pentru acest lucru.

Mai întâi, fiecare tip de legumă are propriile necesităţi în materie de sol, iar rotaţia culturilor în fiecare an evită sărăcirea terenului în anumite elemente nutritive şi crearea unui dezechilibru. Apoi, diverşii paraziţi şi insectele „privilegiază" în atacurile lor o anumită specie de legume. Cultivarea permanentă în acelaşi loc a aceluiaşi tip de legumă riscă, prin urmare, să producă o infestare a parcelei cu paraziţii respectivi. Pentru a evita ca toate soiurile să fie invadate de aceşti dăunători şi pentru a păstra resursele nutritive ale solului, tehnica rotaţiei culturilor este imperios necesară.

Asolamentul

Asolamentul este termenul care denumeşte perioada în care o legumă nu mai trebuie cultivată pe parcela unde creştea înainte. Scopul manevrei este de a lăsa solul să se refacă.

Legumele: o mare familie!

- Umbeliferele: feniculul, morcovii, ţelina.
- Cucurbitaceele: castraveţii, dovlecii, dovleceii, bostanii, bostăneii, pepenii galbeni.
- Chenopodiaceele: talpa-gâştii, sfecla roşie, spanacul.
- Liliaceele: usturoiul, prazul, ceapa.
- Compozitele: salatele, salsifi.
- Solanaceele: cartofii, roşiile, ardeii graşi.
- Cruciferele: varza, hreanul, napii.
- Leguminoasele: fasolea, mazărea.

soiuri de varză
(conopidă şi varză de Bruxelles)

Diferitele tipuri de legume şi ordinea în care trebuie cultivate

Legumele pot fi divizate în diferite categorii, în funcţie de un criteriu foarte simplu : nevoia lor de îngrăşământ. Dacă urmează să cultivaţi o grădină completă, va trebui să vă împărţiţi terenul în trei părţi, fiecare dintre ele corespunzând categoriei de legume cultivate şi nevoilor lor nutritive. Acest lucru va simplifica substanţial procesul de fertilizare.

Legumele cu nevoi mari de îngrăşământ

Aşadar, solanaceele (roşii, vinete, ardei graşi, cartofi), cucurbitaceele (castraveţi, pepeni galbeni, castraveţi cornişon, dovleci) şi legume precum sfecla, varza sau prazul sunt plante „gurmande", care caută de soluri cu mult îngrăşământ.

Legumele „rezonabile"

În categoria intermediară găsim morcovii, pătrunjelul şi legume precum ridichea, salsifi, napii sau sfecla, care îşi extrag elementele nutritive din adâncime cu ajutorul rădăcinilor.

Legumele care se pot lipsi de îngrăşământ

Urmează, în sfârşit, legumele foarte „reţinute", care, la nevoie, se pot lipsi complet de îngrăşământ: le numim „legume-frunze", termen care desemnează salatele (cresonul, lăptucile), spanacul, hasmaţuchi. Sunt, în general, plantate pentru a termina de asanat parcela. În aceeaşi categorie de vegetale puţin pretenţioase se găsesc legumele cu bulbi, precum ceapa, feniculul, haşmele, usturoiul şi toate plantele aromatice.

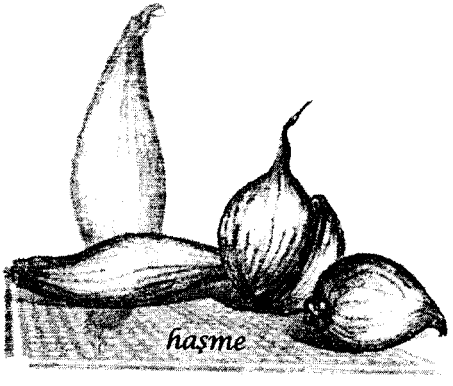

Legumele cu boabe pot constitui îngrăşăminte

Aceste plante sunt bune ca îngrăşăminte azotate: este vorba despre leguminoase precum lintea, bobul sau mazărea, ale căror rădăcini conţin bacterii ce fixează azotul din aer şi-l depun în sol. Prin urmare, sunt utilizate pentru a îmbogăţi solul în azot.

Cum se face rotaţia culturilor ?

Primul an : cartofi

Înainte de orice, trebuie să săpaţi terenul. Dacă aveţi de-a face cu un sol greu, îl veţi ara toamna. Dacă, dimpotrivă, e vorba despre un sol uşor, îl veţi ara primăvara. Primul an (cu atât mai mult cu cât este vorba de primul an în care cultivaţi această plantă) va fi consacrat cartofilor. Aceşti tuberculi au marele merit de a afâna solul şi de a-l „curăţa" în acelaşi timp. Aşa că îi veţi planta pe toată suprafaţa grădinii.

Al doilea an : legume cu boabe

În anul următor, cartofii vor fi înlocuiţi de plantele leguminoase (sau legume cu boabe). Şi aceste plante au proprietatea de a curăţa terenul şi de a fixa azotul în sol. Veţi planta mazăre şi bobi primăvara foarte devreme. Mai târziu, vara, puteţi cultiva fasole, iar la sfârşitul sezonului veţi semăna spanacul de iarnă, care joacă rolul de îngrăşământ verde.

Al treilea an : legume cu frunze

În acest an, veţi planta în grădina de-acum „îngrăşată" legume cu frunze, care sunt mari consumatoare de azot şi care îşi extrag necesarul de la suprafaţă.

Al patrulea an: rădăcinoase

Ultimul an va fi consacrat rădăcinoaselor şi legumelor cu bulb, care preferă azotul din profunzime. Cultura verzei epuizează considerabil solul, ceea ce e mai degrabă benefic: liliaceele şi umbeliferele îşi vor extrage cât mai adânc din pământ elementele indispensabile dezvoltării lor. Aşadar, la începutul sezonului veţi planta morcovi, ridichi, ceapă şi haşme. Mai târziu veţi putea adăuga praz, sfeclă, andive şi fenicul. La sfârşitul sezonului, veţi ocupa parcelele lăsate goale cu fetică.

Excepţii

Roşiile pot rămâne mai mulţi ani la rând în acelaşi loc, cu condiţia ca în fiecare an să se adauge îngrăşământ. Şi alte plante se sustrag de la principiul rotaţiei culturilor: plantele aromate, care nu sunt foarte exigente şi nu prea atrag paraziţii, pot fi cultivate în acelaşi loc de la un an la altul. Alte specii, precum căpşunii, sparanghelul sau anghinarea, au nevoie de mai mult timp pentru a ajunge la maturitate, ceea ce exclude posibilitatea de a le schimba locul în fiecare an. În schimb, puteţi stopa cultura lor în locul respectiv odată ce au ajuns la maturitate. În acest caz, perioada de asolament va trebui să fie cel puţin egală cu perioada în care planta a stat în pământ.

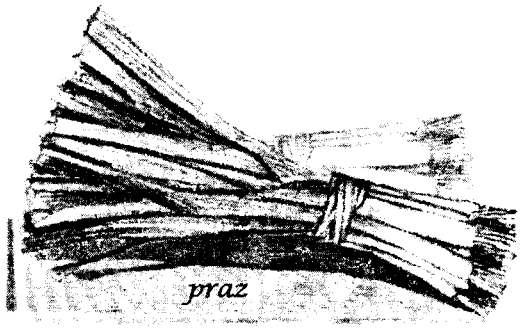

Legume permanente	Primul an: prima cultură	Al doilea an: leguminoase	Al treilea an: legume cu frunze	Al patrulea an: rădăcinoase
rubarbă, anghinare, sparanghel, roşii	cartofi	mazăre, fasole, bob	varză, praz, castraveţi, ţelină	ceapă, morcovi, napi, haşme

Asocierea legumelor

Dat fiind că au necesităţi de îngrăşământ şi de apă şi moduri de vegetare diferite, legumele din grădină pot, atunci când se învecinează unele cu altele, să se influenţeze în mod negativ sau, dimpotrivă, favorabil. În plus, unele plante atrag insecte care se hrănesc cu paraziţi, ceea ce justifică plasarea lor alături de cele care ar putea fi infestate de dăunătorii respectivi.

Unde veţi planta legumele		
Legume	*Lângă*	*Departe de*
ardei iute	mazăre	
bostan	porumb, ridichi	cartofi
cartofi	fasole albă, varză, porumb, vinete (drept capcană), mazăre	castraveţi, bostani, zmeuri, dovleci, floarea-soarelui, roşii
castraveţi	fasole albă, varză, porumb, salată, mazăre, ridichi, floarea-soarelui	cartofi
căpşuni	fasole albă, salată (pe brazde), ceapă, mazăre, spanac	varză
ceapă	sfeclă, varză, morcovi, salată timpurie (în pământ), praz, căpşuni, roşii	
cicoare	mazăre	
dovleac	porumb	cartofi
fasole agăţătoare	morcovi, porumb, mazăre	sfeclă, varză, ceapă
fasole albă	majoritatea legumelor şi, mai ales, sfeclă, varză, morcovi, gulii, porumb, castraveţi, vinete, praz, mazăre, cartofi, căpşuni, ridichi	
floarea-soarelui	castraveţi	fasole agăţătoare, cartofi
gulie	fasole albă, salată, praz	

Unde veţi planta legumele		
Legume	*Lângă*	*Departe de*
gulie, castraveţi, ceapă (pe pământ bun), spanac, căpşuni		
mazăre	fasole, morcovi, cicoare, porumb, castraveţi, cartofi timpurii, vinete, ridichi, spanac, căpşuni, ardei iuţi, spanac	cartofi târzii, ceapă
morcov	salsifi, fasole albă, salată creaţă, praz, ceapă, mazăre, fasole agăţătoare, ridichi, roşii	
napi şi rutabaga	mazăre	
porumb	sfeclă, fasole albă, dovleci, cartofi timpurii, mazăre	
praz	sfeclă, fasole albă, gulii, ţelină, ceapă	
ridichi	majoritatea legumelor şi, mai ales, fasole albă, morcovi, dovleci, salată creaţă, păstârnac, mazăre, spanac, sfeclă	
roşii	sparanghel, varză, ţelină, coacăze, ceapă	caişi, cartofi, gulii
salată	morcovi, ridichi (morcovii, ridichile şi salata merg foarte bine împreună), varză	
salsifi	morcov	
sfeclă	fasole albă, varză, porumb, praz, ceapă, ridichi	fasole agăţătoare

Unde veţi planta legumele		
Legume	*Lângă*	*Departe de*
spanac	salată, mazăre, ridichi, căpşuni	
sparanghel	roşii	
ţelină	fasole albă, praz, varză, conopidă, roşii	
vânătă	fasole albă, mazăre, cartofi	
varză (broccoli, varză de Bruxelles, conopidă, varză creaţă, gulie)	sfeclă, fasole albă, ţelină, castraveţi, salată, ceapă, cartofi, roşii	fasole agăţătoare, căpşuni
zmeur		muri, cartofi

Şi florile ?

O grădină de legume fără flori e ca pâinea fără sare : o putem mânca, dar nu e chiar atât de bună... Florile au, bineînţeles, locul lor în grădină, pe care o decorează în mod plăcut, şi pot chiar să joace un rol fitosanitar.

De reţinut

Veţi avea grijă să le sădiţi în colţul cel mai puţin aglomerat al grădinii, pentru a putea înflori nestingherite.

Ce flori veţi alege ?

Puteţi planta flori care se taie, cum ar fi daliile, nalbele roşii (pe care le veţi planta la marginea aleilor), ochiul-boului, gladiole mici sau floarea-soarelui...

La marginea brazdelor, ar trebui să plantaţi garoafe de India, care resping insectele dacă le aşezaţi lângă fasole, varză şi morcovi.

Cât despre filimică, aceasta se împacă bine cu morcovii şi, în general, cu toate rădăcinoasele.

Dacă aveţi suporturi adecvate (o îngrăditură, de exemplu), puteţi planta glicine, caprifoi, clematite şi chiar trandafiri agăţători.

Condurul-doamnei reprezintă un caz aparte: este o floare cu două tăişuri, pentru că are meritul de a înlătura muştele albe şi furnicile, dar este deopotrivă foarte atrăgătoare în ochii păduchilor de frunze, pe care îi atrage în mod irezistibil. Este semănată, în general, la marginea loturilor cu fasole.

Puteţi planta, de asemenea, crizanteme pitice, precum şi levănţică sau limba-mielului. Cea din urmă este o plantă meliferă, ceea ce înseamnă că atrage albinele: producţia de legume/fructe se va îmbunătăţi.

Când le veţi planta ?

Florile anuale trebuie semănate primăvara; anumite varietăţi - cum ar fi condurul-doamnei, nalbele roşii sau

crizantemele – pot fi plantate direct în pământ, în timp ce altele trebuie semănate în lădiţe şi răsădite o lună mai târziu. Printre cele din urmă se numără garoafele de India şi ochiul-boului.

Capitolul 5

Dăunătorii

Rozătoarele

Cârtiţa

Cârtiţele nu sunt, poate, binevenite în grădina dumneavoastră, dar măcar reprezintă un semn că aceasta este sănătoasă: într-adevăr, aceste mici mamifere cu blană drăgălaşă şi lucioasă apreciază în mod deosebit solurile bogate în materii organice, bine afânate şi care adăpostesc numeroase râme... esenţiale pentru hrana lor. Dacă aveţi cârtiţe, înseamnă că grădina dumneavoastră este în stare bună!

Cârtiţele îşi fac de cap mai mult între lunile mai şi septembrie. Se pare că sunt sensibile la o vreme blândă şi ploioasă, care să le stimuleze activitatea. Fără îndoială, vă întrebaţi dacă trebuie sau nu să scăpaţi de ele.

Oricine a avut deja prilejul, în timpul unei plimbări la ţară, să vadă cadavrele de cârtiţe agăţate de gardurile de sârmă ghimpată de-a lungul câmpului s-a întristat văzând că nişte animăluţe atât de drăguţe sfârşesc aşa.

Până la urmă, cât de dăunătoare sunt? E adevărat că ele mănâncă râmele, care sunt utile, dar au şi avantajul că se hrănesc cu numeroase larve de paraziţi care trăiesc în sol,

precum viermii albi de la cărăbuşi. Un bun insecticid natural, aşadar...

În plus, galeriile pe care le sapă pot permite îmbunătăţirea drenajului unui sol prea umed şi nu atacă plantele în mod direct.

În realitate, cârtiţele nu sunt cu adevărat dăunătoare decât dintr-un punct de vedere estetic, pentru că fac muşuroaie de pământ (faimoasele muşuroaie de cârtiţă) în iarbă, pe alei sau în mijlocul brazdelor din grădină, dar acest lucru nu justifică categorisirea lor drept animale dăunătoare.

Şoarecele de pădure

Şoarecele de pădure este un rozător mare, cu o lungime de aproximativ 10 centimetri. Are blana de culoare gri, uneori cu nuanţe de portocaliu. Pe burtă are pielea mai deschisă decât pe restul corpului. Botul este foarte alungit. Are urechi mari, lăbuţe posterioare foarte dezvoltate şi o coadă subţire şi lungă. Se deplasează sărind.

Daunele pe care le provoacă

Şoarecele de pădure este un duşman declarat al grădinarilor, cărora le devorează culturile. Este, de asemenea, mare amator de tuberculi.

Şoarecele de câmp

Şobolanul de apă poate atinge o mărime respectabilă, măsurând până la 19 centimetri lungime... fără a-i lua în calcul şi coada. Este un rozător care trăieşte în vizuini: sapă galerii la extremitatea cărora evacuează grămezi de pământ ce seamănă puţin cu muşuroaiele de cârtiţă.

Şoarecele de câmp este mai mic şi nu depăşeşte 12 centimetri lungime, cu coadă cu tot. Blana este gri-roşcată şi devine albicioasă sub burtă.

Daunele pe care le provoacă

Sapă galerii şi atacă în mod special rădăcinile şi partea de jos a trunchiului pomilor fructiferi. Mănâncă şi rădăcinile de sfeclă, morcov, păpădie, cicoare şi cartofi. Poate să atace şi pomii fructiferi (îi plac mai ales merii).

Ce puteţi face?

Împotriva rozătoarelor, nimic nu este mai eficient decât o pisică... dacă aceasta are chef să se joace de-a Tom şi Jerry, ceea ce nu e neapărat cazul... Dacă nu aveţi una, împrumutaţi-o pe a vecinilor. Dacă nu, metodele clasice, precum capcanele de şoareci şi cele cu basculă, care nu rănesc animalele, pot avea efect, dacă aveţi totuşi grijă să nu vă prindeţi degetele.

Iepurele de câmp

Iepurele de câmp se distinge în mod clar de vărul său, iepurele de casă: blana sa e mai roşcată, iar urechile, mai lungi decât capul, sunt negre la extremităţi. Labele din spate sunt mult mai dezvoltate decât cele din faţă. Poate să măsoare peste 60 de centimetri lungime şi să cântărească mai mult de 3 kilograme. Are mustăţi mari, negre cu alb, şi o codiţă cu alb şi negru. Blana de iarnă poate fi mai cenuşie decât cea de vară, roşcată cu pete gri, mai ales pe spate.

Daunele pe care le provoacă

Iepurii de câmp rod scoarţa copacilor şi a arbuştilor. Atacă şi plantele proaspăt răsădite, mai fragile. Plantele mari şi legumele de tipul salatelor pot fi complet distruse.

Ce puteţi face?

Dacă aveţi puieţi de copaci sau de arbuşti, protejaţi-i cu un grilaj fin montat în jurul lor.

Ardeiul iute îi ţine la distanţă destul de bine şi îl puteţi presăra peste plante. Iepurilor nu le place ilicea: dacă aţi reperat locurile în care le place să ronţăie, puneţi acolo ilice.

Puteţi, de asemenea, să ungeţi trunchiurile copacilor cu bălegar descompus. Mirosul degajat de părul de câine şi de bilele de naftalină îi alungă de asemenea.

Iepurele de crescătorie

Mai mic decât iepurele de câmp, iepurele de crescătorie are o blană ce poate varia de la cafeniu până la gri-negru. Are adesea o pată roşcată pe ceafă. Partea de jos a corpului este albicioasă, coada este foarte scurtă, cafenie deasupra şi albă dedesubt. Labele posterioare sunt mai lungi decât cele de dinainte, dar relativ mai scurte decât cele ale iepurilor de câmp. Urechile, a căror margine superioară este neagră, sunt lungi şi întotdeauna ciulite.

Păsările

Cu siguranţă, păsările distrug insectele dăunătoare, dar prezintă şi inconvenientul că atacă fructele mici. Rândunelele, piţigoii şi lăstunii, chiar dacă vă ciugulesc salata şi fructele, rămân oricum nişte ajutoare vrednice pentru grădinar : ele se hrănesc cu seminţele de buruieni şi devorează diverse insecte, cum ar fi limacşii sau gărgăriţele.

Dacă aveţi şansa să aveţi păsări nocturne de pradă prin zonă, protejaţi-le : cucuvelele, de exemplu, apreciază în mod deosebit rozătoarele. Şoarecii şi şobolanii ar face bine să se ferească !

De reţinut

Ca să renunţe ciugulitul fructelor, puneţi-le apă proaspătă la dispoziţie.

Dacă nu, puteţi folosi metodele clasice: o sperietoare, cârpe colorate sau CD-uri suspendate de crengile copacilor pot da, de asemenea, rezultate bune.

Totuşi, aceste metode nu sunt eficiente decât pentru o scurtă perioadă: păsările, care nu sunt atât de proaste, îşi dau repede seama de păcăleală.

Insectele

Păduchele de frunze

Este, fără îndoială, duşmanul nr. 1 al grădinarilor! Cu siguranţă, aţi văzut deja aceste insecte mici de culoare neagră, care trăiesc în colonii pe plante şi se hrănesc cu seva acestora. Le recunoaştem după corpul umflat, cu picioruşe şi antene lungi şi fine şi cu două excrescenţe care se găsesc la extremitatea corpului, corniculele.

Iarna, păduchii se ascund, dar odată cu primele zile frumoase, ouăle lor eclozează. Femele fără aripi, numite „fondatoare", ies şi dau naştere larvelor. Fiecare femelă poate astfel da naştere la 30-80 de larve, care se reproduc de la vârsta de 8-10 zile: prin urmare, coloniile de păduchi cunosc o creştere excepţională şi invadează foarte rapid culturile!

Daunele pe care le provoacă

Fără sfială, păduchii nu fac mofturi şi atacă aproape orice fel de plantă : salată, bob, mazăre, trandafiri, meri, piersici, viţă-de-vie... Se hrănesc cu seva vegetală, pe care o extrag din tulpini, frunze, muguri şi rădăcini. Atacurile lor provoacă deformări ale părţilor vegetale atinse. În plus, pot transmite plantelor viruşi prin înţepăturile lor.

Un flagel venit din America

Unul din exemplele cele mai cunoscute de boală transmisă de păduchi este filoxera. Această specie americană de păduche a fost accidental introdusă în Europa în secolul al XIX-lea. Insecta trăieşte pe rădăcinile viţei-de-vie şi s-a dovedit a avea o eficacitate redutabilă : în câţiva zeci de ani, a distrus în întregime viţa-de-vie europeană ! Aceasta nu a putut fi reconstituită decât folosind butaşi americani, rezistenţi la atacurile filoxerei, pe care au fost altoite răsaduri europene de viţă-de-vie. Un adevărat Attila al viilor !

Duşmanii naturali ai păduchilor

În afară de grădinar, păduchii au şi numeroşi duşmani naturali : buburuzele, *Chrysopa* şi larvele unor muşte (*Syrphus pyrastri*) sunt printre cei mai cunoscuţi, dar mai există şi alţii. Cum păduchii trăiesc în colonii, epidemiile

se răspândesc cu iuţeală şi îi decimează mai repede. Anumite ciuperci le străpung pielea, le invadează organismul şi, în cele din urmă, îi ucid. Aceleaşi ciuperci produc spori care sunt împrăştiaţi de jur-împrejur şi care contaminează alţi păduchi. Acest lucru se petrece mai ales când vremea este caldă şi umedă.

Printre duşmani se numără şi unele păsări, precum piţigoii, dar şi păianjenii mici sau cei obişnuiţi pot juca un rol important. Principalii inamici ai păduchilor sunt însă alte insecte, ca urechelniţa de grădină sau anumite varietăţi de ploşniţă.

Păduchii şi furnicile

Păduchii au pe partea dorsală două mici tuburi, numite cornicule, prin care secretă seva pe care au digerat-o şi care este încă foarte bogată în zahăr – mielatul. Atunci când mielatul cade pe frunzele copacilor, el este adunat de unele insecte, printre care şi furnicile.

Dar acestea nu se mulţumesc doar să strângă mielatul. Se poate spune chiar că se poartă cu păduchii aşa cum fac oamenii cu animalele! Mai întâi, ele „mulg" păduchii, atingându-le abdomenul cu picioruşele sau cu antenele, pentru ca aceştia să expulzeze mielatul. În plus, îi protejează de eventualii prădători, precum buburuzele, larvele de muşte (*Syrphus pyrastri*) sau de *Chrysopa*, pe care le vânează.

Ca nişte buni paznici, ele au grijă şi de alimentare, schimbând planta dacă este nevoie! Prin toate aceste

îngrijiri pline de zel, furnicile îi ajută pe păduchi să se răspândească în grădini şi culturi, ceea ce e suficient pentru a face din ei oaspeţi nedoriţi...

Ce puteţi face?

Cum să reacţionaţi eficient împotriva acestui dăunător ieşit din comun? Apelarea la metodele culturii ecologice constituie, în sine, o măsură preventivă: unele studii au arătat că excesul de îngrăşăminte cu absorbţie rapidă (mai ales îngrăşăminte chimice) modifică compoziţia sevei şi o face mai atractivă pentru anumite insecte, mai ales pentru păduchi.

Plantele cultivate prin metode ecologice se dezvoltă poate mai puţin spectaculos, dar sunt şi mai puţin predispuse la atacul păduchilor. Ca măsură de precauţie, soluţia de urzici macerate sau de ferigă are efecul unui insecticid, chiar dacă nu durează decât între 12 şi 24 de ore.

Feriga

Luaţi un kilogram de ferigi, zdrobiţi-le uşor şi puneţi-le la macerat în 10 litri de apă, timp de cel puţin o săptămână. Trebuie să acoperiţi recipientul şi să îl agitaţi o dată la două zile. După o săptămână, puteţi filtra soluţia obţinută, pe care o veţi dilua înainte de utilizare: puneţi o măsură de soluţie de ferigă la zece măsuri de apă.

Primăvara, puteţi semăna sau planta câteva legături de pătrunjel în jurul plantelor care sunt mai sensibile la păduchi : respectivul zarzavat nu este prea apreciat de micile insecte atât de prolifice. Acelaşi lucru este valabil şi pentru soc, din care puteţi pune frunze sau crengi cu frunze la rădăcinile plantelor.

Dacă culturile nu sunt prea afectate, primăvara aşezaţi larve de buburuze lângă coloniile de păduchi. Vara, utilizaţi larve de *Chrysopa*. Le veţi găsi în magazinele cu produse agricole ecologice.

Puteţi încerca şi metoda următoare : semănaţi hasmaţuchi pe lângă rubarbă : primii păduchi care apar pe rubarbă vor fi imediat devoraţi de buburuzele care îşi depun ouăle în haţmaţuchi. Creaţi astfel o rezervă de larve devoratoare de păduchi !

Ca tratament, puteţi să încercaţi şi cu tutun macerat : înmuiaţi un pachet de tutun în 10 litri de apă timp de 10 zile şi apoi folosiţi soluţia rezultată. Repetaţi tratamentul de mai multe ori.

Furnicile

Singure, furnicile nu sunt oaspeţi prea sâcâitori pentru plantele voastre... În schimb, ce este deranjant este supărătorul lor obicei de a „creşte" păduchi pentru a degusta mielatul pe care aceştia îl secretă. Pentru că da, păduchii provoacă distrugeri !

În cazul pomilor fructiferi puteţi preveni apariţia păduchilor aplicând benzi de hârtie lipicioasă, cam până la un metru deasupra nivelului solului. Veţi găsi în comerţ astfel de coliere cu lipici, pe care să

le montaţi încă de la sfârşitul iernii, şi a căror eficacitate este recunoscută. Asta le va împiedica pe furnici să urce pe copaci. Veţi repeta operaţiunea o dată sau de două ori pe anotimp.
În ceea ce priveşte grădina, siliţi furnicile să o apuce pe alt drum decât pe cel pe care o iau de obicei : ele detestă anumite mirosuri puternice, precum cel de mentă, de garoafă de India sau de usturoi. Nu ezitaţi, aşadar să plantaţi aşa ceva ! O altă metodă, mai radicală, constă în a utiliza ca insecticid hipocloritul de sodiu sau sucul de lămâie, care le îndepărtează la fel de bine. De asemenea, puteţi răspândi în jurul plantelor frunze cu miros puternic şi respingător, cum ar fi cele de vetrice, pelin, soc, oregano sau nuc.

Viermele-sârmă

Insecta adultă este un cărăbuş cafeniu sau negru care zbârnâie atunci când zboară ; dacă îl puneţi pe spate, se poate întoarce singur. Are o durată de viaţă de aproape un an, pe sau sub pământ. Atenţie, nu îl confundaţi cu coleopterele benefice ! Viermele-sârmă face un singur ou, în sol umed, în lunile mai-iunie ; ouăle se deschid în câteva zile sau în câteva săptămâni.

Putem întâlni larve de vierme-sârmă tot timpul anului, în majoritatea solurilor. Acestea trăiesc între doi şi cinci ani şi se deplasează numai cu câţiva metri în această perioadă. Atenţie : dacă le luaţi în mână, vă pot pişca.

Daunele pe care le provoacă

Viermele-sârmă este o insectă foarte dăunătoare, care atacă tot felul de plante : porumbul, cartofii, sfecla, bobul, salata verde, speciile de varză, morcovii, ceapa şi chiar plantele aromate. Mănâncă atât partea subterană a plantelor, cât şi tulpinile. Rădăcinile şi seminţele nu sunt cruţate nici ele. Plantele nu mai încolţesc, apoi mor sau se ofilesc în timp.

Ce puteţi face ?

Preventiv, aplicaţi principiul rotaţiei culturilor. Evitaţi să plantaţi culturi sensibile dacă grădina este situată pe un loc unde înainte creştea gazon. Primăvara, puteţi ara pământul la o adâncime de 20 de centimetri, lăsându-l aşa timp de câteva săptămâni ; faceţi apoi momeli cu bucăţi de cartofi, pe care să le băgaţi în pământ cu partea tăiată în jos, la câţiva centimetri adâncime. Asta atrage viermii, pe care îi veţi scutura apoi în apă cu săpun. Culegeţi viermii-sârmă cu mâna, de sub scânduri : le place să-şi facă cuibul acolo.

Gândacul de Colorado

Insecta adultă, lungă de un centimetru, are un corp solid şi oval. Are pe spate zece dungi galbene şi zece dungi negre. Ouăle sunt galbene şi sunt depuse grămadă ; le veţi găsi sub frunze.

Daunele pe care le provoacă

Gândacul de Colorado atacă roşiile, cartofii, vinetele şi mai multe soiuri de buruieni. Frunzele plantelor cad şi, pe deasupra, mai pot transmite şi boli. Îi veţi identifica cu uşurinţă prezenţa : lasă o substanţă neagră pe frunze când le mănâncă.

Ce puteţi face ?

Puteţi, în primul rând, să îi adunaţi cu mâna. Este, de asemenea, bine să îi puneţi între rândurile de usturoi, de garoafe de India, de urzică şi de fasole, care îi resping, sau să amplasaţi lângă plante ghivece cu hrean sălbatic.

Puteţi, de asemenea, să faceţi un strat protector, punând 30 de centimetri de fân sau de paie la rădăcina plantelor.

Puricele cartofului

Insecta adultă este cafenie sau neagră şi prezintă un semn distinctiv amuzant : sare când este deranjată. Puricele porumbului se hrăneşte cu buruieni şi cu frunzele copacilor, până ce apar şi încep să crească legumele ; hibernează în sol, sub resturi vegetale.

Ouăle sunt depuse în iunie, pe sau sub sol, la baza plantelor ; eclozează în mai puţin de o săptămână.

Daunele pe care le provoacă

Larva de purice de porumb afectează rădăcinile şi tuberculii plantelor.

Insecta propriu-zisă atacă vinetele, cartofii, roşiile, ardeii... Face găuri mici, mâncând de pe dosul frunzelor, care se îngălbenesc şi mor.

Larva de purice de porumb este, la rândul ei, dăunătoare : atacă părţile subterane ale plantelor şi le transmite astfel diverse boli.

Ce puteţi face ?

Plivirea frecventă vă va permite să ucideţi ouăle, iar săpatul pământului după recoltare omoară insectele adulte ; la fel, buruienile şi resturile vegetale, locuri propice hibernării, trebuie înlăturate.

Între rânduri, puteţi planta legume din familia verzei şi puteţi pune mici recipiente conţinând funingine şi var agricol. Presăraţi cenuşă peste plante de două-trei ori pe săptămână, în momentul în care roua dimineţii nu s-a evaporat încă. Puneţi hârtie de muşte ori cutii în jurul plantelor infestate, pentru a captura puricii atunci când sar.

Urechelniţa

Insecta adultă are corpul cafeniu-închis, subţire, alungit, şi o pereche de cleşti pe spate; se deplasează pe sol, dar poate să şi zboare.

Ouăle sunt depuse în cuiburi subterane iarna şi acoperite de femelă înainte de a ecloza primăvara.

urechelniţă

Daunele pe care le provoacă

Urechelniţa poate fi benefică, deoarece se hrăneşte cu resturi organice, cu larve de insecte şi cu melci, dar infestează ocazional florile şi anumite plante, precum salata, cartofii, ţelina, sfecla sau căpşunile. Nimfele mănâncă seminţe şi fac găuri în frunzele florilor şi legumelor, în timp ce adulţii mănâncă staminele, petalele florilor şi fructele coapte din livadă.

Ce puteţi face?

Cultivaţi-vă grădina cât mai devreme posibil primăvara, pentru a scoate ouăle la suprafaţă, ceea ce le distruge; puteţi, de asemenea, să aşezaţi insectele adulte pe sol pentru a atrage prădătorii (mai ales păsările).

Împrăştiaţi capcane făcute din rulouri de hârtie igienică umplute cu unt de arahide sau cu ulei vegetal; în fiecare dimineaţă, loviţi uşor capcanele pentru a alunga urechelniţele şi lăsaţi-le să cadă în apă cu săpun pentru a le distruge.

De asemenea, puteţi îngropa pe jumătate capcane care conţin ulei de porumb amestecat în părţi egale cu apă sau cu oţet, lăsând capătul exterior deasupra solului.

Aceste capcane pot fi puse în grădină, printre flori şi legume; plasaţi-le, de asemenea, sub pomi şi arbuşti şi aproape de locurile unde se ascund urechelniţele.

Puneţi în grădină o găleată cu apă cu săpun: urechelniţele se vor căţăra acolo şi se vor îneca.

Musca verzei

Insecta adultă seamănă cu o muscă mică şi apare în aprilie.

Ouăle sunt depuse în sol sau la baza plantelor şi se deschid în mai puţin de o săptămână.

Daunele pe care le provoacă

Musca verzei atacă familia verzei, ţelina şi sfecla.

Larva sapă sau mănâncă suprafaţa rădăcinilor, lăsând dâre de culoare cafenie. Plantele se chircesc, frunzele inferioare se decolorează, se ofilesc la soare şi mor. Musca verzei poate, de asemenea, să transmită maladii bacteriene şi ciuperci.

Ce puteţi face ?

Procedaţi la rotaţia culturilor, aşteptând trei ani între fiecare plantare de varză. Între timp, cultivaţi leguminoase sau legume cu boabe, care nu atrag musca verzei. Puneţi cutii de conserve umplute cu cenuşă de la lemne în sol, în jurul tijelor.

Aşezaţi un strat de frunze de stejar la baza tulpinilor atunci când răsădiţi.

Plantaţi la jumătatea lui iunie, deoarece firele de varză sunt mai puţin sensibile la insecte în acel moment.

Fluturele alb al verzei

Insecta adultă este un fluture alb, cu o deschidere a aripilor de cinci centimetri, care are pete negre pe fiecare aripă.

Ouăle sunt depuse pe dosul frunzelor ; ele eclozează într-o săptămână.

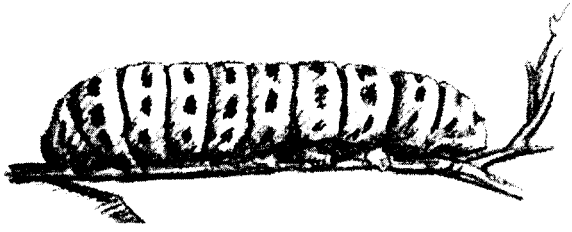

omidă

Daunele pe care le provoacă

După cum o indică şi numele, fluturele alb al verzei atacă în special plantele din familia verzei, dar şi salata verde sau condurul-doamnei. El face găuri mari în frunze şi sapă în căpăţâni, lăsând excremente verzi.

Ce puteţi face?

În măsura în care este posibil, puteţi aduna larvele şi ouăle cu mâna; puteţi, de asemenea, să împrăştiaţi dimineaţa devreme peste plantele umede cenuşă, sare (cam o linguriţă diluată în doi litri de apă), făină de secară, lapte acrit sau o infuzie de usturoi.

Curăţaţi-vă grădina

Oricare ar fi dăunătorii care v-au invadat grădina, puneţi în aplicare sfatul următor, simplu de urmat şi valabil în toate situaţiile: aveţi grijă să adunaţi întotdeauna plantele care zac în grădină. Numeroase larve de insecte se refugiază acolo.

Viermele gri (fluture de noapte)

Insecta adultă, care are o deschidere a aripilor de până la 5 centimetri, este un fluture gri-întunecat. Ouăle sunt depuse pe tijele şi pe tecile frunzelor.

Larva fluturelui gri, de culoare cenuşiu-cafenie, se ascunde în timpul zilei la baza plantelor, aproape de suprafaţa solului. Se hrăneşte noaptea. În timpul sezonului rece, poate hiberna în sol sau în resturile vegetale din grădină.

Daunele pe care le provoacă

Larva insectei este cea care atacă mai ales plantele din familia verzei, dar şi porumbul, roşiile, fasolea, ardeii, dovlecii etc. Ea secţionează tija plantelor aproape de sol, în timp ce anumite specii se caţără şi mănâncă frunzele.

Daunele sunt mai importante odată cu creşterea, plantarea şi transplantarea răsadurilor. Noaptea, larvele rod rădăcinile şi partea de jos a tulpinilor, care dau impresia că s-au veştejit dintr-odată.

Larvele respective, care sunt numite şi viermi gri, se strâng atunci când sunt deranjate. Pot ataca toate plantele, indiferent dacă e vorba despre grădina de legume ori de cea de flori.

Ce puteţi face?

La începutul sezonului, săpaţi în jurul firelor de plante pentru a scoate la iveală viermii, pe care trebuie să îi adunaţi de pe sol şi de pe plante. Toamna, înlăturaţi buruienile şi resturile vegetale şi araţi pământul.

În momentul răsădirii, puteţi pune în jurul tijei plantelor o cutie de conserve, un recipient din plastic sau un carton rulat sub formă de tub, care să depăşească cu cel puţin 5 centimetri suprafaţa solului. Veţi înfige această capcană la cel puţin 3 centimetri adâncime.

Faceţi capcane amestecând tărâţe, melasă şi bere: insectele se vor îneca în acest amestec.

Fluturele porumbului

Insecta adultă este un fluture de noapte de culoare galben-deschis, cu o deschidere a aripilor de aproximativ 2 centimetri, cu linii ondulate pe aripi. Masculul este mai mic şi mai închis la culoare.

Ouăle sunt de culoare alb-gălbuie şi sunt depuse pe dosul frunzelor de la baza plantei; eclozează într-o săptămână.

Larva hibernează în ţesuturile plantelor (la baza acesteia, aproape de sol) şi provoacă stricăciuni.

Fluturele apare din luna mai până în august.

Daunele pe care le provoacă

Larva atacă porumbul, ardeii, vinetele, sfecla, fasolea, cartofii, roşiile şi diferite specii de flori, precum crizantemele, daliile, gladiolele şi chiar unele buruieni.

Ea face găuri în tije, lăsând în jur urme fine de praf de la planta măcinată. Găureşte tulpinile şi atacă şi cocenii, şi frunzele. Plantele pot fi infestate de mai multe larve.

Ce puteţi face?

Preventiv, puteţi să plantaţi varietăţi rezistente şi să faceţi rotaţia culturilor cu leguminoase.

Toamna, puteţi să puneţi tijele în pământ sau să le tăiaţi şi să le îngropaţi la începutul primăverii. Dacă descoperiţi găuri făcute în tulpină, puteţi despica tija cu unghiile pentru a alunga larva.

O altă posibilitate este utilizarea capcanelor cu lumină (insecticid electric) pentru a captura adulţii.

Omida roşiei (Manduca quinquemaculata)

Insecta adultă este un fluture mare de noapte, cu o deschidere a aripilor de aproximativ 10 centimetri, de culoare brun-cenuşie, care se hrăneşte sugând nectarul; el iese din crisalidă la sfârşitul primăverii. Îşi depune ouăle rotunde, de culoare verde, sub frunze.

Larva este verde cu dungi oblice albe. Ea se recunoaşte mai ales după „cornul" plasat în partea din spate a abdomenului, care poate să o facă să semene cu o frunză răsucită ; puteţi să o reperaţi după excrementele de culoare verde închis pe care le lasă pe sol, sub plantă ; se hrăneşte cu lăcomie timp de peste trei săptămâni şi devine, apoi, crisalidă.

Daunele pe care le provoacă

Acest fluture atacă roşiile, ardeii, cartofii, vinetele şi tutunul. Mănâncă fructele, dar mai ales frunzele.

Ce puteţi face ?

După recoltare, înlăturaţi resturile vegetale şi tot cea mai rămas de la cultivarea plantelor.

Puteţi plasa capcane cu lumină pentru a atrage adulţii. Capcanele luminoase atrag insectele, care rămân apoi prinse de hârtia lipicioasă ce înconjoară becul.

Plantaţi garoafe de India, limba-mielului şi pătrunjel : aceste plante acţionează ca nişte insecticide.

Adunaţi-le cu mâna şi puneţi-le într-o găleată cu apă cu săpun.

De reţinut

Dacă larva este acoperită cu un fel de cocon alb, nu o atingeţi : asta indică prezenţa parazitului braconid, care îşi va asuma sarcina de a o distruge. Iată un mijloc de extincţie natural şi eficient !

Limaxul şi melcii

Limaxul adult poate măsura până la 20 de centimetri lungime! Corpul său vâscos, moale şi fără picioruşe seamănă cu cel al melcului cu cochilie ; ca şi acesta, el se ascunde în locuri adăpostite şi umede în timpul zilei. Îşi depune ouăle în locuri umede, iar acestea sunt menţinute laolaltă printr-un fel de substanţă lipicioasă.

limax

Daunele pe care le provoacă

Limaxul şi melcul cu cochilie atacă legumele din familia verzei, salata verde, cartofii, florile, fructele mici etc. Iarna, limaxul se hrăneşte cu rădăcini.

Limaxul este activ noaptea ; mănâncă frunze, lăsând o dâră vâscoasă care devine strălucitoare când se usucă.

Ce puteţi face?

Ca şi în cazul altor dăunători, puteţi rezolva problema eliminând posibilele adăposturi ale insectei: de exemplu, nu lăsaţi nici o grămăjoară de resturi de plante sau de buruieni să putrezească în grădină.

Dacă aveţi broaşte în grădină, nu le stârpiţi: ele sunt mari amatoare de limacşi şi, astfel, reprezintă un excelent insecticid natural!

Dacă nu, puteţi înlătura cu regularitate limacşii care se ascund sub scânduri şi sub frunzele de salată sau îi puteţi aduna noaptea, cu ajutorul unei lanterne de buzunar. Nu riscaţi să-i vedeţi cărându-se!

Trebuie să puneţi cenuşă sau nisip fin pe sol în jurul plantelor din grădină, pentru că substanţele respective sunt iritante pentru ei.

De reţinut

Un truc bine cunoscut de grădinari: puneţi bere răsuflată în farfurii uşor puse în pământ sau în cutii de conserve îngropate la nivelul solului, la marginea grădinii; ei vor fi atraşi şi se vor îneca. Goliţi capcanele în fiecare dimineaţă şi repetaţi operaţiunea.

Puteţi, de asemenea, să înconjuraţi grădina cu o barieră făcută dintr-o plasă cu ochiuri fine, băgată în pământ la 5 centimetri adâncime şi care depăşeşte suprafaţa solului cu 15 centimetri. Îndoiţi partea de sus a barierei spre exterior.

Insecticidele

Insecticidele naturale

Aveţi posibilitatea de a cumpăra din magazinele specializate produse fitosanitare ecologice, numite „insecticide naturale", piretrine şi rotenonă. Respectivele insecticide sunt fabricate pe bază de molecule extrase din flori de vetrice şi din rădăcini de papilionacee. Nu le puteţi utiliza preventiv : trebuie folosite pentru a lupta împotriva unei infestări care s-a produs deja. Ele omoară insectele atacând şi distrugându-le celulele nervoase.

Rămânând la capitolul „atitudine ecologistă", fiţi vigilent şi citiţi cu atenţie etichetele : dacă produsul este ecologic, trebuie să conţină ulei de pin ca excipient, şi nu produse chimice.

Cum le veţi folosi ?

Aceste produse se găsesc de obicei în formă lichidă şi va trebui să le diluaţi singuri. Ele vă vor permite să luptaţi eficient contra diverselor insecte : păduchi, păianjeni roşii, furnici, muşte, purici, omizi etc.

Dacă le folosiţi, fiţi atenţi să respectaţi dozele indicate, cu scopul, pe de o parte, de a păstra eficienţa produsului, iar pe de altă parte de a nu compromite echilibrul natural al grădinii de legume : utilizate în doze prea mari, chiar şi insecticidele naturale pot fi toxice, mai ales pentru râme.

Împrăştiaţi soluţia obţinută direct pe insecte, reglând pulverizatorul în aşa fel încât să obţineţi cea mai fină stropire posibilă. Stropiţi şi sub frunzele plantelor. Efectuaţi tratamentul dimineaţa devreme sau la începutul serii.

Soluţii fitosanitare pe care le puteţi prepara acasă

În afară de produsele amintite, puteţi prepara singuri, foarte simplu, soluţii insecticide prin macerare, decoct sau infuzie de plante. Bineînţeles, veţi fi atenţi să nu folosiţi decât plante într-o bună stare de sănătate. Pentru a obţine aceste produse, folosiţi de preferinţă apă de ploaie, deoarece apa de la robinet conţine clor. Alegeţi recipiente care să nu fie din metal.

Cum le veţi folosi?

Odată soluţia obţinută, o veţi dilua eventual cu apă şi veţi adăuga tot timpul un pahar cu lapte în lichidul respectiv înainte de pulverizare. Preparatele trebuie utilizate rapid, pentru că durata lor de conservare nu depăşeşte câteva săptămâni (pentru soluţiile concentrate). Opriţi tratamentele cu câteva zile înainte de a recolta.

Reînnoiţi tratamentele în cel puţin trei reprize, lăsând să treacă două sau trei zile între fiecare pulverizare.

Împotriva tuturor insectelor şi a pătării negre

Pătarea neagră
Este o maladie care se manifestă prin pete negre care apar pe frunze înainte ca ele să se îngălbenească şi să cadă.
Ciuperca ce provoacă maladia supravieţuieşte toată iarna, pentru că rămâne sub frunzele căzute pe sol. Primăvara, eliberează spori care atacă frunzele. Umiditatea şi căldura favorizează atacurile de pătare neagră.

Eucaliptul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de eucalipt tocat mare în 5 litri de apă clocotită. Strecuraţi, lăsaţi să se răcească şi pulverizaţi plantele.

Piperul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de piper măcinat în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi plantele.

Împotriva tuturor insectelor

Ardeiul iute

- *macerat*
  Puneţi la macerat 250 mg de ardei iute în jumătate de litru de apă, timp de 24 de ore. Diluaţi 15 ml de preparat în 4 litri de apă înainte de a-l aplica. Atenţie totuşi să nu pulverizaţi pe plantele tinere : s-ar putea să nu le placă !

Apa cu săpun

Este un foarte bun insecticid. Diluaţi 30 ml de săpun lichid sau detergent de vase în 4 litri de apă. Adăugaţi un sfert de litru de alcool de 70°, apoi pulverizaţi imediat. Clătiţi bine plantele înainte ca apa să se usuce.

Pelinul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat 150 de grame de pelin proaspăt, tocat mare, în 5 litri de apă clocotită. Lăsaţi timp de zece minute, apoi strecuraţi. Daţi la rece şi pulverizaţi lichidul astfel obţinut peste plante. Aplicaţi tratamentul în trei reprize, o dată la trei zile.

Busuiocul

În afară de faptul că parfumează plăcut numeroase mâncăruri mediteraneene, busuiocul este şi un bun insecticid.

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de busuioc proaspăt, tocat mare, în 5 litri de apă clocotită. Strecuraţi şi lăsaţi la răcit, apoi pulverizaţi direct pe plante.

Împotriva muştelor

Rubarba

Nu este bună doar în dulceaţă sau compot!

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de frunze proaspete de rubarbă, uşor zdrobite, în 3 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Împotriva muştelor de pe sparanghel

Geraniul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de frunze proaspete, tocate, în 3 litri de apă clocotită,

apoi strecurați. Lăsați la răcit și pulverizați lichidul obținut direct pe plante.

Împotriva gândacilor de Colorado

Coriandrul

- *în infuzie*
  Puneți la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de coriandru proaspăt, tocat mare, în 5 litri de apă clocotită, apoi strecurați. Lăsați la răcit și pulverizați lichidul obținut direct pe plante.

Împotriva acarienilor

Socul

- *în infuzie*
  Puneți la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de bobițe de soc, ușor zdrobite, în 5 litri de apă clocotită, apoi strecurați. Lăsați la răcit și pulverizați lichidul obținut direct pe plante.

Împotriva muştelor de pe morcovi şi a larvelor muştei de carne

Iedera

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de iederă proaspăt tocată în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Împotriva gândacului de Colorado şi a furnicilor

Pătrunjelul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de pătrunjel proaspăt, tocat mare, în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Contra muştei de varză şi a viermelui de porumb

Sunătoarea (pojarniţa)

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de sunătoare tocată în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Împotriva viermilor de varză

Lămâiţa

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de lămâiţă tocată mare în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Cimbrişorul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de cimbrişor uşor zdrobit în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

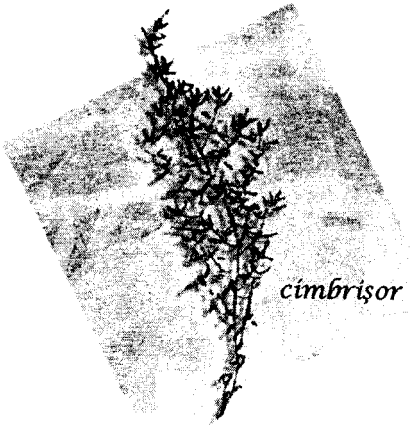

Frunzele de roşie

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de frunze de roşie tocate în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Insecticidele fungicide

Ne permit să luptăm împotriva omizilor, a larvelor muştei de carne, a păianjenilor, melcilor, ruginii şi bolilor cauzate de anumite ciuperci.

Usturoiul

Usturoiul este o plantă pe care o puteţi folosi în mai multe moduri ca produs fitosanitar.

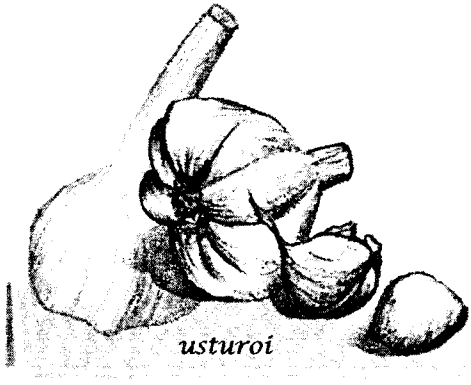

usturoi

- *în infuzie*
  Pisaţi 150 de grame de usturoi şi puneţi-l apoi la infuzat în 5 litri de apă clocotită, timp de o jumătate de oră. Apoi strecuraţi, după care lăsaţi la răcit. Puteţi pulveriza lichidul obţinut direct pe plante.

- *macerat*
  Puneţi la macerat 80 de grame de usturoi în 5 litri de apă, timp de o zi. Strecuraţi şi adăugaţi 4 ml de alcool înainte de a vaporiza.

Urzica

În mod paradoxal, urzica este o plantă foarte utilă pentru întreţinerea grădinii, pentru că vă permite să luptaţi cu diverşi paraziţi, precum păduchii, musca morcovului şi mana.

- *macerată*
  Tocaţi un kilogram de urzici şi puneţi-le la macerat timp de trei zile în 9 litri de apă. Aveţi grijă să acoperiţi recipientul. După trei zile, puteţi strecura soluţia obţinută. Pulverizaţi fiecare săptămână.

Împotriva dăunătorilor : folositorii

Unul din principiile de bază ale biodinamicii este acela că, în natură, totul îşi justifică existenţa. Astfel, nu există, de fapt, insecte bune şi insecte rele, pentru că fiecare specie joacă un rol în lanţul biologic : de exemplu, păsările care

au neinspirata idee de a vă ciuguli fructele sunt, de asemenea, şi consumatoare de insecte. Cât despre cârtiţe, deşi gonite de numeroşi grădinari, devorează o mare cantitate de larve, care v-ar putea distruge grădina etc.

Numim, deci, „folositoare" aceste organisme al căror rol este util într-o grădină (ceea ce nu le împiedică, totuşi, să fie dăunătoare din alte puncte de vedere).

Spre deosebire de insecticidele chimice, care prezintă inconvenientul major de a ataca fără discernământ toate insectele, aceste „ajutoare" vizează o anumită pradă.

Buburuzele

Larvele de buburuză sunt mari amatoare de larve de păduchi, din care devorează cantităţi considerabile ! Puteţi cumpăra larve de buburuze pentru a combate păduchii.

Chrysopa

Larvele de *Chrysopa* mănâncă şi ele sute de păduchi. Puteţi identifica *Chrysopa* după aripile mari (câţiva centimetri), palide, îndreptate spre partea din spate a corpului.

Carabii

Carabii sunt nişte coleoptere pe care le veţi recunoaşte după carapacea cu reflexe verzui. Sunt deosebit de utili în grădină, deoarece consumă limacşi, omizi şi larve. Prin urmare, nu îi alungaţi din locurile în care le place să se ascundă : sub pietre şi în locurile umede. Nu ies decât noaptea.

Urechelniţele

Iată o insectă pe care am evocat-o deja... în paragraful despre dăunători! Urechelniţa este totuşi un foarte bun ajutor, în măsura în care se hrăneşte cu resturi organice, insecte şi gândaci. Dumneavoastră vă rămâne să găsiţi echilibrul ce trebuie păstrat între prezenţa lor utilă şi o eventuală înmulţire nedorită. Pentru a le evalua numărul, le puteţi construi adăposturi, punând cu fundul în sus vase umplute cu resturi vegetale umede. Acestea vă vor permite să localizaţi urechelniţele care se vor refugia acolo, şi, eventual, să le distrugeţi dacă sunt prea numeroase.

Capcanele ecologice

În plus, există numeroase capcane ecologice pentru insecte, fondate pe acelaşi principiu: prin intermediul feromonilor sau al culorilor vii, insectele, zburătoare sau târâtoare, sunt atrase în capcane cu clei. Vechea metodă a cleiului a fost oarecum reactualizată de agricultura ecologică!

Capitolul 6

Îngrăşămintele ecologice

După cum am văzut, pentru grădina de legume ecologice nu aveţi voie să folosiţi produse de sinteză, precum îngrăşămintele chimice. Există şi îngrăşăminte ecologice, care pot fi de origine animală, vegetală (denumite „îngrăşăminte verzi") sau minerală.

Echilibrul solului şi biodinamica

Aţi auzit cu siguranţă până acum vorbindu-se despre biodinamică. Acest termen, care revine la modă, îşi găseşte originea în două cuvinte greceşti: „bios" (viaţă) şi „dynamis" (energie). A fost creat de către Rudolf Steiner, părintele antropozofiei. Ideea este aceea că echilibrul natural al mediului trebuie păstrat: fiecare specie a apărut pentru un motiv şi nu există, la modul absolut, nici insecte dăunătoare, nici buruieni inutile. Fiecare element participă efectiv la ciclul biologic. Păduchii, de exemplu, care sunt consideraţi duşmanii eterni ai grădinarilor, au meritul de a hrăni buburuzele. Urzicile, un adevărat simbol pentru buruieni, constituie un foarte bun îngrăşământ verde, care furnizează solului azot, şi servesc chiar şi ca produs

fitosanitar cu utilizări multiple (îngrăşământ verde, insecticid, activator pentru compost...).

Din acest motiv, nu trebuie să eradicăm complet o anumită specie din grădina de legume, pentru că aceasta ar dăuna echilibrului ei natural.

Indiferent dacă acest lucru se petrece la scară mai mare sau mai mică, trebuie, conform, principiilor biodinamicii, să luăm în considerare toate elementele care fac parte din natură, fie că e vorba despre stele sau calitatea solului.

Metoda biodinamică şi fertilizarea

Din punct de vedere ecologic, fertilizarea pământului nu înseamnă să aplicaţi sistematic acelaşi tratament indiferent de tipul de sol, ci să adaptaţi la natura fiecărui teren elementele care trebuie adăugate.

Aşadar, metoda biodinamică nu este doar o metodă specială de fertilizare; ea pledează pentru o utilizare a tuturor factorilor care determină viaţa şi sănătatea solului.

De exemplu, în agricultura convenţională, mineralele solubile sunt introduse prin intermediul îngrăşămintelor chimice, care se transmit direct plantelor prin apă. Or, această contribuţie importantă de îngrăşăminte antrenează pe parcurs o deteriorare a solurilor; ele provoacă mai ales o scădere a conţinutului de humus. Susţinând contrariul acestei concepţii asupra naturii şi a acestei practici, metoda biodinamică va consta mai degrabă în hrănirea solului decât în alimentarea plantelor. Este vorba, de fapt, de stimularea vitalităţii proprii a plantei, acţionând asupra solului, cu scopul de a-l face mai fertil.

Nevoile plantelor

Plantele sunt fiinţe vii, care, la fel ca oamenii, au nevoie de aer, apă şi elemente nutritive. Cele din urmă le sunt aduse de către rădăcini, care le extrag din sol. De aici şi importanţa unei bune îngrijiri acordate terenului.

Pentru a creşte, plantele au nevoie de trei elemente. Există în comerţ îngrăşăminte naturale care respectă compoziţia solului şi microorganismele componente.

Pentru a vă descurca, citiţi indicaţiile de pe ambalaj: azotul, indicat de simbolul chimic N, fosforul (P) şi potasiul (K). Asta vă va permite să înţelegeţi mai bine specificaţiile: veţi vedea acolo trei cifre, care trimit, de fapt, la procentajul fiecăruia din cele trei elemente conţinute de îngrăşământ. Ordinea corespunde alfabetului: primul număr indică procentajul de azot, al doilea cel de fosfor, iar al treilea de potasiul.

Azotul (N)

Acţiunea sa principală se exercită asupra părţii aeriene a plantelor, adică a tulpinii şi frunzelor. Din acest motiv, este foarte bun pentru toate legumele cu frunze, precum salata, varza, spanacul... Carenţa în azot se manifestă prin frunze palide şi înnegrirea celor din partea de jos. Dacă plantelor le lipseşte azotul, ele se dezvoltă încet.

Fiţi atenţi totuşi să nu abuzaţi: excesul de azot poate face plantele mai fragile şi mai vulnerabile la diverşii

paraziţi din grădină. Poate, de asemenea, să stopeze înflorirea şi formarea fructelor. Azotul se transformă în nitraţi înainte de a putea fi asimilat. Procesul respectiv durează şi, prin urmare, este bine să se aducă un bun aport de îngrăşământ toamna, pentru sezonul următor : este vorba de ceea ce se numeşte „fertilizare de bază".

Fosforul (P)

Asigură buna dezvoltare a rădăcinilor şi creşte rezistenţa la maladii, facilitând şi fecundarea. Favorizează formarea seminţelor şi a florilor. Dacă intenţionaţi să obţineţi propriile seminţe, acest element va avea un rol esenţial.

Din acest motiv, este potrivit pentru legume precum roşiile, vinetele, ardeii, pentru pomii fructiferi şi pentru plantele cu flori. Carenţa în fosfor provoacă o culoare purpurie pe dosul frunzelor. Dacă plantelor le lipseşte fosforul, frunzele se vor închide la culoare, vor deveni roşii sau cu pete roşiatice. Înflorirea este, în acest caz, foarte redusă, iar maturizarea fructelor este mai lungă.

Potasiul (K)

Elementul acesta ajută plantele în lupta împotriva maladiilor. Favorizează creşterea rădăcinilor, a bulbilor şi a tuberculilor şi dă gust fructelor şi culoare florilor.

Este util pentru circulaţia sevei şi asimilarea de către plante a elementelor nutritive. Carenţa în potasiu provoacă o închidere la culoare a vârfului frunzelor intermediare.

Dacă plantelor le lipseşte potasiul, veţi afla asta privindu-le frunzele : ele prezintă necroze cafenii la vârf, pe margini şi între nervuri. În plus, vor fi şi mai sensibile la boli.

Cele trei substanţe minerale se completează şi nu pot fi asimilate decât după ce au fost transformate de micro-organisme, de unde şi importanţa compostului.

Îngrăşămintele ecologice de origine animală

Guano

Găinaţul de pasăre are avantajul de a fi bogat în azot şi în fosfor. De aceea, guano exercită o stimulare ale cărei efecte sunt uşor de constatat. Conţine, în plus, şi oligoelemente.

Cum îl veţi folosi ?

La sfârşitul iernii şi începutul primăverii, puteţi răspândi guano pe sol, cam câte un pumn zdravăn pe fiecare metru pătrat. Cu ajutorul unei grife, îl veţi face să intre uşor în pământ.

Sângele uscat de la păsările de curte

Conţine aproximativ 12% azot şi favorizează creşterea plantelor tinere.

Cum îl veţi folosi?

Înainte de a semăna, împrăştiaţi între 4 şi 7 kilograme la suta de metri pătraţi.

Coarnele de animale măcinate sau arse

Primele au o acţiune mai lentă şi mai durabilă decât celelalte, dar amândouă sunt bogate în azot.

Cum le veţi folosi?

Înainte de a semăna, răspândiţi între 4 şi 7 kilograme pe suta de metri pătraţi.

Oasele de peşte

Acest îngrăşământ ecologic este bogat în fosfor, pentru că este constituit în proporţie de 25% din elementul respectiv. Are, pe deasupra, avantajul de a fi un îngrăşământ universal, convenabil pentru orice plantă. Este un fertilizant cu efect progresiv.

Cum le veţi folosi?

Trebuie folosite toamna şi iarna, îngropându-le în pământ, cam la zece centimetri adâncime. Patruzeci de grame pe metru pătrat ajung.

Îngrăşămintele ecologice de origine vegetală

Fertilizatorii de pe lângă casă

Iată care sunt plantele pe care trebuie neapărat să le folosiţi ca fertilizatori, sub formă de soluţie lichidă.

Aceste soluţii, extrem de eficiente, prezintă totuşi dezavantajul că au un miros urât.

Este, prin urmare, bine să le pregătiţi într-un colţ al grădinii, în aer liber, într-un recipient din plastic, care să poată fi apoi curăţat cu uşurinţă. De asemenea, e mai bine să confecţionaţi un sac din bumbac în care să puneţi plantele. În acest mod, după macerare, veţi evita sarcina dezagreabilă de a strecura soluţia respectivă.

În sfârşit, apa de ploaie este preferabilă apei de la robinet, pe care o puteţi totuşi utiliza în lipsă de altceva mai bun.

Urzica

Urzica, bogată în azot, în potasiu, în microorganisme şi în oligoelemente, stimulează creşterea plantelor şi le face mai rezistente la păduchi şi la păianjeni, la mană, la rugină, la făinare. Este folosită împotriva atacurilor clorozei. Este, de asemenea, un excelent activator al compostului.

Îngrăşământul lichid din urzică

Luaţi un kilogram de urzici la care nu le-a dat sămânţa şi tocaţi-le mare, apoi puneţi-le la macerat timp de două săptămâni în 9 litri de apă. Acoperiţi recipientul şi agitaţi-l o dată la două zile. Odată ce au trecut cele două săptămâni, dacă constataţi că nu se mai formează bule, strecuraţi, apoi diluaţi până se ajunge la o concentraţie de 20% : soluţia de urzici nu trebuie folosită ca atare, pentru a nu arde plantele. Pentru a dilua până la 20%, este suficient să amestecaţi 2 litri de soluţie de urzici şi 8 litri de apă de ploaie.

Puteţi folosi respectiva soluţie atât pentru a stropi zilnic, o săptămână întreagă din două, cât şi în momentul plantării : la două săptămâni după ce aţi plantat, stropiţi cu soluţie de urzică ; repetaţi operaţiunea după trei săptămâni.

Acest îngrăşământ este în mod special recomandat pentru cartofi, varietăţi de varză, spanac şi dovlecei. Stimulează creşterea roşiilor şi permite lupta împotriva maladiilor criptogamice.

Tătăneasa

Tătăneasa este bogată în azot şi potasiu. Stimulează creşterea şi înflorirea plantelor. Este, de asemenea, un excelent activator al compostului.

Îngrăşământul din tătăneasă furnizează oligoelemente şi potasă. Luaţi un kilogram de tătăneasă tocată şi puneţi-l la macerat timp de două săptămâni, în 10 litri de apă. Acoperiţi recipientul şi agitaţi-l o dată la două zile. După două săptămâni, dacă constataţi că nu se mai formează bule, strecuraţi, apoi diluaţi până la o concentraţie de 15% cu apă: soluţia de tătăneasă nu trebuie utilizată ca atare pentru a nu arde plantele. Vă puteţi sluji de această soluţie pentru a stropi cu ea o dată la zece zile şi în momentul plantării.

Acest îngrăşământ natural este în mod special recomandat pentru cartofi, roşii, legume-fructe şi fructe mici. Poate fi asociat fără probleme cu soluţia din urzici.

Soluţia amestecată de tătăneasă şi de urzică este bogată în azot şi fier, oligoelemente şi potasă. Luaţi un kilogram de tătăneasă tocată şi 500 de grame de urzici şi puneţi-le la macerat timp de două săptămâni în doi litri de apă. Acoperiţi recipientul şi agitaţi-l o dată la două zile. După două săptămâni, dacă constataţi că nu se mai formează bule, strecuraţi, apoi diluaţi până la 10% cu apă: soluţia nu trebuie utilizată ca atare pentru a nu arde plantele. Puteţi folosi soluţia pentru a uda o săptămână din două şi în momentul plantărilor.

Îngrăşământul acesta este recomandat în mod special pentru cartofi, roşii, legumele-fructe şi fructele mici.

Îngrăşămintele verzi

Există diverse moduri de a îmbogăţi terenul unei grădini. Am văzut că materialele „moarte", precum compostul, pot fi utilizate în acest scop. Puteţi, de asemenea, să folosiţi plante specifice, care au particularitatea de a furniza solului elementele organice favorabile structurii sale şi elementele nutritive de care au nevoie. Din acest motiv, sunt numite „îngrăşăminte verzi", iar ţăranii de altădată le cunoşteau bine proprietăţile.

Plantele respective, diferite de altele, trebuie semănate imediat ce este posibil, după recolta de pe pământul lăsat în pârloagă, apoi îngropate în sol înainte de înflorire.

Avantaje

Unele dintre aceste plante împiedică apariţia buruienilor. Rădăcinile (adeseori este vorba de plante cu rădăcinile foarte lungi) efectuează un drenaj al solului în profunzime ; în plus, prezintă avantajul de a lupta împotriva eroziunii şi de a fixa partea superioară a terenului.

Plantele cu rădăcini adânci aduc elementele nutritive din subsol spre suprafaţă şi le fac astfel disponibile pentru plantele cu rădăcini superficiale. Leguminoasele fac mişcarea inversă : fixează azotul din aer în sol şi îl pun astfel la dispoziţia celorlalte plante.

Cum veţi proceda?

Am descris mai devreme tehnica asolamentului şi pe cea a rotaţiei culturilor, care vă eliberează anumite parcele din grădină pentru mai multe luni. Puteţi profita de intervalul respectiv pentru a semăna îngrăşăminte verzi, având grijă să variaţi speciile folosite în funcţie de familiile de plante. Este inutil, de exemplu, să plantaţi o parcelă de lucernă sau de trifoi dacă vreţi să puneţi acolo legume care nu au nevoi deosebite de azot.

Le veţi semăna la câţiva centimetri adâncime, aşteptând ca plantele să facă flori pentru a le îngropa. Nu aşteptaţi să dea seminţe: este cel mai bun mod de a vă găsi grădina invadată!

Pentru a le îngropa, cosiţi mai întâi plantele şi lăsaţi-le împrăştiate pe sol. Aşteptaţi o săptămână - timpul necesar ca ele să se ofilească. Apoi le puteţi îngropa. Nu e nevoie să săpaţi prea profund: este suficient să le îngropaţi la 10 centimetri adâncime. Puteţi împuşca doi iepuri deodată integrând şi compost. Apoi, lăsaţi să treacă o lună înainte de a semăna legumele.

Neghina anuală

Este o plantă cu creştere rapidă, care se poate dovedi destul de dinamică. Trebuie semănată devreme, chiar de la începutul primăverii şi e bine să o îngropaţi înainte de a da în spic.

Hrişca

Făina de hrişcă este bine cunoscută de amatorii de plăcinte, iar planta în sine (numită şi grâu negru) este benefică pentru solurile acide, datorită sistemului viguros de rădăcini. Trebuie să o semănaţi în luna iunie (între 30 şi 60 de grame pe m^2) pentru a o îngropa din toamnă. Hrişca atrage prădătorii de păduchi şi permite distrugerea buruienilor. Nu faceţi greşeala de a cosi după ce îi dă sămînţa : vă puteţi descoperi culturile invadate. Aşteptaţi şase săptămâni înainte de a planta o nouă cultură.

Tătăneasa

Am evocat deja virtuţile îngrăşământului din tătăneasă, datorate bogăţiei frunzelor sale în azot şi minerale. Tocmai din acest motiv, tătăneasa este şi un bun îngrăşământ verde. Este o plantă perenă, care trebuie cultivată în permanenţă într-un loc separat de grădina de flori : o veţi recolta verde, apoi o veţi îngropa printre starturile de legume.

Meiul

Reprezintă un bun îngrăşământ verde, pe care îl puteţi folosi pentru solurile uscate şi sărace. Trebuie semănat primăvara, prin luna mai, şi trebuie îngropat înainte de a da în spic, după aproximativ trei luni.

Muştarul

Un îngrăşământ cunoscut de toţi grădinarii pricepuţi, despre care unii susţin chiar că este cel mai bun în materie ! Este o plantă cu flori galbene, care creşte foarte repede şi care stârpeşte buruienile. Îl puteţi semăna în orice moment al anului. În schimb, trebuie îngropat înainte de înflorire. Evitaţi să îl plantaţi pe o parcelă unde aţi cultivat napi, varză, ridichi (sau orice altă plantă din familia cruciferelor) sau pe un lot unde intenţionaţi să cultivaţi aşa ceva.

Floarea albinelor

Este vorba despre o plantă cu creştere rapidă, cu frunze luxuriante. Poate fi cultivată pe orice tip de sol. Trebuie semănată primăvara târziu şi îngropată în timpul verii, cu toate frunzele. Înfloreşte după o perioadă de 6-10 săptămâni.

De reţinut
O puteţi planta fără a ţine cont de rotaţia culturilor, pentru că nu face parte din nici o familie de legume cultivate.

Bobul

Este o plantă foarte rezistentă la frig, ale cărei rădăcini intră adânc în sol. Poate fi cultivată în asociere cu o cereală

care, la rândul ei, face parte din categoria îngrăşămintelor verzi, precum secara sau ovăzul. Veţi folosi o treime bob şi două treimi cereală. Bobul trebuie lăsat pe terenul agricol în timpul iernii şi îngropat primăvara.

Secara

Secara are rădăcini adânci şi frunze foarte bogate. Trebuie semănată toamna şi îngropată în primăvara următoare.

Leguminoasele: îngrăşăminte verzi ce fixează azotul

Lucerna

Este o plantă cu rădăcini foarte adânci, care iubeşte solurile uscate şi calcaroase. Ajută la amenajarea solului dacă o lăsaţi pe loc timp de un an întreg. O puteţi semăna primăvara sau toamna, pentru a o îngropa din toamna următoare.

Trifoiul furajer (stacojiu)

Îi prieşte foarte bine pământul uşor şi acid. Florile sunt de un roşu intens foarte frumos, de unde şi denumirea sa. Din păcate, dacă îl folosiţi ca îngrăşământ verde, nu veţi putea profita de el, pentru că trebuie cosit înainte de a înflori. Fixează bine azotul.

Trifoiul alb

Trifoiul alb, deşi are tulpina scurtă, posedă rădăcini foarte puternice. Atenţie: nu-l lăsaţi să vă invadeze grădina! Îngropaţi-l după ce înfloreşte.

Lupinul

Trebuie cultivat cu trei luni înainte de a fi îngropat. Plantaţi lupinul galben într-un sol acid şi uşor, iar lupinul alb într-un sol greu.

Şrotul de ricin

Provine din uleiul de ricin. Este interesant, pentru că conţine destul de mult azot, fosfor şi potasiu, precum şi oligoelemente. Este, prin urmare, un îngrăşământ destul de complex. Prezintă în plus particularitatea de a respinge foarte bine cârtiţele şi rozătoarele.

Cum îl veţi folosi?

Primăvara, vara şi toamna, puteţi împrăştia aproximativ trei pumni pe metru pătrat. Îl veţi încorpora în sol cu ajutorul unei grife. Udaţi uşor după aceea.

Capitolul 7

Cum vă veţi ocupa de grădină

Bolile grădinii

Făinarea (oidium)

Maladia este cauzată de o ciupercă ce atacă suprafaţa frunzelor: acestea sunt pătate de mici puncte albe care se întind rapid, până ce ajung să formeze un fel de peliculă prăfoasă lată, de culoare gri. Frunzele se usucă foarte repede. Ciuperca respectivă este activă mai ales în intervalul primăvară-toamnă.

Un sfat: Când udaţi, evitaţi să pulverizaţi direct pe frunzele plantelor.

Mana

Este vorba tot despre o boală fungică, ce se manifestă prin mici pete albe pe suprafaţa frunzelor. Cât despre dosul frunzelor, acesta se acoperă de pete cafenii. Frunzele se usucă, iar planta îşi încetează creşterea. Mana dispare în timpul perioadelor de secetă.

Mucegaiul cenuşiu

Această ciupercă parazită se dezvoltă în perioadele foarte umede. Atacă plantele tinere. Apare un fel de pâslă cenuşie, care se dezvoltă până ce ajunge să formeze pete mari, închise la culoare. Fructele se înmoaie şi dau impresia că sunt putrezite.

Rugina

Ciuperca are filamente care se agaţă de plante şi le sug seva. Planta slăbeşte şi moare. Veţi recunoaşte o plantă atinsă de rugină după pustulele închise la culoare ce se găsesc sub frunze.

Fungicidele

Contra făinării şi manei

Coada-calului

Luaţi un kilogram de coada-calului şi tocaţi plantele; puneţi-le în 10 litri de apă, lăsaţi-le 24 de ore şi apoi fierbeţi-le timp de jumătate de oră. Lăsaţi la răcit şi strecuraţi.

Hreanul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de jumătate de oră, 150 de grame de frunze de hrean tocate mare în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Arpagicul

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de arpagic tocat în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

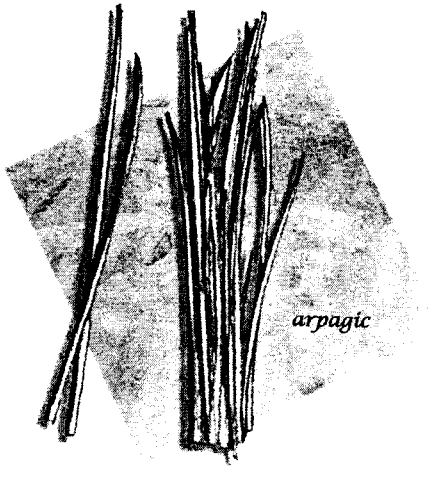

Împotriva rapănului merilor, manei castraveţilor, coacăzelor şi bostanilor

Coada-calului

- *decoct*
  Puneţi la macerat 500 de grame de coada-calului în 5 litri de apă timp de trei ore, apoi fierbeţi timp de o jumătate de oră. Lăsaţi la răcit şi strecuraţi. Diluaţi până se ajunge la o concentraţie de 30%, exceptând cazurile de boală pronunţată, caz în care decoctul va fi utilizat în stare pură. Pulverizaţi o săptămână din două dacă boala este deja prezentă; dacă nu, doar o dată pe lună.

Împotriva bolilor provocate de ciuperci, rugină, mană, mucegai cenuşiu

Usturoiul

Ideal pentru fasole, roşii, cartofi, salată.

- *în infuzie*
  Puneţi la infuzat, timp de o jumătate de oră, 150 de grame de usturoi pisat în 5 litri de apă clocotită, apoi strecuraţi. Lăsaţi la răcit şi pulverizaţi lichidul obţinut direct pe plante.

Erbicidarea naturală

Există posibilitatea de a elimina buruienile fără a recurge la produse de sinteză. Iată câteva trucuri care s-au dovedit eficiente. Şi nu uitaţi că buruienile participă la echilibrul natural al grădinii!

Ştiaţi că apa în care aţi fiert cartofii constituie un ierbicid 100% natural? Recuperaţi lichidul şi pulverizaţi-l peste buruieni.

O altă metodă constă în acoperirea bazei plantelor cu paie, in sau chiar cu resturi de la tunderea gazonului sau de la ierburile smulse şi lăsate la uscat timp de câteva zile la soare.

Veţi evita astfel dezvoltarea buruienilor, mulţumindu-vă să le smulgeţi pe cele care vor reuşi să răzbată prin această pătură. Le veţi pune pe stratul de paie.

Grădina vă este invadată de buruieni?
La sfârşitul iernii, acoperiţi-o cu o folie neagră de plastic, pe care o veţi fixa pe sol cu bulgări de pământ. Două luni mai târziu, iarba lipsită de lumină moare.

Grădina de-a lungul anotimpurilor

Iarna este o perioadă de denudaţie şi odihnă a solului. În fiecare an, la începutul acestei perioade, va trebui să săpaţi toate straturile la o adâncime de 20 de centimetri ; utilizaţi în acest scop furca de săpat.

Pământul astfel săpat este lăsat sub formă de bulgări mari. Nu e nevoie să vă apucaţi să fărâmiţaţi bulgării, pentru că veţi lăsa acest lucru în grija gerurilor iernii. La începutul primăverii, veţi săpa din nou, dar uşor, cu hârleţul, până la o adâncime cuprinsă între 10 şi 15 centimetri, fără a intra în profunzime. Apoi veţi nivela solul, înainte de a trasa din nou brazdele şi aleile : după cum am arătat mai devreme, trebuie să refaceţi planul grădinii în fiecare an, din cauza rotaţiei culturilor.

În timpul perioadei de hibernare, din martie până în noiembrie, aceeaşi brazdă poate suporta cel puţin două culturi succesive ; între fiecare dintre ele trebuie să săpaţi din nou solul, la o adâncime de 30 de centimetri, şi să îi acordaţi un repaus de 15 zile.

Pe durata iernii va trebui să menţineţi solul foarte afânat şi foarte curat. Pentru asta, veţi folosi săpăliga, hârleţul sau grifa. Plivitul, practicat de două până la patru ori pe an, în funcţie de cultură şi anotimp, permite distrugerea buruienilor şi aeriseşte pământul. În plus, o simplă răscolire a solului permite economisirea apei folosite la udat.

Capitolul 8

Semănatul şi plantatul

Seminţele

Trebuie să ştiţi că puteţi utiliza propriile seminţe pentru grădina dumneavoastră de legume. Nu uitaţi însă că o grădină este un organism care nu poate trăi veşnic şi că puterea sa de germinaţie nu durează decât câţiva ani.

Ce sunt hibrizii F1 ?

Îi întâlnim foarte des la speciile de plante, fie ele legume sau nu. Hibrizii F1 (prima generaţie) sunt rezultatul încrucişării între două linii de plante, la rândul lor selecţionate pentru calităţile pe care le au. Ideea este că trebuie ameliorată calitatea plantelor, dar în mod paradoxal, nu este bine să semănaţi seminţele provenite de la plantele de tipul F1, din simplul motiv că acestea nu îşi reproduc caracterele genetice.

Plantele provenite din hibridarea între două varietăţi dau, într-adevăr, două tipuri de seminţe, destul de puţin interesante pentru cine vrea să se apuce de legumicultură : ele produc fie seminţe inerte, adică lipsite de orice putere de încolţire, fie seminţe care

vor da plante ce reproduc caracteristicile tatălui sau ale mamei (dar nu ale amândurora), de multe ori – chiar pe cele mai slabe!
În concluzie, nu aveţi nici un motiv să vă doriţi să recoltaţi seminţele de la legumele hibride de tip F1. Cum veţi şti dacă aveţi de-a face cu un astfel de tip de legume? Pur şi simplu, vă veţi uita pe plicul de seminţe original, unde figurează menţiunea F1.

Speciile alogame

Spre deosebire de plantele autogame, care au şi organe feminine, şi organe masculine, ceea ce le asigură o fecundare autonomă, fecundarea plantelor alogame se face între plante de varietate diferită, dar care aparţin aceleiaşi specii. Particularitatea acestora constă în faptul că îşi încrucişează varietăţile dacă înfloresc în acelaşi moment. Polenul unei varietăţi poate foarte bine să se regăsească pe pistilul alteia, adus de insecte şi de vânt. Amestecurile acestea produc fructe ce seamănă cu cele prevăzute pe rădăcina-mamă, dar care dau seminţe cu gene amestecate... ceea ce va produce plante hibride. Or, nu acesta este neapărat scopul! Pentru a evita hibridizarea, este suficient să separaţi varietăţile diferite, plantându-le departe unele de altele.

Care sunt plantele alogame?

Pătrunjelul, spanacul, usturoiul, ceapa, varza, rapiţa, sfecla, morcovii, soiurile de varză, bostanii şi dovlecii, porumbul,

pepenii galbeni, dovleceii, castraveţii, napii şi ridichile sunt plante alogame.

Recoltaţi-vă singuri seminţele

Seminţele pe care le veţi găsi în comerţ nu sunt tocmai produse ecologice, deoarece pot fi tratate, ba chiar şi acoperite de fungicide, pentru o mai bună conservare şi pentru ca plantele să dea seminţe mai rezistente.

Pentru a scăpa de această dificultate, vă puteţi recolta singuri seminţele, respectând câteva principii simple. Unele plante conţin seminţele în organe care se usucă la maturitate. Le puteţi lăsa să se usuce sau puteţi să le culegeţi şi să le puneţi la uscat cu căpăţâna în jos, suspendându-le într-un loc uscat şi aerisit. Mazărea, fasolea şi bobul intră în această categorie. Nu aveţi decât să le scuturaţi fructele pe o bucată de pânză pentru a recolta seminţele.

Pentru legumele ale căror seminţe sunt conţinute în pulpă, precum roşiile sau dovlecii, puteţi lăsa la uscat fructele, punându-le la soare şi apoi scoţând seminţele.

De reţinut

Pentru a alege fructele ale căror seminţe le veţi păstra, nu-i nici un secret: selecţionaţi constant primele fructe produse de plantă.

Cum se păstrează seminţele ?

Trebuie mai întâi uscate complet. Apoi le puteţi conserva în saci de hârtie sau în diverse recipiente. Trebuie să ştiţi că temperatura ambiantă joacă un rol important în durata de conservare a seminţelor, care preferă frigul : într-adevăr, se vor păstra de două sau trei ori mai multă vreme dacă le ţineţi la 10 grade, mai degrabă decât dacă le păstraţi la 20 de grade.

Câteva legume de la care puteţi recolta seminţele

Cartofii

Leguma lui Parmentier nu poate fi plantată decât dacă este perfect sănătoasă. În momentul recoltării din toamnă, alegeţi un tubercul ţinând cont de acest criteriu, având grijă ca leguma să nu prezinte nici o urmă de boală şi nici o anomalie. Acestea sunt detaliile care trebuie să primeze, şi nu mărimea tuberculului. Îl veţi păstra la rece toată iarna (dar nu în ger, bineînţeles), cu scopul de a întârzia încolţirea. Dacă totuşi nu sunteţi sigur de recoltă, e de preferat să cumpăraţi tuberculi atestaţi...

Fasolea, mazărea şi bobul

Nimic mai simplu ! Luaţi câteva păstăi ajunse la maturitate şi lăsaţi-le să se usuce pe vrej. Apoi, adunaţi boabele, pe care le veţi lăsa să se usuce în aer uscat timp de 15 zile.

Roşiile

Culegeţi două dintre primele roşii de pe tulpină atunci când sunt bine coapte. Tăiaţi-le în bucăţi şi puneţi într-un bol pulpa care conţine seminţele, aruncând restul. Adăugaţi o lingură de apă. Lăsaţi totul aşa timp de trei sau patru zile, până obţineţi un fin mucegai alb, apoi luaţi seminţele din pulpă. După aceea, clătiţi-le cu apă curată. Lăsaţi-le să se usuce, apoi puneţi-le într-un pliculeţ.

Ardeii graşi şi ardeii iuţi

Veţi proceda exact la fel ca şi în cazul roşiilor, folosind şi în acest caz primele două fructe, cu condiţia să fie frumoase. Deschideţi-le, scoateţi seminţele şi lăsaţi-le la uscat pe o foaie de hârtie timp de 24 de ore, înainte de a le pune într-un plic.

Dovlecii, dovleceii, pepenii galbeni şi bostanii

Gata, dovlecii au dat rod şi colorează drăguţ în roşu grădina dumneavoastră... Nu întârziaţi : şi în cazul acesta, trebuie să culegeţi primul fruct ajuns la maturitate pentru a recolta seminţele. Tăiaţi leguma în două pentru a recupera seminţele, pe care le veţi spăla apoi cu apă caldă. Lăsaţi-le apoi să se usuce pe o foaie de hârtie timp de 24 de ore, înainte de a le pune într-un pliculeţ.

Salatele

Alegeţi o salată care nu a făcut seminţe prea repede şi lăsaţi-o să dea în floare. Aşteptaţi momentul în care florile sunt pe jumătate ofilite pentru a tăia tulpina, pe care o veţi scutura cu deasupra unei foi de hârtie pentru a lăsa să cadă seminţele. Aveţi grijă să separaţi seminţele de florile moarte ; nu vă rămâne apoi decât să le puneţi într-un plic de hârtie.

Ceapa şi prazul

Aşteptaţi al doilea an de cultură înainte de a preleva seminţele de la ceapă şi praz, de care nu vă veţi atinge în primul an (cel puţin, nu pentru a recolta seminţele). Lăsaţi

unul sau două fire să facă flori, apoi culegeţi-le atunci când florile încep să se usuce. Tăiaţi tulpina şi atârnaţi-o cu capul în jos, cu bulgărele de flori deasupra unei bucăţi de hârtie. Scuturaţi bine şi adunaţi semincioarele negre.

Folosiţi acelaşi procedeu şi în cazul prazului. Nu vă miraţi : la praz, seminţele sunt închise în mici capsule.

Un truc
Pentru ca prazul şi ceapa să poată face seminţe, evitaţi să le udaţi.

Morcovii

Ca şi la ceapă sau praz, nu folosiţi decât plantele din al doilea an de cultură. Lăsaţi unul sau doi morcovi să facă flori şi recoltaţi seminţele în momentul în care floarea începe să se usuce. Tăiaţi tija şi puneţi-o cu capul în jos, cu florile deasupra unei hârtii. Scuturaţi bine şi strângeţi seminţele, pe care le veţi pune într-un plic de hârtie.

Pătrunjelul

Cultivaţi pătrunjelul normal în primul an ; apoi, în timpul iernii, protejaţi două sau trei rădăcini cu un strat de paie, de exemplu. Al doilea an, lăsaţi rădăcinile de pătrunjel astfel păstrate să dea flori, apoi recoltaţi seminţele înconjurând florile cu un săculeţ.

Soiurile de varză

Înainte de a putea lăsa o varză să facă flori, trebuie să lăsaţi să treacă doi ani de cultură. Ciupiţi marginea verzei din momentul în care i-au crescut cinci frunze. Recoltaţi seminţele când păstăile, care seamănă puţin cu cele de mazăre, vor începe să se usuce. Adunaţi în acel moment micile seminţe rotunde conţinute în păstăi.

Usturoiul

În momentul recoltării căpăţânilor de usturoi, recuperaţi doar căţeii exteriori (care sunt, în realitate, bulbi) dacă intenţionaţi să îi replantaţi pentru anotimpul următor. Căţeii pe care doriţi să îi folosiţi la gătit vor fi recoltaţi dinspre interior: într-adevăr, cei care nu sunt situaţi la marginea exterioară nu vor da plante frumoase.

După cum am precizat mai sus, usturoiul face parte dintre plantele numite alogame. Lăsaţi-le să facă flori şi recoltaţi vârfurile înflorite care conţin seminţe.

Haşmele

În momentul recoltei, este de ajuns să luaţi câţiva bulbi, pe care îi veţi replanta sezonul următor.

Arpagicul

Există două metode posibile. Puteţi lăsa planta să facă flori pentru a obţine seminţe sau puteţi, de asemenea, să divizaţi pur şi simplu tufele, cum este, de altfel, recomandat să procedaţi pentru a întreţine plantele.

Semănaţi în locul şi momentul potrivit

Semănatul este un mijloc de înmulţire foarte economic, întrucât o singură floare poate da uneori naştere la mii de tinere plante!

Înainte de a semăna, amintiţi-vă că fiecare sămânţă mică poate deveni o plantă mare... şi atunci, aveţi grijă să-i alocaţi suficient spaţiu.

Pentru a vă face o idee, plantele mici (altfel spus, cele care nu ocupă prea mult spaţiu odată ajunse la maturitate) sunt ridichile, morcovii, ceapa, spanacul, sfecla, salata, pătrunjelul, fasolea şi napii.

Plantele mari sunt varietăţile de varză, broccoli, ardeii, vinetele, sparanghelul şi dovlecii. Pentru cei din urmă, se impune un minimum de spaţiu.

Plantele cătărătoare care au nevoie de un arac sunt roşiile, castraveţii şi fasolea agăţătoare.

Trebuie, de asemenea, să ţineţi cont de momentul anului şi de anotimp : unele legume sunt mai productive la începutul anului (primăvara, când temperatura este încă scăzută), altele în timpul verii şi altele toamna.

Legumele de primăvară sunt salata, morcovii, sfecla, ceapa, arpagicul, rubarba, napii. Toate aceste plante apreciază răcoarea... În plus, sunt legume ce pot fi semănate direct în pământ, fără a mai trece prin etapa răsadurilor.

Legumele care se recoltează vara sunt roşiile, ardeii şi fasolea. Ele apreciază căldura soarelui. Este vorba despre plante pe care le-aţi răsădit în luna martie, înainte de a le planta în iunie.

Cum să vă pregătiţi răsadurile

După cum am arătat mai devreme, vă puteţi recolta seminţele singuri... ceea ce presupune, totuşi, că aţi plantat deja legume ! Unui prieten grădinar generos îi va face cu siguranţă plăcere să vă dea câteva seminţe ; dacă nu, veţi cumpăra de la un magazin specializat, având grijă să nu alegeţi specii hibride. Le veţi identifica pe cele din urmă după menţiunea „hibrid F1" care figurează pe plic, lângă numele varietăţii. Acestea, în afară de faptul că sunt evident mai scumpe, prezintă inconvenientul major de a trebui să fie cumpărate în fiecare an : seminţele ieşite din legumele hibride sunt fie sterile, fie nu reţin decât caracteristicile plantei-mamă. Un motiv în plus, aşadar, de a investi în speciile

tradiţionale, care se reproduc natural şi ale căror legume sunt, într-adevăr, mai puţin arătoase, dar mai savuroase.

Plante „precoce", „timpurii" sau „târzii"

Dacă cumpăraţi plicuri cu seminţe, veţi observa indicaţiile „precoce", „semi-timpuriu" sau „târziu"... Asta înseamnă că aceeaşi legumă poate apărea în diferite versiuni: unele, cele precoce, vor creşte înaintea celorlalte (cele târzii, de exemplu). De fapt, varietăţile precoce sunt mai degrabă rezistente la frig, în timp ce varietăţile târzii suportă mai bine căldura. Odată acest lucru stabilit, experienţa dovedeşte că lucrurile nu sunt atât de simple şi că, uneori, legumele târzii apar înaintea celorlalte.

Puteţi semăna singuri, indiferent că e vorba despre semănături la interior sau la exterior. Unele legume, cum sunt morcovii, fasolea şi ridichile, pot fi semănate direct în pământ, în timp ce altele, ca ardeii şi roşiile, trebuie, de preferinţă, să fie sădite în ghivece, la interior.

Altă soluţie ar fi să vă procuraţi răsaduri, gata să fie plantate la exterior. Dacă optaţi pentru aşa ceva, alegeţi întotdeauna plante a căror tulpină este scurtă şi groasă, cu frunze verzi, cu aspect sănătos.

Răsadurile

Plantarea seminţelor mai întâi în interior oferă numeroase avantaje, în măsura în care le permite plantelor să crească la adăpost suficient timp încât să devină destul de rezistente pentru a fi plantate la exterior. În cazul speciilor care au un ciclu vegetativ prea lung pentru clima noastră, cum sunt roşiile, vinetele şi ardeii, care sunt plante din ţările însorite, semănatul seminţelor în interior vă va permite să obţineţi mai rapid o recoltă mai abundentă. În plus, numeroase plante cu flori anuale, precum petuniile sau begoniile, trebuie semănate în interior.

Pentru a reuşi cu semănăturile „de-acasă", trebuie să respectaţi mai multe condiţii, adică lumină potrivită, temperatură convenabilă, un grad de umiditate ridicat şi un pământ sănătos şi uşor. Fără toate astea, chiar şi cele mai bune seminţe din lume nu vă vor satisface aşteptările!

Lumina: un aspect esenţial

În interiorul unei case, lumina este de cele mai multe ori insuficientă pentru răsaduri, deoarece intensitatea luminoasă este de zece până la o sută de ori mai scăzută decât în exterior. O instalaţie cu două până la patru tuburi fluorescente de 40 de waţi fiecare, plasată la aproximativ 20 de centimetri deasupra răsadurilor şi aprinsă între 12 şi 14 ore pe zi, va furniza toată lumina necesară. Dacă nu dispuneţi de un sistem de iluminare de acest tip, aşezaţi răsadurile cât mai aproape posibil de o fereastră orientată spre sud sau spre vest, imediat ce încep să se ridice.

Temperatura

La început, va trebui să menţineţi o temperatură cuprinsă între 21 şi 24 de grade, care garantează o bună încolţire a seminţelor. Însă, imediat ce răsadurile încep să se înalţe, veţi coborî puţin nivelul temperaturii : aceasta nu ar trebui să depăşească 18°C ziua şi 15°C noaptea. În ciuda a ceea ce s-ar putea crede, răsadurilor nu le prieşte o temperatură prea ridicată. Căldura prea puternică, combinată cu o lumină insuficientă, nu va face decât să vă dea plante slabe şi plăpânde.

Ce fel de ghivece alegeţi pentru răsaduri

Vă puteţi pune răsadurile în ghivecele cele mai diverse : veţi găsi în magazinele cu produse pentru grădinărit lădiţe şi ghivece din turbă, din fibră de sticlă sau din plastic. Ghivecele din turbă, care sunt biodegradabile, prezintă avantajul de a putea fi îngropate odată cu planta în momentul răsădirii în pământ : asta vă scuteşte să scoateţi plantele din ghivece şi să riscaţi să le stricaţi rădăcinile. Indiferent de tipul de ghiveci ales, va trebui să îl curăţaţi tot timpul cu grijă înainte de utilizare, pentru a evita dezvoltarea ciupercilor.

Ce fel de pământ folosiţi

Există amestecuri specifice pe bază de muşchi de turbă, destinate culturii seminţelor. E vorba de amestecuri uşoare,

poroase şi care păstrează bine umiditatea. Nu e nevoie să adăugaţi îngrăşământ, pentru că răsadurile nu au nevoie, cel puţin nu în primele săptămâni. Veţi umidifica pământul respectiv înainte de a-l utiliza. Apoi îl veţi menţine umed, fără să fie saturat de apă.

Dacă semănaţi ceapă sau praz, puteţi folosi acest gen de amestec, adăugând puţin îngrăşământ. Speciile amintite nu au nevoie să fie răsădite. Dacă răsadurile de ceapă şi de praz devin prea înalte, puteţi înlătura o treime din plantă tăind-o cu foarfecele.

Cum vă alegeţi seminţele?

Abundenţa şi calitatea recoltei sau ale florilor vor depinde, în bună parte, de alegerea seminţelor. După cum am vazut, dacă folosiţi seminţe de la plante hibride, veţi fi obligaţi să cumpăraţi altele în fiecare an. Vă recomandăm mai degrabă să folosiţi propriile seminţe (a se vedea capitolul consacrat subiectului respectiv).

Dacă vă este teamă că seminţele dumneavoastră nu vor da randament, plantaţi un număr dublu de plante faţă de cât doriţi să obţineţi, dar nu mai mult! Este mai bine să plantaţi opt seminţe, chit că nu obţineţi decât patru plante sănătoase, decât să vă treziţi cu douăsprezece plante de care nu aveţi nevoie! În plus, cu cât plantele tinere sunt mai dese, cu atât riscul propagării bolilor este mai ridicat.

Când semănaţi?

Plantarea răsadurilor începe din luna februarie pentru plantele cu dezvoltare lentă, precum muşcatele, begoniile sau sporul-casei. Ca regulă generală, veţi semăna legumele şi florile de la începutul lui martie şi până la sfârşitul lui aprilie. Este inutil să semănaţi mai devreme, pentru că plantele se ofilesc uşor şi devin apoi prea bătrâne pentru a mai putea fi răsădite. În plus, există mai multe plante care nu pot fi semănate în interior.

Cum procedaţi?

Umpleţi ghiveciul cu un amestec pentru răsaduri, până la un centimetru de margine. Nivelaţi cu grijă la suprafaţă înainte de a semăna, bătătorind bine pământul. Apoi, sădiţi seminţele uniform şi fără excese. Dacă semănaţi prea des, riscaţi să provocaţi ofilirea tinerelor plante şi veţi fi obligat să răsădiţi prea devreme. Odată seminţele puse în ghivece, cerneţi puţin amestec pentru răsaduri, cât să le acoperiţi cu un strat fin.

De reţinut

Cu cât răsadurile sunt mai delicate, cu atât trebuie mai puţin acoperite. Unele seminţe sensibile, precum cele de begonii, petunii sau de lobelia au nevoie de lumină pentru a încolţi şi nu trebuie acoperite. Puneţi pe ghiveci doar o placă de sticlă şi o foaie de

ziar. Speciile cu seminţe mai rezistente (garoafe de India, salată verde) vor fi doar ascunse sub câţiva milimetri de mraniţă bătătorită.

Răsadurile au nevoie de apă, dar udatul pe deasupra riscă să fie agresiv pentru seminţe: aşezaţi, prin urmare, ghivecele într-o tavă cu apă pentru a le uda prin imersiune. Lăsaţi-le cam 15 minute şi acoperiţi-le apoi cu o placă de sticlă sau cu capace din plastic.

Imediat ce apar răsadurile, descoperiţi ghiveciul şi coborâţi nivelul temperaturii cu câteva grade.

Protejaţi rădăcinile atunci când repicaţi

Plantele din familia cucurbitaceelor, precum castraveţii, pepenii galbeni, bostanii sau dovlecii, au rădăcini foarte fragile. Deci nu pot fi repicate. Aveţi grijă să le semănaţi în ghivece de turbă biodegradabilă.

Unele specii precum roşiile pot, de asemenea, să fie semănate direct în ghivece individuale şi nu vor avea nevoie să fie repicate.

Repicarea

Repicarea constă în replantarea tinerelor răsaduri într-un vas mai mare, separându-le unele de altele. Scopul este ca ele să dispună de spaţiul necesar creşterii. În plus, repicarea favorizează dezvoltarea rădăcinilor secundare, care asigură o mai bună susţinere a plantei. Pământul folosit pentru

repicare trebuie îmbogăţit cu materii nutritive pentru a satisface nevoile plantei.

Puteţi începe repicarea din momentul în care răsadurile prezintă deja măcar două frunze. Dacă aşteptaţi mai mult, rădăcinile riscă să se amestece între ele şi va fi mai dificil să le transplantaţi fără să le stricaţi.

Înainte de repicaj, aveţi întotdeauna grijă să udaţi bine răsadurile. Apoi, degajaţi delicat pământul cu un beţişor. Ţineţi-le de o frunză, nu de tulpină, şi separaţi delicat fiecare răsad. Răsădiţi-le într-o lădiţă sau în mici ghivece, acoperindu-le până la primele frunze. Apoi, udaţi delicat. După două săptămâni, fertilizaţi cu un îngrăşământ ecologic solubil, dizolvat în apa cu care udaţi.

Plantarea în grădină

Dacă locuiţi în regiuni cu climă mai rece, nu e bine să scoateţi prea repede răsadurile din casă la exterior. Este bine să respectaţi o perioadă de aclimatizare, care durează între o săptămână şi zece zile, perioadă în timpul căreia plantele vor fi expuse gradat la condiţiile exterioare. Udaţi mai rar şi expuneţi ghivecele din ce în ce mai mult timp la exterior, băgându-le în casă dacă temperatura din timpul nopţii riscă să coboare prea mult. Apoi, plantaţi-le în grădină, ţinând cont de distanţa necesară pentru dezvoltarea lor.

E bine să plantaţi în grădină când este înnourat şi când orice pericol de îngheţ a trecut. Faceţi o mică adâncitură în jurul fiecărei legume transplantate, pentru a capta toată apa cu care udaţi.

Stropiţi firele de plante înainte şi după răsădirea în grădină.

Semănarea la exterior (direct în pământ)

Pentru a pune seminţele direct în pământ, nu e nevoie să fiţi un geniu în materie de grădinărit! Totuşi, trebuie să respectaţi câteva condiţii, mai ales în ceea ce priveşte pământul: acesta trebuie să fie fin şi umed, fără a fi rece. Pentru asta, este bine să îl pregătiţi puţin. Veţi începe prin a înlătura pietrele care pot deranja încolţirea seminţelor. Veţi fărâmiţa şi pământul la suprafaţă, pentru a pregăti locul de semănat.

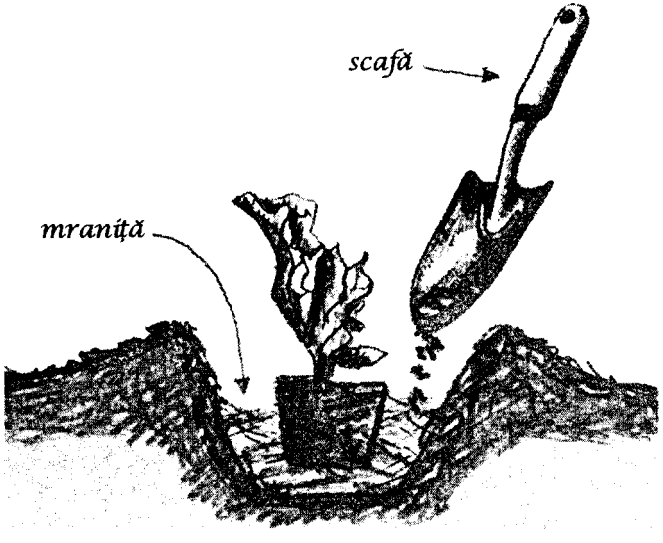

Transplantare

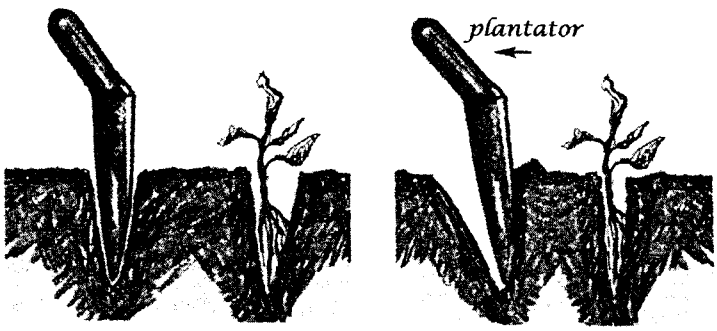

Răsădire

De reţinut

Pentru a nu planta prea multe boabe, puteţi amesteca seminţele cu zaţ de cafea uscat sau cu nisip. Această soluţie permite efectuarea unor semănături corecte, fiecare plantă având suficient loc pentru a se dezvolta.

Al doilea aspect important: pentru a încolţi normal, seminţele nu trebuie să fie puse la o adâncime prea mare. Ca să obţineţi rezultate bune, trasaţi o brazdă de câţiva centimetri adâncime, pe care o veţi uda chiar înainte de a semăna; apoi acoperiţi uşor seminţele cu pământ fin. Grădinarii cu experienţă spun că acestea trebuie îngropate sub un strat de pământ de două sau trei ori mai gros decât ele, ceea ce explică faptul că boabele cele mai mici aproape că nu trebuie acoperite de pământ.

Semănatul direct în pământ

Trebuie să urmăriţi cu regularitate semănăturile pe care le-aţi făcut direct în pământ; le veţi uda o dată la două zile sau poate chiar zilnic dacă timpul este însorit şi cald. Este foarte important să menţineţi o umiditate constantă a solului în timpul încolţirii. Tinerele plante vor fi stropite în fiecare zi, chiar dacă plouă.

Totuşi, în practică, se ştie că o boabă de fasole îngropată la 5 centimetri în pământ poate să încolţească. Dimpotrivă, o sămânţă de begonie (una din cele mai delicate) nu se dezvoltă decât abia când este pusă pe pământ. Pentru mazăre sau fasole veţi săpa la 5 centimetri adâncime; dimpotrivă, pentru varză sau ridichi, veţi trasa o brazdă cu o adâncime de 2 centimetri.

Semănăturile la lumina lunii

Respectaţi calendarul lunar pentru a semăna: acest lucru va permite o mai bună încolţire. Este, într-adevăr, recomandat să plantaţi anumite specii când luna este în creştere (fasole, roşii, ardei) şi altele când luna este în descreştere (morcovi, ridichi, salată).

De reţinut

Atunci când vă apucaţi de răsădit sau de plantat, aveţi mare grijă să protejaţi rădăcinile de lumina directă a soarelui.

Cele trei moduri în care puteţi semăna

Semănatul prin presărare

Luaţi un pumn de seminţe şi aruncaţi-le pe pământ. Dacă semănaţi prin presărare, trebuie să tasaţi pământul cu o scândură pe care aţi fixat-o în prealabil pe o greblă sau pe care o veţi folosi cu mâna.

Semănatul prin presărare se face în cazul legumelor de tipul morcovilor sau ridichilor. Planta creşte acolo unde a încolţit sămânţa. Acest tip de semănat este definitiv. Vă recomand să răriţi însă plantele în momentul în care au trei sau patru frunze, pentru a nu le păstra decât pe cele mai viguroase.

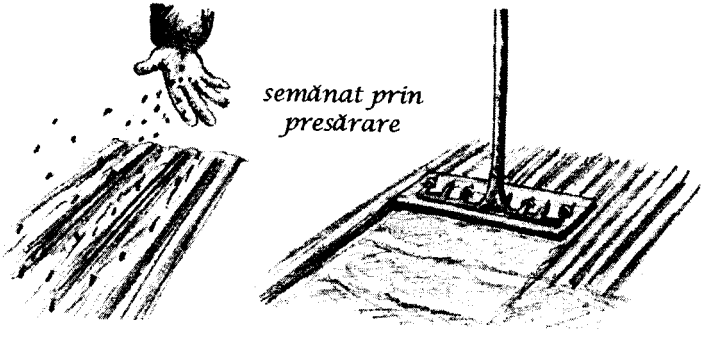

Semănatul pe straturi

Trasaţi cu o sapă brazde adânci de 5-6 centimetri. Între acestea, lăsaţi o distanţă de 15 centimetri. Nu uitaţi să udaţi abundent adâncitura brazdei înainte de a semăna. Apoi, călcaţi cu picioarele sau presaţi pământul cu o scândurică, după ce veţi fi acoperit în prealabil seminţele cu pământ sau mraniţă.

Puneţi câte o singură sămânţă, la intervale regulate, apoi acoperiţi cu un strat subţire pe care îl veţi nivela ulterior cu o greblă.

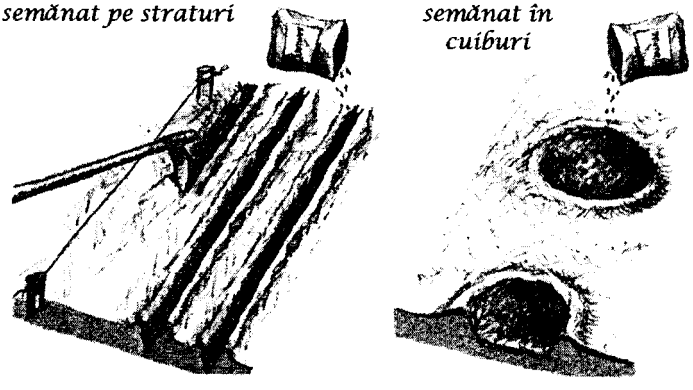

Semănatul în cuiburi

Acest mod de a semăna este recomandat pentru plantele cățărătoare precum fasolea, mazărea şi unele specii de dovleci. Cu degetul arătător, faceţi găuri la o distanţă de cel puţin 30 de centimetri, în care veţi pune boabe. În loc să semănaţi boabele una câte una, cum se face pe brazdă, puneţi mai multe (între trei şi cinci) în aceeaşi gaură. Apoi, ca pentru semănăturile pe straturi, acoperiţi cu un strat subţire de pământ pe care îl veţi nivela cu grebla. Puteţi, de asemenea, să tasaţi pământul şi să acoperiţi cu un amestec de turbă şi ierburi tunse de pe gazon, pentru a favoriza încolţirea.

Semănarea plantelor aromatice

Plantele aromatice se împart în două categorii: cele care preferă solurile răcoroase şi bogate în humus, precum busuiocul, hasmaţuchi, mărarul, pătrunjelul sau coriandrul, şi cele care nu suportă decât solurile aride şi sărace. Primele trebuie semănate direct în pământ, primăvara, în momentul în care pământul se încălzeşte: faceţi brazde cu o lungime de un metru, pe care le umpleţi cu mraniţă înainte de a pune seminţele. Fiecare specie de plante va avea propriul strat, iar între rânduri veţi păstra o distanţă de 30 de centimetri. În momentul semănării, veţi avea grijă să tasaţi pământul cu o scândurică. Pentru a facilita încolţirea, puteţi pune foi de ziar umede peste seminţe, pe care să le lăsaţi acolo timp de o săptămână.

Busuiocul

Spre deosebire de celelalte plante aromatice anuale, care pot fi semănate direct în pământ, busuiocul trebuie plantat mai întâi în ghiveci, la interior, din luna aprilie. Îl veţi răsădi o lună mai târziu.

De reţinut

Semănăturile de mărar, de hasmaţuchi şi de coriandru trebuie refăcute de două ori între lunile aprilie şi iunie.

Pentru plantele aromatice care preferă solurile aride şi care au nevoie de foarte multă lumină, alegeţi un teren cu expunere la sud sau sud-vest. Dacă terenul are un sol greu, care nu le convine plantelor respective, puteţi încorpora pietriş amestecat cu nisip şi puteţi modifica proprietăţile pământului cu calcar sfărâmat.

Menta, cimbrul, tarhonul, cimbrişorul, verbina, salvia şi anasonul trebuie cultivate în felul următor : o plantă este suficientă, iar fiecare tulpină trebuie separată de celelalte la o distanţă de 50 de centimetri.

Capitolul 9

Grădina de legume, plantă cu plantă

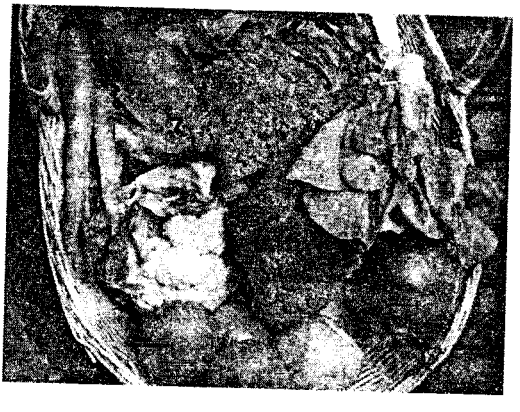

Fructele şi legumele din grădină

Anghinarea

- *Familia :* compozite
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor şi bogat în humus
- *Aciditatea solului :* acid
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 150 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă bianuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* În luna aprilie, fără să uitaţi să adăugaţi compost pe fundul gropii.
- *Metodă de înmulţire :* semănat, curăţare de lăstari în luna aprilie
- *Boli şi insecte dăunătoare :* făinare, pete pe frunze, păduchi

Înainte de a planta anghinarea, săpaţi bine pământul, la care adăugaţi compost descompus. Recoltaţi capitulele înainte ca frunzele de anghinare să se deschidă. Anghinarea este o plantă care devine din ce în ce mai puţin productivă de-a lungul anilor : prin urmare, veţi reînnoi cultura o dată la trei sau patru ani. Puteţi cultiva anghinarea şi pentru florile sale, care sunt foarte frumoase.

Curăţarea de lăstari

Curăţarea de lăstari este o modalitate de a vă înmulţi plantele de anghinare : ea constă în recuperarea unui lăstar care se dezvoltă la baza plantei, primăvara. Nu recuperaţi decât lăstarii cei mai frumoşi, care au rădăcini mici. Înainte de a-i replanta, tăiaţi partea superioară a frunzelor şi regrupaţi-i câte doi sau trei. Faceţi o gaură cu un diametru de 30 de centimetri, în care plantaţi doi-trei lăstari. Apoi tăiaţi o treime din frunzele de deasupra, după care udaţi din abundenţă. Fiecare „grup" de mlădiţe astfel formate va

fi plasat la o distanţă de aproximativ un metru de celelalte plante. Veţi recolta căpăţânile vara, începând cu sfârşitul lui mai. Toamna, veţi tăia tijele care au dat căpăţâni la câţiva centimetri sub pământ.

Ardeiul

- *Familia :* solanacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da, trebui plantat într-un loc foarte însorit.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 80 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* se seamănă în martie
- *Boli şi insecte dăunătoare :* mana, păduchii, păianjenii

Semănaţi în interior din luna martie, menţinând o temperatură de minimum 25°C, şi răsădiţi trei săptămâni mai târziu în ghivece. Nu plantaţi ardeii direct în pământ decât două luni şi jumătate mai târziu. Recolta se face între iulie şi octombrie.

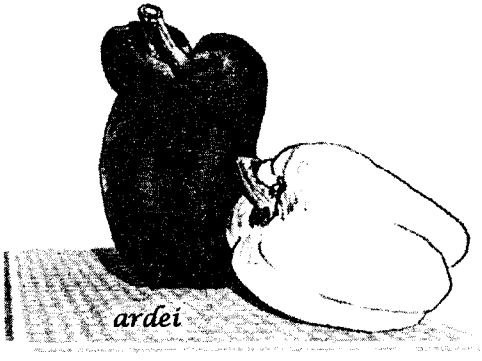

Ardeiul are nevoie de multă căldură : o bună expunere la soare este, aşadar, esenţială.

Cartoful

- *Familia :* solanacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor, bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Înălţime :* 1 m
- *Tip de vegetaţie :* plantă cu bulb
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* În mai.
- *Metodă de înmulţire :* plantaţi tuberculi încolţiţi
- *Boli şi insecte dăunătoare :* gândacii de Colorado, viermele-sârmă, molia cartofului, mana

Atenţie, frunzele cartofilor sunt toxice!

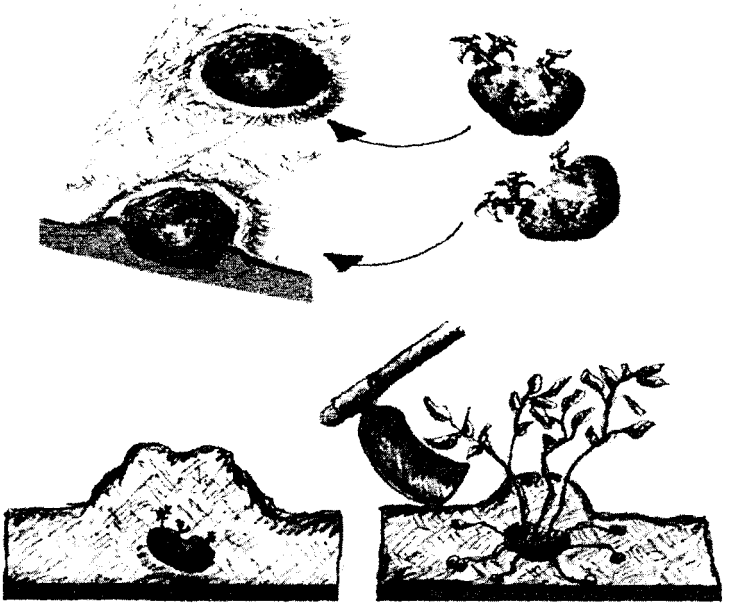

Plantarea tuberculilor încolţiţi la distanţe mici unii de alţii

Plantaţi cartofii la încheierea perioadelor de îngheţ, adică pe la sfârşitul lui aprilie, începutul lui mai. Tuberculii deja încolţiţi vor fi puşi pe straturi cu o distanţă de 60 de centimetri între ei şi la 10 centimetri adâncime. Pentru asta, utilizaţi un ţăruş de plantat bulbi.

Atunci când planta atinge aproximativ 20 de centimetri, începeţi să muşuroiţi cartofii. Asta le va favoriza dezvoltarea.

Când frunzele se usucă, veţi putea trece la recoltarea tuberculilor. Lăsaţi-i pe sol timp de 24 de ore, la umbră.

Castravetele

- *Familia :* cucurbitacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* galbene
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus (ba chiar o cultură pe bălegar)
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu o umiditate normală.
- *Înălţime :* 20 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* făinare, păianjeni

Veţi semăna castraveţii în cuiburi, prin lunile martie-aprilie. Începeţi cu semănatul în interior : seminţele nu pot încolţi la mai puţin de 16° C. Răsadurile vor fi plantate la sfârşitul lui mai. În timpul răsăditului, adăugaţi bălegar. Dacă locuiţi în sud, puteţi planta în pământ din luna aprilie.

Apoi, tăiaţi plantele de castravete deasupra celei de-a patra frunze, pentru a produce ramuri secundare. După care tăiaţi ramurile secundare după a patra frunză.

Recoltaţi castraveţii începând din momentul în care vi se pare că au ajuns la o mărime potrivită.

De reţinut
Castravetele, la fel ca toate cucurbitaceele, poate fi semănat şi cultivat direct pe bălegar. Găseşte, astfel, o importantă cantitate de materie organică de care are nevoie.

Ştiaţi că ?
Dacă sunt lăsaţi să ajungă la maturitate, castraveţii cornişon ating mărimea castraveţilor obişnuiţi.

Căpşunul

Căpşuni de soi remontant şi căpşuni care rodesc o singură dată

Căpşunul face parte din familia rozaceelor. Există mai multe tipuri de căpşuni : unii nu produc fructe decât o dată pe an, în timp ce alţii au fructe din iunie până în octombrie. În acest caz, vorbim de căpşuni „de soi remontant". De pe urma acestor varietăţi veţi putea recolta cu regularitate câteva fructe, de la jumătatea lui iunie până în octombrie, în timp ce varietăţile cu recoltă unică produc multe fructe în puţin timp, de la sfârşitul lui mai la jumătatea lui iulie. Dumneavoastră hotărâţi dacă plantaţi mai multe tipuri de căpşuni ! Este, de asemenea, posibil să plasaţi firele de căpşun într-un ghiveci din lut sau într-o jardinieră suspendată.

Plantaţi la momentul potrivit

Pentru a planta căpşuni, cea mai bună perioadă se situează între jumătatea lui august şi sfârşitul lui septembrie. La drept vorbind, septembrie este luna ideală pentru a planta căpşunii: pământul este cald încă, dar şi umed, ceea ce garantează o bună dezvoltare a plantelor.

Într-adevăr, în acest moment al anului, căpşunii se pot sădi în cele mai bune condiţii posibile şi au toate şansele să dea o recoltă frumoasă.

Dacă puneţi plantele prea devreme în pământ, vor creşte prea repede şi riscă să nu poată suporta capriciile iernii. Dacă, dimpotrivă, întârziaţi plantarea, căpşunii nu vor mai avea timp să prindă rădăcini şi să se pregătească de înflorit. Este bine, deci, să alegeţi momentul potrivit!

De reţinut

Dacă plantaţi primăvara, nu obţineţi decât puţine fructe în primul an, dar sunteţi obligat să aveţi grijă de căpşuni, fără nici o răsplată, tot anul.

Pregătirea solului

Pentru a trece la plantare, acoperiţi solul cu un strat de compost. Săpaţi apoi pământul la 20 de centimetri adâncime. Căpşunul apreciază pământul acid, deci trebuie să adăugaţi turbă dacă solul este calcaros.

Pentru a spori savoarea căpşunelor, puteţi adăuga sânge uscat şi coarne măcinate atunci când pregătiţi pământul.

Plantarea căpşunilor

Dacă aveţi în grădină de o brazdă mai mare, aceasta este ideală pentru a vă planta căpşunii. Smulgeţi toate buruienile perene, precum scaieţii sau volbura. Căpşunii se plantează într-un sol bine pregătit şi bogat, pe rânduri duble, cu un spaţiu de 50-60 de centimetri între plante. Utilizaţi în acest scop o folie specială din plastic negru, pe care aveţi grijă să o montaţi înainte de plantare. Faceţi câte o incizie din 30 în 30 de centimetri, în locurile în care intenţionaţi să puneţi fiecare plantă.

Pentru plantarea căpşunilor, trebuie neapărat să ţineţi cont de adâncimea la care intenţionaţi să sădiţi : acest aspect

este primordial, deoarece, dacă rădăcinile nu sunt complet îngropate, plantele se vor usca. Pe de altă parte, dacă baza tulpinii căpşunilor este îngropată, inima plantelor va putrezi rapid. Partea de sus a mugurelui trebuie, aşadar, să se găsească la nivelul solului, pentru ca planta să se dezvolte satisfăcător.

Dacă este plantată pe strat de paie, cultura de căpşuni nu mai cere, practic, îngrijiri suplimentare: trebuie doar să aveţi grijă să înlăturaţi toţi stolonii (tije căţărătoare respinse de tulpina principală), pentru ca toată forţa plantei să se concentreze asupra dezvoltării şi producerii bobocilor de flori.

O cultură de căpşuni este reînnoită cam la trei ani! Aveţi grijă să udaţi până în noiembrie dacă vremea este uscată.

Ceapa

- *Familia:* liliacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor:* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit:* un sol uşor, ba chiar nisipos
- *Aciditatea solului:* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime:* 50 cm
- *Tip de vegetaţie:* plantă anuală
- *Tip de frunziş:* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire:* seminţe

- *Boli şi insecte dăunătoare :* mana, rugina, putregaiul alb sau cenuşiu, musca cepei

Dacă locuiţi într-o regiune unde iarna este blândă, puteţi semăna de toamna ; dacă nu, semănaţi în martie sau în aprilie. Veţi sădi ceapa pe rânduri aflate la 30 de centimetri distanţă. Apoi, veţi rări rândurile, lăsând cam 10 centimetri între rădăcini.

Puteţi planta şi bulbi mici, care au avantajul de a putea fi recoltaţi mai repede.

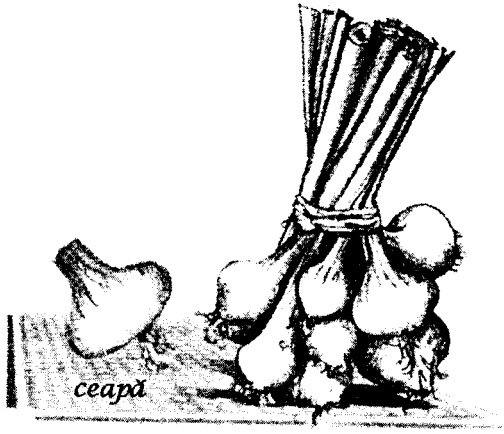

Dovlecelul

- *Familia :* cucurbitacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* galben-aurie
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor şi bogat în humus

- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, îi plac solurile foarte răcoroase.
- *Înălţime :* 60 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* se seamănă seminţele în martie--aprilie la adăpost sau direct în pământ în luna mai
- *Boli şi insecte dăunătoare :* făinare

Trebuie să culegeţi dovleceii înainte de a se pârgui. Odată recoltaţi, lăsaţi-i să se coacă într-un loc însorit. Culegerea legumelor provoacă producerea de noi flori femele, care mai dau câte un fruct.

De reţinut

Nu plantaţi dovleceii în acelaşi loc de la un an la altul şi evitaţi să-i amplasaţi în apropierea cartofilor.

Fasolea agăţătoare

- *Familia :* fabacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor, răcoros
- *Aciditatea solului :* neutru, dar nu calcaros
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.

- *Înălţime :* 60 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* boabe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* rugina, păduchii

Fasolea agăţătoare nu suportă frigul. Aveţi, aşadar, grijă să o plantaţi într-un loc bine expus la soare. Tot din acest motiv, nu o veţi putea sădi în pământ înainte de luna aprilie : trebuie să aşteptaţi ca solul să se încălzească suficient.

Puteţi semăna pe straturi, punând fiecare boabă la o distanţă de 5 centimetri, sau în cuiburi, câte cinci boabe în fiecare cuib.

Dacă nu, puneţi boabele de fasole la 3 centimetri adâncime, într-un sol uşor. Pentru a facilita încolţirea, înmuiaţi-le în apă timp de o jumătate de zi. După o săptămână, vor începe să încolţească. Odată ce au ajuns la o înălţime de 15 centimetri, săpaţi uşor în jurul lor. Veţi putea să le culegeţi la începutul lunii iulie. În cazul fasolei căţărătoare, pregătiţi araci.

Feniculul

- *Familia :* umbelifere
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* galbene
- *Are nevoie de soare ?* Da, are nevoie de mult soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru

- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, îi plac solurile cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 2 m
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* semănat direct în pământ, din aprilie până în iunie

Semănaţi direct în pământ – în luna aprilie pentru varietăţile timpurii şi spre iulie-august pentru cele târzii. Alegeţi întotdeauna locul cel mai călduros din grădină. Apoi răriţi plantele, lăsându-le la o distanţă de 20 de centimetri. Trei luni şi jumătate mai târziu, puteţi recolta. Muşuroirea este necesară pentru a obţine bulbi albi.

În perioadele uscate, udaţi din abundenţă.

Bobul

Această plantă din familia leguminoaselor poate fi semănată în noiembrie sau între ianuarie şi martie. O veţi sădi direct în pământ, punând seminţele la o distanţă de 20 de centimetri unele de altele. Recoltarea se face primăvara. Nu uitaţi să puneţi araci : bobul creşte pe înălţime. Când ajunge la 50 de centimetri, puteţi ciupi extremitatea tulpinilor.

Fetica

- *Familia :* valerianacee
- *Când înfloreşte ?* Primăvara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol normal sau uşor argilos
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol umed, chiar răcoros.
- *Înălţime :* 10 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Semănaţi în august pentru a recolta toamna.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* făinarea, mana

Dacă vreţi să recoltaţi toamna, veţi semăna fetica după recoltele de vară, la sfârşitul lunii august. Semănatul se face prin presărare, de preferinţă într-un loc semiumbrit. Fetica se seamănă pe rânduri cu o distanţă de 20 de centimetri între ele. Pentru a creşte cum trebuie, este necesar să menţineţi solul umed şi răcoros. Dacă nu, nu trebuie decât să smulgeţi buruienile.

În funcţie de vreme, veţi aştepta între trei şi cinci luni înainte de prima recoltă.

Haşmele

- *Familia :* liliacee
- *Când înfloresc ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da, trebuie expuse în plin soare.
- *Tipul de sol potrivit :* uşor, nisipos, bine drenat
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, le plac solurile cu umiditate normală, fără a fi dizolvate
- *Înălţime :* 50 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă cu bulb
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când le plantăm, când le răsădim ?* Între octombrie şi martie pentru regiunile cele mai reci.
- *Metodă de înmulţire :* diviziunea căţeilor
- *Boli şi insecte dăunătoare :* mucegaiul alb, mana, tripşii

Haşma este o plantă originară din Sud, adaptată, deci, la climă blândă. În sud veţi putea planta bulbii încă din luna noiembrie. În schimb, în regiunile mai puţin favorizate climatic, trebuie să aşteptaţi până în februarie-martie.

Haşmele nu agreează solurile grele, care reţin apa. Dacă terenul este argilos, muşuroiţi pământul şi plantaţi bulbii în vârf, băgându-i uşor în pământ. Într-un sol uşor, plantaţi-i la 2 centimetri adâncime, cu capul în sus (vârful aparent), lăsând un spaţiu de 10 centimetri între ei. Lăsaţi aproximativ 30 de centimetri între rânduri.

La sfârşitul lui iunie, le puteţi recolta, lăsându-le câteva zile pe sol pentru a favoriza conservarea.

Mazărea

- *Familia :* fabacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor şi bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol umed, ba chiar răcoros.
- *Înălţime :* 1-2 m
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* mana, rugina, făinarea, molia mazărei

Semănaţi mazărea primăvara, în funcţie de regiunea în care locuiţi şi de soi. Semănaţi din februarie până în mai pentru speciile cu boabe rotunde, din mai până în iulie pentru speciile cu boabe zbârcite. Există varietăţi agăţătoare, semi-pitice şi pitice. Semănatul se face în cuiburi sau pe straturi plasate la o distanţă de 40 de centimetri.

Pentru varietăţile agăţătoare, folosiţi crengi de alun de doi metri. Veţi putea începe să recoltaţi la trei sau patru luni după ce aţi semănat.

Măcrişul

- *Familia :* poligonacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* între verde şi roşu
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol greu, argilos
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 20 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* limacşii

Semănaţi măcrişul direct în pământ primăvara, între lunile martie şi iunie.

Rezervaţi un loc stabil pentru măcriş şi recoltaţi frunzele pe măsură ce aveţi nevoie.

Morcovul

- *Familia :* umbelifere sau apiacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor, bogat în humus, răcoros

- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 30 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă bianuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* musca morcovului, mana, viermii albi, păianjenii roşii, păduchii

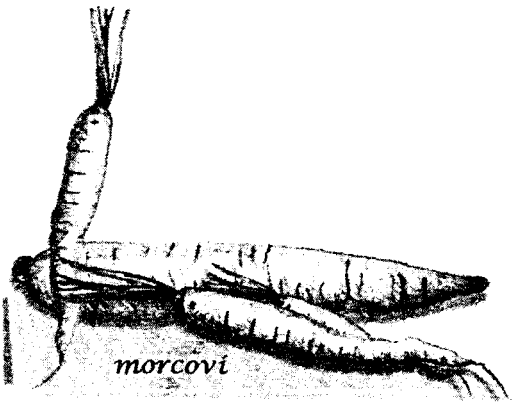

Morcovii preferă un sol afânat şi uşor : solurile argiloase nu le convin, deoarece îi împiedică să iasă la suprafaţă. Nici solurile calcaroase, cu pietricele. Veţi semăna în mai-iunie, întrucât morcovul are nevoie de căldură. Varietăţile timpurii pot fi semănate mai devreme, dar în seră. În acest stadiu, veţi putea deja recolta morcovi mici ! Dacă nu, morcovii vor fi recoltaţi după trei luni. Îi puteţi culege pe măsură ce aveţi nevoie de ei. Nu uitaţi să îi udaţi cu regularitate !

Pepenele galben

- *Familia :* cucurbitacee
- *Când înfloreşte ?* Între iulie şi septembrie.
- *Culoarea florilor :* galbene
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus, ba chiar o cultură pe bălegar
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 20 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* În luna aprilie, în interior.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* făinarea

Semănaţi două sau trei seminţe de pepene la interior şi la cald, din luna aprilie. Pepenele galben are nevoie de căldură, iar pentru a încolţi este necesară o temperatură ambiantă de peste 20°C. Apoi, răsădiţi-l în pământ după ultimele îngheţuri, între aprilie şi mai, în funcţie de regiunea în care locuiţi : cu cât locuiţi mai în nord, cu atât mai mult va trebui să aşteptaţi înainte de a răsădi planta în grădină. Adăugaţi şi bălegar în momentul răsădirii.

Veţi putea recolta pepenii la aproximativ patru luni după ce i-aţi semănat.

De reţinut

Puteţi pune pepenii pe ţigle sau cioburi de la ghivecele de flori. Lutul va absorbi căldura şi o va restitui noaptea; în plus va proteja pepenii de acţiunea solului.

Eliminaţi frunzele care acoperă pepenii, pentru a le permite acestora să se coacă corect. Întoarceţi des pepenii pe o parte şi pe alta, pentru a putea profita mai mult de căldura soarelui.

Pentru a le stimula creşterea, puteţi limita numărul lor la două sau trei exemplare, tăind lăstarii noi care apar deasupra ultimului pepene.

Udaţi rădăcinile în mod regulat în timpul verii, fără a stropi însă şi frunzele. Acoperirea cu paie a rădăcinilor va permite conservarea umidităţii.

Napul

Această legumă din familia cruciferelor este prin excelenţă o legumă de iarnă: uşor de cultivat în orice sol mai degrabă răcoros, îi satisface pe grădinarii începători... şi pe oricine, de fapt.

Înainte de a trece la cultivarea napilor, împrăştiaţi pe teren o cantitate substanţială de bălegar descompus. Pornind de la varietăţile adaptate, puteţi semăna napii la interior spre sfârşitul iernii, în luna februarie. Dacă nu, semănaţi puţin mai târziu, în martie-aprilie, direct în pământ, dacă vremea sau clima regiunii în care locuiţi o permite: timpul trebuie să fie cald şi însorit.

Faceţi straturi de un centimetru adâncime, lăsând o distanţă de 30 de centimetri între ele. Acoperiţi seminţele de napi cu mraniţă cernută sau cu pământ fin şi bătătoriţi bine. După aceea, aveţi grijă să udaţi şi să răriţi plantele când le dau două sau trei frunze. Lăsaţi câte o plantă la 10 centimetri.

Recoltaţi rădăcinile toamna, înainte de îngheţ; înlăturaţi pământul de pe rădăcini şi puneţi-le la adăpost. Vă veţi folosi de ele toată iarna.

Dintre paraziţii napilor se remarcă mai ales puricele, care face găuri mari în frunze. În caz de atac, utilizaţi un insecticid pe bază de rotenonă, de exemplu. Larva muştei napilor cauzează şi ea stricăciuni, dar la nivelul rădăcinii.

De reţinut

Pepenele galben, ca toate cucurbitaceele, poate fi semănat şi cultivat direct pe bălegar, unde găseşte materiile organice de care are nevoie.

Prazul

- *Familia :* liliacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol afânat, răcoros, bogat în humus bine descompus
- *Aciditatea solului :* neutru

- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 80 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* semănat în februarie-martie
- *Boli şi insecte dăunătoare :* rugina, mana, viermii prazului, musca cepei

Prazul este o legumă uşor de cultivat, care creşte cam peste tot. În general, este semănat în februarie, apoi în mai, în interior. Odată ce au ajuns de mărimea unui creion, firele sunt răsădite la fiecare 15 centimetri, pe straturi aflate la 30 de centimetri distanţă.

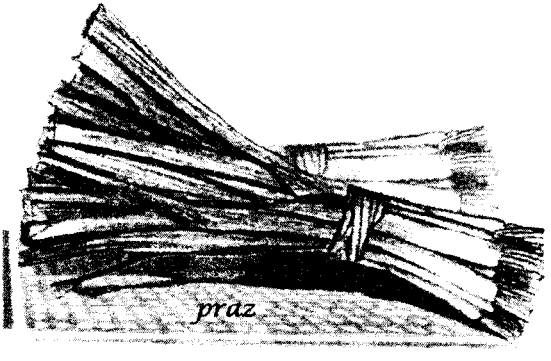

De reţinut

Prazul este o legumă foarte „flămândă". Aşteptaţi patru ani înainte de a o cultiva în acelaşi loc.

Ridichea

- *Familia :* crucifere
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor, bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 20 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe

De reţinut
Dacă ridichile sunt cultivate corect, nu sunt afectate de boli sau insecte dăunătoare.

Ridichea este o plantă care creşte foarte repede : între semănat şi recoltat, 20 de zile sunt suficiente ! Din acest motiv, puteţi semăna tot timpul o dată la 15 zile, între luna martie şi luna septembrie.

Semănaţi ridichile prin presărare sau pe straturi, între februarie şi jumătatea lui martie. Există numeroase varietăţi, de la ridiche roşie la ridiche neagră, de la ridichi rotunde la ridichi alungite...

Ridichile preferă un sol uşor, necesar pentru buna dezvoltare a rădăcinii. Puteţi începe şi prin a semăna la interior.

Seminţele trebuie puse într-o brazdă de 4 centimetri adâncime pentru a creşte cum trebuie şi pentru a prinde rădăcini solide. Apoi, după ce încep să crească, răriţi plantele, lăsând câte una din 5 în 5 centimetri.

Cultivaţi ridichile în mijlocul straturilor de morcovi sau de varză.

De reţinut

Pentru ca ridichile să nu fie lemnoase şi lipsite de gust, udaţi-le frecvent.

Roşia

- *Familia :* solanacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da, roşiile trebuie expuse în plin soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 2,5 m
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe, butăşire primăvara
- *Boli şi insecte dăunătoare :* mana, păduchii, gândacii de Colorado

De reţinut

Atenţie, frunzele de roşii sunt toxice!

Există o multitudine de soiuri de roşii, mai mult sau mai puţin surprinzătoare: puteţi cultiva roşii... roşii, galbene, verzi, rotunde, alungite, mici, dolofane... Pe scurt, nu vă mai rămâne decât să încercaţi şi să combinaţi tulpinile diferitelor varietăţi, pentru a explora toate posibilităţile amintite!

Totuşi, în cazul grădinilor mici sau al balcoanelor ori dacă locuiţi într-o regiune din nord, optaţi pentru roşioarele cherry sau roşiile mici: au avantajul de a se coace mai repede şi de a fi mai productive.

Seminţele de roşii

Pentru a obţine roşii cât mai devreme posibil, semănaţi încă din luna februarie. Astfel, puneţi într-o lădiţă mraniţă specială pentru seminţe, ingredient indispensabil pentru încolţire, apoi semănaţi seminţele de roşii câte cinci (a se vedea capitolul despre seminţe), având grijă să le separaţi cu câţiva centimetri. Dacă semănaţi roşii în ghivece, puneţi doar trei seminţe în pământ. Acoperiţi-le apoi cu câţiva milimetri de pământ, după care pulverizaţi puţină apă, pentru ca totul să fie umed.

Aşezaţi plantele la lumină şi căldură (verificaţi ca temperatura ambiantă să fie mai mare de 15°C: roşiile nu cresc altfel). O verandă sau o încăpere bine luminată vor fi foarte potrivite pentru aşa ceva.

Aşteptaţi zece zile înainte de a vedea apărând plantele. Nu le păstraţi decât pe cele mai viguroase: răriţi plantele, punând o singură roşie într-un ghiveci.

Răsădirea

La sfârşitul lui aprilie sau la începutul lui mai, imediat ce tulpinile plantelor au câte trei sau patru frunze, răsădiţi-le lăsând între ele un spaţiu de 50 de centimetri şi punând ţăruşi. Între rânduri păstraţi o distanţă de 60 de centimetri.

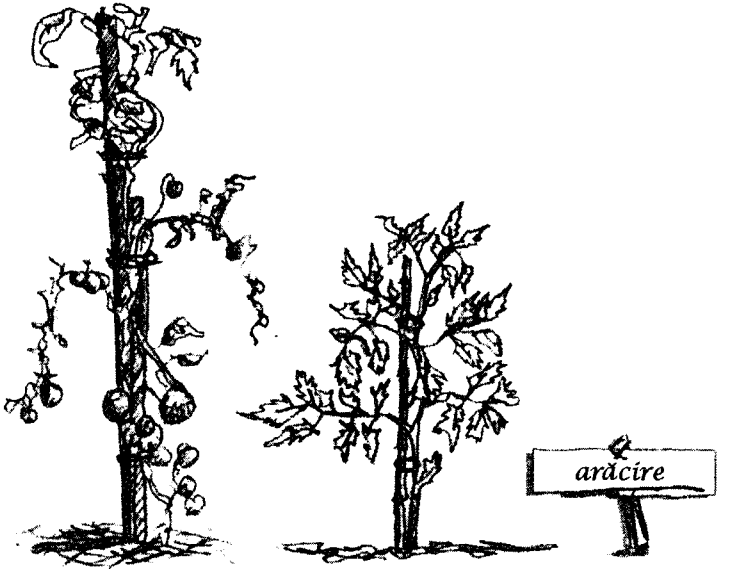

Nu uitaţi să pregătiţi ţăruşi de cel puţin doi metri înălţime şi evitaţi-i pe cei din bambus. Deşi e posibil ca la prima vedere să pară mai „naturali" decât ţăruşii din plastic, cei

din bambus prezintă inconvenientul de a putrezi în partea de jos, ceea ce provoacă riscul ca roşiile dumneavoastră să se lase la pământ. Prin urmare, folosiţi de preferinţă tuburi de plastic sau, pur şi simplu, proptele groase de lemn.

Pentru a favoriza o mai bună dezvoltare a rădăcinilor plantei, îngropaţi-le până la al doilea rând de frunze şi înlăturaţi frunzele.

Întreţinerea

Dacă tăiaţi din firele de roşii, veţi aerisi rădăcina şi le veţi menţine în bună stare, obţinând şi o producţie mai rapidă. Astfel, nu vă va fi greu să treceţi printre plante, care vor fi mai ordonate. Dar puteţi, de asemenea, să lăsaţi rădăcinile plantelor să se dezvolte fără a le tăia : în acest caz, producţia va fi mai târzie, dar la fel de abundentă.

În orice caz, va trebui să vă „răsfăţaţi" roşiile, punându-le cu regularitate îngrăşământ. Trebuie să ştiţi că aceste legume apreciază în mod deosebit îngrăşământul lichid din urzici aplicat primăvara şi că le place să fie bine expuse la soare, pentru a se coace cum trebuie. Apropo de asta, puteţi să înlăturaţi frunzele care feresc roşiile de soare.

Rubarba

- *Familia :* poligonacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe

- *Are nevoie de soare ?* Are nevoie de soare, dar apreciază şi penumbra.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol răcoros
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol umed, ba chiar răcoros.
- *Înălţime :* 1,5 m
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* diviziunea tufei în luna august

Atenţie, frunzele de rubarbă sunt toxice ! Ele conţin acid oxalic : dacă le mâncaţi, vă pot provoca spasme musculare, probleme la rinichi (calculii renali sunt adesea oxalaţi) şi, în anumite cazuri, puteţi intra în comă. În schimb, tulpinile de rubarbă pot fi consumate fără nici un pericol.

Rupeţi florile imediat ce apar, pentru a nu obosi tulpina inutil.

Veţi începe recoltarea la începutul verii şi la începutul toamnei.

Salata

- *Familia :* compozite
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor, bogat în humus

- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 30 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de multiplicare :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* infecţiile fungice, mana, limacşii, păduchii

Puteţi semăna salata la interior, între lunile februarie şi septembrie, în funcţie de soi. Temperatura trebuie să fie mai mare de 15 grade. Pe măsură ce cresc, răriţi sau transplantaţi plantele prea dese, separându-le la o distanţă de aproximativ 30 de centimetri. Puteţi planta direct în pământ trei luni mai târziu. Veţi recolta după o lună şi jumătate. Puteţi găsi în comerţ şi salată cu căpăţâna gata formată pentru răsădit.

Recoltaţi salata înainte de a face seminţe.

Sfecla

- *Familia :* chenopodiacee
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus bine descompus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.

- *Înălţime :* 50 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă bianuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* păduchii

Sfecla face parte din categoria plantelor uşor de cultivat. Există mai multe soiuri : aveţi de ales între sfecla obişnuită, turtita de Egipt sau lunga de Erfurt.

Sfecla obişnuită sau cea de Egipt pot fi semănate prin februarie-martie, de preferinţă în seră (solar).

Dacă nu, semănaţi primăvara pe lungimea rândului, la 2 centimetri adâncime. Răriţi apoi din 15 în 15 centimetri.

Sfecla nu are nevoie să fie udată, cu excepţia situaţiilor când este extrem de cald.

Odată ce sfecla a crescut suficient, nu o lăsaţi în pământ. Depozitaţi-o într-un loc răcoros.

Soiurile de varză

Există multiple varietăţi de varză. Le vom prezenta aici pe cele mai comune.

În general, varza are nevoie de pământ bogat şi bine îngrăşat. Dat fiind că se teme de căldură şi de secetă, aveţi grijă să o plantaţi într-un loc răcoros, să o udaţi şi să o săpaţi frecvent. După semănatul din răsadniţă, o veţi planta în pământ şase săptămâni mai târziu, în momentul în care tulpinile de varză au mai mult de 10 centimetri înălţime.

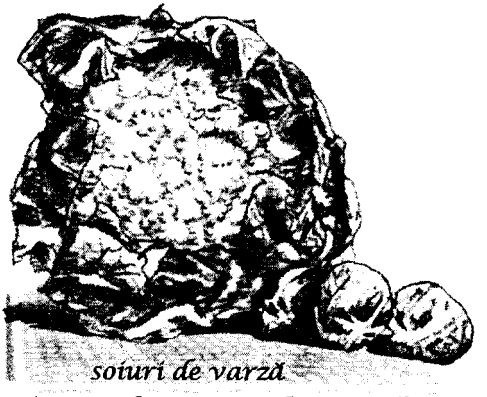

soiuri de varză
(conopidă şi varză de Bruxelles)

Varza obişnuită

- *Familia :* brasicacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* verzi
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus, argilos
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol foarte umed.
- *Înălţime :* 70 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă bianuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* hernia verzei

Există numeroase soiuri de varză. La începutul primăverii, oricare ar fi varietatea pe care aţi ales-o, veţi semăna varza în interior, înainte de a o răsădi în pământ în luna mai. O veţi recolta vara sau toamna. Pentru cultura de iarnă, semănaţi în august sau septembrie, pentru a putea recolta primăvara.

De reţinut: varza trebuie să fie udată abundent şi regulat.

Conopida

În ceea ce priveşte seminţele, răsăditul şi plantarea conopidei, va trebui să urmaţi aceleaşi reguli ca şi pentru varza obişnuită.

Veţi găsi mai multe varietăţi, care pot fi semănate în diferite momente ale anului. Există varietăţi de primăvară care se seamănă la sfârşitul verii sau la începutul toamnei şi pe care le veţi putea recolta prin iunie. Cât despre varietăţile de vară, trebuie semănate în februarie-martie în interior, pentru o recoltă care se întinde din iulie până în noiembrie. Veţi găsi şi varietăţi de toamnă, de semănat în interior din mai-iunie; recoltarea se face din octombrie până în decembrie. Asociind diferitele varietăţi, va fi posibil să aveţi conopidă tot anul.

De reţinut

Conopida, legumă din familia cruciferelor, apreciază solurile nici prea acide, nici prea calcaroase, bogate în mraniţă sau compost bine făcut. Are nevoie în acelaşi timp de soare şi de răcoare, ceea ce înseamnă

că va trebui să o udaţi cu regularitate, ba chiar să o acoperiţi cu paie. Aveţi grijă să nu o cultivaţi într-un sol prea acid : veţi adăuga oxid de calciu pe teren în cursul iernii dacă se simte nevoia.
Menţineţi solul răcoros şi săpaţi cu regularitate.

Broccoli

Broccoli se seamănă din martie până în mai, în interior. Îl veţi pune în pământ între sfârşitul lui aprilie şi începutul lui iulie. Recoltarea are loc vara şi toamna. Atenţie, broccoli este sensibil la îngheţ.

Varza de Bruxelles

Varza de Bruxelles se seamănă în martie-aprilie în interior. O veţi răsădi în mai-iunie în pământ. Aşteptaţi primul îngheţ pentru a o recolta, în funcţie de necesităţi.

Varza creaţă

Semănaţi-o în interior, între lunile aprilie şi iunie. O veţi răsădi în pământ, apoi o veţi recolta cândva între toamnă şi primăvara următoare, în funcţie de data la care aţi semănat-o.

Pentru varietăţile de iarnă, dacă căpăţânile nu sunt complet formate, puteţi aştepta să treacă iarna şi să le recoltaţi primăvara următoare. În cazul acesta, trebuie semănate în iunie.

Guliile

Le veţi semăna în interior, eşalonat, o dată la două sau trei săptămâni, din martie până în iunie. Recoltarea va avea loc la aproximativ două luni după plantare.

Guliile pot fi depozitate în cămară, pentru iarnă, timp de mai multe luni.

Bolile verzei

Varza poate fi victima mai multor paraziţi, precum fluturele alb al verzei, a cărui larvă devorează frunzele şi nu lasă decât nervurile neatinse. Larva muştei de varză produce la rândul ei pagube, atacând tulpina, pe care o roade din interior. Pentru a eradica paraziţii respectivi, puteţi utiliza „guleraşe" special fabricate, care vor împiedica femela să-şi depună ouăle la rădăcina plantei. Un insecticid pe bază de rotenonă vă va ajuta să luptaţi împotriva păduchilor care atacă varza.

Spanacul

- *Familia :* chenopodiacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* crem
- *Are nevoie de soare ?* Da, dar nu trebuie să stea în plin soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat, cu tendinţă argiloasă

- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, îi plac solurile cu umiditate normală, chiar răcoroase.
- *Înălţime :* 30 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* semănat primăvara sau în septembrie
- *Boli şi insecte dăunătoare :* mana, mucegaiul cenuşiu

Spanacul nu apreciază nici căldura şi nici seceta. Este o plantă care rezistă, în schimb, destul de bine la frig. Semănaţi spanacul direct în pământ, între martie şi iunie. Dacă semănaţi în martie, veţi putea recolta toamna. Spanacul este gata de cules două luni mai târziu. Înlăturaţi frunzele cele mai mari, pe măsură ce planta se dezvoltă. În regiunile meridionale, plantaţi-l de preferinţă într-un loc relativ umbros.

Este important să păstraţi pământul răcoros, udând des, pentru a întârzia apariţia seminţelor.

Sparanghelul

- *Familia :* liliacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* galbene
- *Are nevoie de soare ?* Are nevoie de soare, dar nu prea mult ; îi prieşte penumbra.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor, nisipos, adânc, răcoros

- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 120 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* diviziunea rizomului sau a bulbului
- *Boli şi insecte dăunătoare :* rizoctonia violetă, rugina, musca sparanghelului

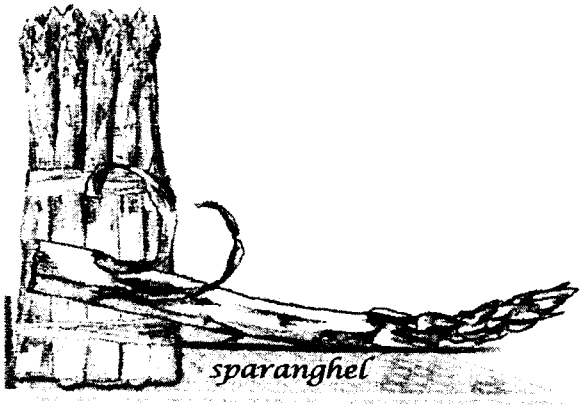

Plantarea sparanghelului se face în luna martie. Veţi cultiva planta pe lungimea stratului, într-un şanţ cu o adâncime de 20 de centimetri. În prealabil, veţi avea grijă să puneţi compost pe fundul şanţului. Odată ce aţi pus bulbii de sparanghel în pământ, astupaţi şanţurile. Marcaţi locul în care aţi plantat cu ajutorul unor araci. Recoltarea sparanghelului se face între mai şi iunie. Toamna, puneţi compost peste firele de sparanghel.

De reţinut
Vă trebuie o săpăligă specială pentru sparanghel pentru a-l putea recolta.

Ţelina

- *Familia :* umbelifere
- *Când înfloreşte ?* Vara
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Are nevoie de soare, dar nu prea mult. Apreciază penumbra.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol răcoros, bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu o umiditate normală.
- *Înălţime :* 60 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe

În luna martie, semănaţi ţelina la interior. Apoi, răsădiţi-o în pământ în luna mai. Toate tipurile de ţelină au nevoie de expunere la căldură, de pământ bine îngrăşat şi de stropire abundentă şi deasă. Pentru a obţine o bună producţie de frunze şi rădăcini de ţelină este absolut necesar să le răsădiţi de două ori. Varietăţile de rădăcini pot fi copilite : pentru asta, adunaţi laolaltă frunzele centrale şi înlăturaţi-le pe cele de jos. Pentru conservare, smulgeţi

plantele cu tot cu căpăţână la sfârşitul lunii octombrie şi puneţi-le în cămară. Plantele cultivate pentru rădăcină se păstrează, de asemenea, foarte bine în cămară; este suficient să înlăturaţi frunzele şi rădăcinile în plus.

Usturoiul

- *Familia :* liliacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol uşor
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 60 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă cu bulb
- *Tip de frunziş :* caduc

- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara, toamna.
- *Metodă de înmulţire :* diviziunea căţeilor
- *Boli şi insecte dăunătoare :* rugina, mana, mucegaiul alb, molia şi musca de ceapă

Există mai multe tipuri de usturoi : usturoi roz sau usturoi alb. Unele varietăţi pot fi plantate cu puţin înainte de venirea iernii, cu condiţia ca vremea să nu fie prea aspră. Dacă nu, puneţi usturoiul în pământ primăvara, între februarie şi martie. Plantaţi-l de preferinţă într-un sol uşor : usturoiul nu agreează solurile grele, care reţin apa.

Dacă este cazul, muşuroiţi pământul şi plantaţi căţeii în vârf, îngropându-i uşor. Dacă solul este uşor, plantaţi-i la 2 centimetri adâncime, cu căpăţâna în sus, lăsând un spaţiu de 10 centimetri între ei. Lăsaţi aproximativ 30 de centimetri între rânduri.

Vânăta

- *Familia :* solanacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da, are nevoie de mult soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol răcoros, adânc, bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol umed şi răcoros.

- *Înălţime :* 80 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă, cultivată anual
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Semănaţi în luna martie, în interior.
- *Metodă de înmulţire*: seminţe
- *Boli şi insecte dăunătoare :* mana, făinarea, gândacii de Colorado, păduchii, păianjenii roşii

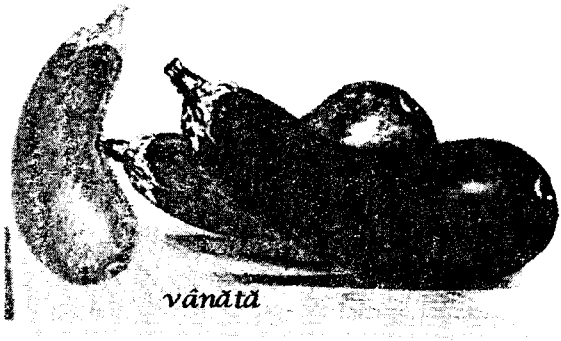

vânătă

De reţinut

Atenţie, frunzele de vânătă sunt toxice !

Semănaţi vinetele în interior în luna martie, apoi răsădiţi-le în pământ în luna mai. Legumele vor apărea după aproximativ cinci luni.

Ierburile aromate (condimentele)

Arpagicul

- *Familia :* liliacee
- *Când înfloreşte ?* În mai.
- *Culoarea florilor :* roz
- *Are nevoie de soare ?* Necesită expunere la soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol mai degrabă răcoros
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 20 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe sau diviziunea tufei

Arpagicul este o plantă ce poate fi semănată încă din luna martie. Dacă nu semănaţi, puteţi diviza tufa o dată la trei ani. În mod normal, arpagicul este o plantă perenă, care-şi pierde practic toate frunzele în timpul iernii şi care „o ia de la capăt" primăvara.

Pentru a putea să aveţi arpagic o mare parte din an, puneţi o plantă într-un ghiveci sau într-o jardinieră pe balcon.

Nu lăsaţi arpagicul să înflorească.

Busuiocul

- *Familia :* labiate
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Are nevoie de soare, dar apreciază şi penumbra.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus şi bine drenat
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol umed, chiar răcoros.
- *Înălţime :* 40 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* semănat direct în pământ primăvara (aprilie-mai) sau în interior în luna martie, răsădit şi butăşire în luna mai
- *Tăiere :* tăiaţi florile imediat ce apar, pentru a favoriza dezvoltarea frunzelor
- *Boli şi insecte dăunătoare :* busuiocul este o plantă rezistentă la boli şi la paraziţi

De reţinut

Puteţi congela frunzele pentru a avea busuioc la dispoziţie tot anul.

Busuiocul este un condiment care nu ridică probleme deosebite. Îl puteţi semăna din momentul în care temperatura depăşeşte 18°C. Apoi, veţi rări plantele, lăsând o

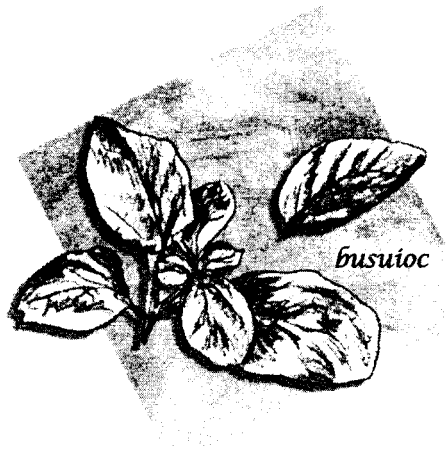

distanţă de 20 de centimetri între ele. Culegeţi frunzele în funcţie de necesităţi, între iunie şi octombrie. Unele specii de busuioc sunt mai degrabă destinate cultivării în ghiveci, pe balcon. Informaţi-vă la pepinieră.

Ştiaţi că ?
Busuiocul este cunoscut pentru faptul că alungă anumite insecte, cum ar fi ţânţarii.

Cimbrişorul

- *Familia :* labiacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe, roz
- *Are nevoie de soare ?* Da, trebuie expus în plin soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol obişnuit

- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Necesită un sol mai degrabă uscat.
- *Înălţime :* 20 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe, butăşire între noduri vara, diviziunea tufei

Când tufa devine prea golaşă, tăiaţi-o reducând-o la jumătate, pentru a stimula noi creşteri pe vechea tulpină.

În luna martie, puteţi trece la diviziunea tufelor sau puteţi semăna în interior. Apoi, veţi răsădi în luna iulie, lăsând cam 20 de centimetri între plante.

Cimbrul

- *Familia :* labiacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe, roz
- *Are nevoie de soare ?* Da, trebuie expus în plin soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol obişnuit, bine drenat
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* între 20 şi 40 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală sau perenă
- *Tip de frunziş :* persistent

- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* semănat primăvara, butăşire vara

Puteţi semăna cimbrul la începutul lunii mai şi îl puteţi recolta între lunile iunie şi octombrie. În timpul iernii, tulpina trebuie protejată, dacă locuiţi în zone mai reci.

Dacă cimbrul din grădina dumneavoastră creşte sub formă de arbust, îl puteţi tăia primăvara, pentru a nu păstra decât o tufă compactă.

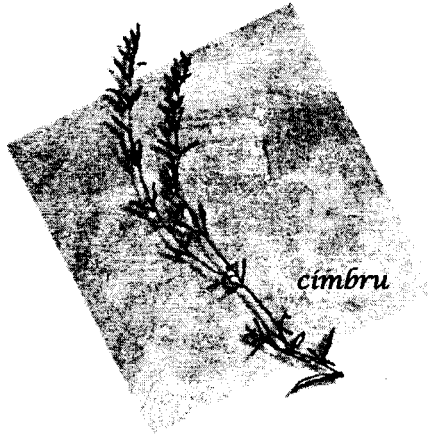

Dafinul

- *Familia :* lauracee
- *Când înfloreşte ?* Primăvara.
- *Culoarea florilor :* crem
- *Are nevoie de soare ?* Trebuie să fie bine expus la soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol obişnuit, chiar răcoros

- *Aciditatea solului :* de la uşor acid la calcaros
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 6 m
- *Tip de plantă :* arbust
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Toamna.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe, butăşire la sfârşitul lui august

Dafinul poate fi folosit pentru garduri vii în regiunile în care clima este blândă. Este apreciat pentru frunzele persistente şi frunzişul dens.

Hasmaţuchi

Hasmaţuchiul este o plantă umbeliferă cu frunze triunghiulare decupate şi cu flori albe. Fructele au formă alungită. Dacă striviţi frunzele de hasmaţuchi, veţi constata că degajă un parfum care seamănă cu cel de lemn-dulce sau de pătrunjel.

În ceea ce priveşte semănatul şi plantatul hasmaţuchiului, îl puteţi pune direct în pământ prin presărare, din luna aprilie. Puteţi semăna de primăvara până toamna, prin presărare sau pe straturi aflate la o distanţă de 20 de centimetri unele de altele. În timpul lunilor de vară, este mai bine să semănaţi la umbră. Aveţi grijă ca terenul să rămână răcoros, udând în mod repetat, deoarece seceta forţează planta să ajungă foarte uşor la etapa producerii seminţelor. Trebuie să fie expus la soare sau în penumbră.

După aproximativ două săptămâni, hasmaţuchiul încolţeşte şi se seamănă din nou singur. O plantă poate atinge o înălţime de 30 de centimetri.

Mărarul

Această plantă aromată din familia apiaceelor nu este altceva decât o varietate de fenicul ! Este vorba despre o plantă anuală, care apreciază solurile acide şi necesită mult soare.

Mărarul este o plantă care iubeşte lumina : are nevoie de cel puţin cinci ore însorite pe zi sau de douăsprezece ore de lumină artificială. Dacă semănaţi mai întâi la interior (mărarul se seamănă primăvara sau toamna), plantaţi şase seminţe în ghiveci, punând compost umezit cu apă călduţă. Apoi, acoperiţi cu folie de plastic şi aşezaţi totul la lumină (totuşi, nu prea puternică), până la apariţia primelor frunze.

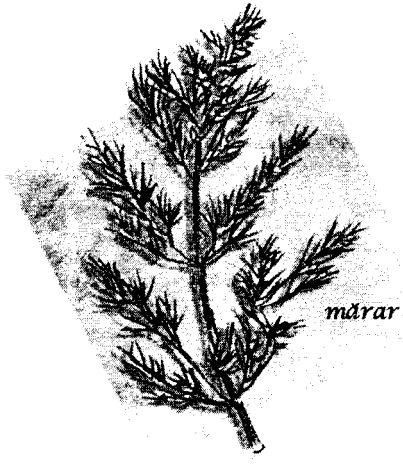

Când apar primele frunze, înlăturaţi folia şi aşezaţi ghiveciul pe pervazul unei ferestre, păstrând pământul la un nivel de umiditate potrivit. Când plantele ating între 8 şi 10 centimetri înălţime, răriţi-le, păstrându-le doar pe cele mai viguroase.

Mărarul nu suportă să fie replantat, deoarece sistemul lui de rădăcini este foarte fragil. Dacă trebuie totuşi să-l mutaţi dintr-un loc în altul, faceţi în aşa fel încât să mutaţi odată cu planta şi un bulgăre de pământ destul de mărişor. În cazul în care transplantarea este bruscă sau nereuşită, înflorirea mărarului are loc prea devreme.

Când puneţi plantele direct în pământ, este preferabil să nu lăsaţi un spaţiu prea mare între ele : din cauza înălţimii, ele ajung să se sprijine unele de altele.

Frunzele de mărar se recoltează tot anul. Puteţi extrage seminţele la începutul toamnei, când culoarea lor devine cafenie.

Mărarul este o plantă foarte delicată : dacă nu creşte aşa cum trebuie este pentru că nu se află în locul potrivit.

De reţinut

Odată copt, fructul mărarului este toxic pentru păsări.

Nu semănaţi şi nu plantaţi niciodată mărar lângă fenicul : sunt plante alogame, iar din polenizarea încrucişată poate rezulta o plantă cu un gust surprinzător şi destul de neplăcut.

Menta

- *Familia :* labiacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe, roz, violete
- *Are nevoie de soare ?* Are nevoie de soare, dar apreciază şi penumbra.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Are nevoie de un sol umed, ba chiar răcoros.
- *Înălţime :* 60 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de multiplicare :* diviziunea tufei
- *Boli şi insecte dăunătoare :* dăunători specifici mentei din familia *chrysomelidae*, coleoptere verzi. Pentru a scăpa de ele, înlăturaţi insectele adulte cu mâna imediat ce apar.

Puteţi diviza tulpinile în luna martie. Dacă nu, veţi semăna în aprilie în interior, iar răsăditul îl veţi face în septembrie. Culegeţi frunzele pe măsură ce aveţi nevoie.

De reţinut

Menta este o plantă perenă destul de invadatoare, cu o tendinţă clară de a-şi coloniza vecinii de grădină. Ar fi bine, aşadar, să o plantaţi mai degrabă în

ghiveci decât direct în pământ, pentru a-i delimita teritoriul. Puteţi, de asemenea, să puneţi vasul în pământ, având grijă ca rădăcinile să nu iasă şi să nu migreze mai departe!

Pătrunjelul

- *Familia :* umbelifere
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* albe
- *Are nevoie de soare ?* Da, are nevoie de soare, dar apreciază şi penumbra.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol răcoros, uşor şi bogat în humus
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 30 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de multiplicare :* seminţe

Pătrunjelul este o plantă uşor de cultivat, chiar dacă îi ia ceva timp ca să încolţească. Într-adevăr, are nevoie de aproape o lună pentru a se ridica. Pentru a favoriza încolţirea, puteţi înmuia seminţele timp de 24 de ore în apă călduţă înainte de a semăna.

Pentru a putea recolta încă din luna iulie, semănaţi în fiecare an la sfârşitul lunii februarie, pe marginea brazdei ;

dacă nu, puteţi semăna la începutul lunii august pentru a obţine o recoltă de primăvară. Situaţie în care va trebui să protejaţi ce aţi semănat în august imediat ce iarna dă primele semne.

Oricare ar fi perioada în care semănaţi, seminţele nu trebuie îngropate prea adânc. Menţineţi pământul umed.

Pentru recoltă, culegeţi frunzele pe măsură ce aveţi nevoie, adunându-le de pe mai multe plante.

Există două varietăţi principale: pătrunjelul obişnuit, care este mai parfumat, şi pătrunjelul creţ, mai decorativ. În bucătărie se foloseşte primul, pătrunjelul creţ servind mai degrabă ca ornament.

De reţinut

Frunzele de pătrunjel pot fi congelate.

Tarhonul

Tarhonul franţuzesc nu se seamănă: prin urmare, veţi răsădi o plantă pe care o veţi putea apoi butăşi. Cultura prin diviziunea tufei este tehnica cea mai utilizată: despărţiţi vechile tufe şi replantaţi-le, lăsând un spaţiu de 50 de centimetri între ele. Tarhonul iubeşte solurile uşoare şi bogate în humus şi are nevoie de căldură şi de soare.

Pentru butăşire, rupeţi câteva ramuri lungi de peste 10 centimetri pe care să le sădiţi în aer liber, protejându-le de frig. Primăvara, puneţi-le direct în pământ. Cum tarhonul nu suportă frigul, nu uitaţi să acoperiţi tulpinile cu paie sau cu un strat de frunze uscate.

Udaţi-l în perioada de răsădire şi în perioadele de secetă şi puneţi îngrăşământ natural şi compost la sfârşitul toamnei sau la începutul primăverii.

Iarna, nu uitaţi să tăiaţi tijele la câţiva centimetri deasupra solului. Aveţi grijă să săpaţi şi să pliviţi cu regularitate. Dacă locuiţi în zone mai reci, nu uitaţi să tăiaţi în noiembrie tijele şi să protejaţi tulpina cu paie.

Recoltaţi tarhonul în funcţie de necesităţi, din mai în octombrie. O dată la trei sau patru ani, puteţi diviza din nou tulpinile de tarhon, primăvara.

Bine de ştiut

Cultura de tarhon trebuie reînnoită cam o dată la trei ani şi nu poate fi amplasată în acelaşi loc decât după o perioadă de asolament de patru ani.

Florile din grădina de legume

Condurul-doamnei

- *Familia :* tropeolacee
- *Când înfloreşte ?* Vara.
- *Culoarea florilor :* galbene, portocalii, roşii
- *Are nevoie de soare ?* Da.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol obişnuit
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Da, are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 4 m pentru varietăţile căţărătoare şi 30 cm pentru varietăţile pitice
- *Tip de vegetaţie :* plantă anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Metodă de înmulţire :* seminţe direct în pământ în aprilie sau în mai, butăşire primăvara.
- *Boli şi insecte dăunătoare :* păduchii negri, omizile

Condurul-doamnei este o plantă despre care se ştie că atrage numeroase insecte – şi mai ales păduchii. Atenţie, deci, să nu o plantaţi prea aproape de legumele care de obicei sunt infestate de păduchi.

Alegeţi varietăţile pitice pentru jardiniere şi soiul căţărător pentru ziduri : planta poate ajunge la mai mulţi metri înălţime ! Indiferent care va fi alegerea dumneavoastră, trebuie să ştiţi că varianta „căţărătoare" se cultivă foarte bine şi în ghivece şi că nu este prea „flămândă" faţă

de sol şi îngrăşăminte. Dimpotrivă, apreciază solul uscat, nisipos şi puţin fertil. Dacă vreţi să folosiţi îngrăşăminte pentru condurul-doamnei, e bine să puneţi o cantitate destul de mică: astfel, veţi evita dezvoltarea excesivă a frunzelor, care se produce în detrimentul florilor.

Bine de ştiut
Trebuie să ţineţi seminţele la înmuiat cu o noapte înainte de a semăna.

Dacă semănaţi în luna februarie, veţi putea răsădi încă din aprilie, odată cu primele zile frumoase, lăsând un spaţiu de 30 de centimetri între răsaduri pentru a forma o bordură drăguţă. Plantele pot fi cultivate în ghivece de turbă sau direct în pământ, la sfârşitul lunii mai. Trebuie să ştiţi că aveţi de-a face cu o plantă care apreciază în mod deosebit soarele.

Cum butăşiţi condurul-doamnei

Tija principală a florii este moale şi se rupe uşor la bază. Dacă se întâmplă acest lucru, nu vă va fi deloc greu să faceţi butaşi, care prind foarte bine: rupeţi o ramură de aproximativ 8 centimetri, plantaţi-o în mraniţă undeva la adăpost şi acoperiţi butaşul cu folie de plastic. După o săptămână, veţi constata apariţia primelor rădăcini.

După înflorire, nu este întotdeauna uşor să înlăturaţi florile ofilite, aşa încât urmăriţi tulpinile care dau cele mai frumoase flori şi adunaţi seminţele! Acestea cad începând cu luna iulie; apoi, le puteţi lăsa la uscat şi le puteţi folosi pentru a le planta în anul următor.

Crinul de baltă

- *Familia :* liliacee
- *Când înfloreşte ?* Între lunile iunie şi iulie.
- *Culoarea florilor :* portocalii, galbene, brune, roşii, roz
- *Are nevoie de soare ?* Da, are nevoie de soare, dar apreciază penumbra.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol obişnuit, bogat, mai degrabă uşor
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* între 50 şi 100 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă cu bulb
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când îl plantăm, când îl răsădim ?* Toamna.
- *Metodă de înmulţire :* diviziunea tufei primăvara

Crinul de baltă este o plantă prin excelenţă uşor de cultivat : foarte robustă, nu pune nici un fel de problemă şi poate creşte aproape oriunde, chiar pe soluri foarte sărace şi calcaroase, pe care alte plante perene nu le-ar suporta. În schimb, are nevoie de un minimum de soare (între patru şi cinci ore pe zi) pentru a putea înflori cum se cuvine.

Îl puteţi planta tot anul, dar noi vă recomandăm perioada dintre lunile august şi aprilie, pentru a profita de prima înflorire. Atunci când îl sădiţi, aveţi grijă să lăsaţi între plante cel puţin 70 de centimetri.

Florile de crin de baltă, care seamănă cu cele de crin, nu rezistă mai mult de o zi, dar se succed timp de mai multe săptămâni, în funcţie de tufă. Când florile s-au ofilit, aveţi grijă să înlăturaţi lujerii.

Dalia

- *Familia :* compozite
- *Când înfloreşte ?* Din luna iunie până când dă îngheţul.
- *Culoarea florilor :* numeroase culori, exceptând albastrul
- *Are nevoie de soare ?* Da, trebuie expusă în plin soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol bogat în humus
- *Aciditatea solului :* normal
- *Are nevoie de un sol umed ?* Are nevoie de un sol cu umiditate normală.
- *Înălţime :* 150 cm
- *Tip de vegetaţie :* plantă cu bulb, anuală
- *Tip de frunziş :* caduc
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* În aprilie.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe, diviziunea tuberculilor primăvara
- *Boli şi insecte dăunătoare : Botrytis*, mozaicul daliei, tăciunele daliei, păduchii, păianjenii, unii fluturi de noapte, urechelniţele, limacşii – atunci când planta începe să crească primăvara.

Există peste zece familii de dalii, clasificate în funcţie de forma florilor.

Tuberculii de dalie se plantează de la jumătatea lui aprilie până la sfârşitul lui mai : săditi-i la o adâncime de 2-3 centimetri în pământul bine lucrat în prealabil, cu mult bălegar. Solul în care se plantează firele de dalie trebuie pregătit şi tratat cu bălegar încă din toamnă.

Separaţi tulpinile cele mai înalte, care au mai puţin de un metru. Speciile mai mici, cum sunt daliile pitice, pot fi plantate mai aproape unele de altele : este suficient să lăsaţi cam 30 de centimetri între plante.

De reţinut

Nu uitaţi să amplasaţi capcane pentru limacşi când încep să apară primele flori. Limacşii şi melcii cu cochilie apreciază în mod deosebit daliile.

În plus, aveţi grijă să ariciţi speciile cele mai înalte : dacă nu, riscaţi să le găsiţi culcate pe jos.

În perioada de creştere, pământul trebuie fertilizat o dată la 15 zile.

Cum să obţineţi flori încă din luna iunie

Este suficient să aşezaţi tuberculii într-o lădiţă umplută cu mraniţă umedă, şi asta încă din luna martie. Aşezaţi lădiţa la lumină - pe o verandă, de exemplu.

Dacă locuiţi într-o regiune cu ierni aspre, va trebui să smulgeţi tuberculii imediat ce frunzele daliilor încep să se înroşească, după primele îngheţuri.

Tăiaţi tijele la aproximativ 10 centimetri, apoi smulgeţi tuberculii cu ajutorul unei furci. Fiţi cu băgare de seamă să nu-i deterioraţi. Înlăturaţi pământul şi daţi deoparte solul putrezit.

Se pot butăşi daliile?

Puteţi butăşi daliile primăvara, imediat ce plantele ajung la o înălţime de aproximativ 15 centimetri. Este suficient să le tăiaţi şi să le plantaţi apoi într-un ghiveci sau într-o mini-seră.

Se pot recupera seminţele de dalie?

Lăsaţi florile să facă seminţe, pe care le veţi recupera şi le veţi semăna primăvara următoare. Totuşi, riscaţi să nu obţineţi chiar aceeaşi floare de dalie, întrucât aceasta poate fi polenizată de o varietate diferită.

Filimica

- *Familia:* asteracee
- *Când înfloreşte?* Din aprilie până dă îngheţul.
- *Culoarea florilor:* galbene, portocalii, cafenii
- *Are nevoie de soare?* Are nevoie de soare, dar apreciază şi penumbra.
- *Tipul de sol potrivit:* un sol obişnuit
- *Aciditatea solului:* neutru
- *Umiditatea solului:* normal
- *Înălţime:* 60 cm
- *Tip de vegetaţie:* plantă anuală
- *Tip de frunziş:* caduc

- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.
- *Metodă de înmulţire :* seminţe direct în pământ, în luna aprilie
- *Boli şi insecte dăunătoare :* făinarea

La fel ca şi condurul-doamnei sau garoafa de India, filimica este o plantă anuală. Înfloreşte din abundenţă toată vara. Înflorirea poate începe din aprilie şi poate dura până la începutul lui decembrie !

Spre deosebire de condurul-doamnei, filimica respinge numeroase insecte : merită, deci, un loc privilegiat în grădina de legume, pe care o va şi înveseli cu această ocazie.

Levănţica

- *Familia :* labiate
- *Când înfloreşte ?* Din mai până în august, în funcţie de soi.
- *Culoarea florilor :* albastre, mov, violet
- *Are nevoie de soare ?* Da, trebuie expusă în plin soare.
- *Tipul de sol potrivit :* un sol obişnuit, uşor, calcaros, chiar sărăcăcios
- *Aciditatea solului :* neutru
- *Are nevoie de un sol umed ?* Nu, nu în mod deosebit, îi plac solurile uscate.
- *Înălţime :* între 30 şi 100 cm, în funcţie de soi
- *Tip de vegetaţie :* plantă perenă
- *Tip de frunziş :* persistent
- *Când o plantăm, când o răsădim ?* Primăvara.

- *Metodă de multiplicare :* seminţe primăvara, butăşire în iulie-august, prelevând crenguţe care urmează a fi plantate într-o mini-seră
- *Boli şi insecte dăunătoare : Botrytis*

Levănţica pe balcon

Puteţi foarte bine să cultivaţi levănţica în ghiveci, pe balcon. Există astăzi numeroase varietăţi pitice care dau excelente rezultate în jardiniere. Alegeţi un recipient cu diametrul de 30 de centimetri, al cărui volum să fie de două ori mai mare decât cel al rădăcinii. Pentru a recrea un sol calcaros, puteţi adăuga la mraniţă o treime de nisip de râu grunjos, substrat care va fi potrivit pentru majoritatea speciilor. În orice caz, nu folosiţi niciodată bacuri cu rezerve de apă şi verificaţi dacă ghiveciul dispune de o ţeavă de evacuare pentru apa cu care udaţi.

O plantă deloc exigentă

Puteţi semăna seminţele de levănţică primăvara, în ghivece în seră, dar creşterea durează mult. Din acest motiv, preferăm să răsădim direct firele de lavandă. Dacă plantaţi direct în pământ, este bine să hrăniţi pământul cu puţin îngrăşământ organic (doi pumni la fiecare gaură). Pământul sărăcăcios, cu pietriş, uscat şi chiar arid îi prieşte levănţicii, o plantă mediteraneeană, care preferă, bineînţeles, soarele puternic. Veţi alege, prin urmare, un loc foarte bine expus la soare pentru a vă planta firele de levănţică. Iar dacă

terenul are un sol greu, veţi pune nisip grunjos pe fundul scobiturii înainte de a îngropa partea de sus a rădăcinii.

Plantaţi firele de levănţică de preferinţă primăvara, când nu trebuie să vă mai temeţi de îngheţ, lăsând un spaţiu de 50 de centimetri între plante. Răsadurile cumpărate în ghivece vor trebui „îmbrăcate": aveţi grijă să separaţi rădăcinile şi să eliminaţi rădăcinile amestecate (adică rădăcinile care au crescut prea mult în ghiveci).

Dacă pământul din ghiveci este de bună calitate, este inutil să fertilizaţi levănţica. Doar udaţi-o atunci când solul este într-adevăr uscat.

Dacă locuiţi într-o regiune cu climă meridională, puteţi planta levănţica toamna.

Un grădinar cu experienţă face cât doi: cultivarea levănţicii nu este dintre cele mai rapide şi trebuie să aşteptaţi trei ani pentru a obţine o tufă generoasă şi plină de flori.

Nu puteţi cultiva levănţică fără să o tundeţi

Pentru a păstra un aspect frumos, pentru a stimula creşterea regulată şi pentru a obţine flori din abundenţă, va trebui să tundeţi cu regularitate levănţica după ce înfloreşte. Este vorba de o operaţiune indispensabilă pentru a-i păstra forma rotundă şi pentru a evita întărirea plantei. Tăierea încetineşte fenomenul îmbătrânirii – care, în cazul levănţicii, înseamnă lignificarea tulpinii, părţile din lemn dur dezgolindu-se puţin câte puţin. Tăierea clasică se efectuează odată ce planta a înflorit şi presupune reducerea tuturor rămurelelor proaspăt crescute la trei sferturi din lungime.

Dacă nu aţi făcut deja acest lucru, fără îndoială că este mai bine să înlocuiţi tulpina : o tundere severă dă rareori rezultate bune, pentru că rămurelele tinere nu reuşesc să „răzbată" prin lemnul vechi.

În regiunile cu climat dur, este mai bine să tundeţi planta în ultima săptămână din martie : o plantă care nu este tunsă suportă mai bine rigorile iernii.

Levănţica trebuie protejată de ger

Pentru levănţica din ghiveci, este prudent să înveliţi sistematic ghiveciul cu un acoperământ special pentru iarnă, împăturit în trei.

Se poate butăşi uşor levănţica ?

Începeţi, de preferinţă, în iulie-august, cu butaşi de 5 centimetri lungime. Plantaţi tinerele plante într-o mini-seră, folosind un amestec în părţi egale de nisip de râu şi mraniţă. Înrădăcinarea se produce peste aproximativ două luni. Folosirea hormonilor de butăşire este călduros recomandată.

Capitolul 10

Grădina celor mici

Pentru grădina copiilor, vă recomandăm legume care se cultivă simplu şi rapid.

Copiii sunt adesea extrem de interesaţi de plante, cu atât mai mult de cele care produc flori sau legume. Dacă vă cer să le amenajaţi şi lor o mini-grădină de legume şi dacă puteţi să o faceţi, nu ezitaţi să le daţi satisfacţie! Va fi extrem de plăcut să vă ocupaţi împreună de micile plante.

Există totuşi ceva care vă reţine: nerăbdarea este una dintre trăsăturile principale ale copiilor şi vă temeţi că micuţii voştri nu vor fi în stare să aştepte să vadă crescând roadele eforturilor lor. Pentru a nu-i descuraja prea repede şi pentru a nu-i priva de bucuriile grădinăritului, vă recomandăm aici câteva legume care cresc repede şi bine.

Legumele pe care le vor recolta primăvara şi vara

Ceapa albă

În luna septembrie, puteţi semăna în interior varietăţi de ceapă albă rezistente la frig. Răsădiţi-o atunci când firele de ceapă ating între 10 şi 15 centimetri înălţime. Pentru a le răsădi, folosiţi un plantator: îngropaţi-le la aproximativ 3 centimetri adâncime, lăsând o distanţă de 10 centimetri între ele.

Recoltaţi cepele între lunile aprilie şi iunie.

Cresonul

Iată o plantă fără probleme, care creşte foarte repede şi uşor. O puteţi cultiva în lădiţe, fie înăuntru, fie afară.

Fasolea

Marele avantaj al fasolei este că îşi parcurge ciclul de viaţă în timp record. O observare continuă le va permite copiilor să urmărească încolţirea seminţelor, creşterea tulpinilor şi a frunzelor, apariţia florilor, a păstăilor şi, în sfârşit, a noilor boabe.

Mazărea

Pentru a putea recolta în iunie, semănaţi din luna februarie varietăţi timpurii, cu boabele rotunde, şi soiuri la care se mănâncă şi păstaia.

Puteţi alege şi varietăţi agăţătoare, ale căror tije pot fi agăţate de micile ramuri ale ţăruşilor sau de ochiurile plaselor. Dacă aţi ales varietăţi pitice, este mai bine să le puneţi şi lor araci. Pentru a fi moi, recoltaţi varietăţile cu bob rotund imediat ce apar păstăile.

Măcrişul

Este o plantă perenă, pe care puteţi să o semănaţi pe toată lungimea rândului începând cu luna martie. Straturile trebuie situate la o distanţă de 20 de centimetri. Seminţele vor fi semănate la suprafaţă, dar aveţi grijă să nivelaţi solul cu o scândurică după ce aţi pus seminţele, pentru ca acestea să intre în pământ. Măcrişul iubeşte umiditatea şi creşte repede.

Primele recolte pot fi obţinute prin luna iunie.

Morcovii

Pentru a putea semăna în martie, alegeţi împreună cu copiii soiuri mici şi timpurii. Semănaţi la suprafaţă şi pe sol uşor.

Napii

Începând cu luna martie, semănaţi napii pe straturi, lăsând o distanţă de 20 de centimetri între rânduri. La recoltare, nu uitaţi să tăiaţi frunzele, pentru ca napii să se conserve bine.

Ridichile

Copiii vor aprecia în mod deosebit cultura ridichilor, dintr-un motiv foarte simplu : ridichile cresc repede. Încă din luna martie, puteţi semăna anumite varietăţi direct în pământ. Există ridichi rotunde care se seamănă la suprafaţă, şi ridichi alungite, care se seamănă la 2 centimetri adâncime. Nu uitaţi să le udaţi cu regularitate, pentru a nu se iuţi prea tare.

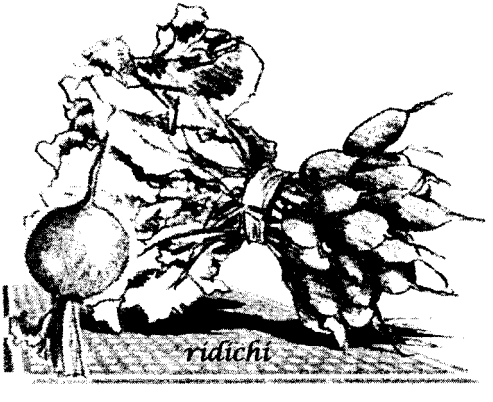

Salata verde

La începutul primăverii, puteţi semăna varietăţi timpurii de salată. Câteva săptămâni mai târziu, dar tot primăvara, puteţi replanta. În ceea ce priveşte alegerea soiurilor de salată, există varietăţi „de tăiat", pe care le puteţi recolta la o lună după ce le-aţi semănat! Aceste soiuri se seamănă din martie şi se recoltează în aprilie, prin tăierea frunzelor. Dacă le udaţi bine, stimulaţi astfel o nouă creştere.

Spanacul

Împreună cu copiii, îl veţi semăna pe straturi, toamna sau primăvara. Imediat ce plantele măsoară mai mult de 3 centimetri înălţime, îl veţi rări, lăsând o distanţă de 10-12 centimetri între plante. Foarte important: spanacului nu trebuie să-i lipsească niciodată apa!

Legumele pe care le vor recolta toamna

Bostanul

Semănaţi bostanul în cuiburi, direct în pământ. Pentru a obţine exemplare foarte mari, nu păstraţi decât un fruct de la fiecare plantă. Culegeţi bostanul când este frumos colorat şi când frunzele se ofilesc. Tăiaţi tija cu un foarfece de grădinărit, păstrând 10 centimetri din peţiol. Nu îl distrugeţi, pentru că bostanul ar putea putrezi. Lăsaţi-l apoi o săptămână la soare pentru a i se întări coaja.

Cartofii

În general, este mai bine să folosiţi cartofi deja încolţiţi, cumpăraţi din comerţ.

Pentru a-i planta, săpaţi şanţuri cu fundul neted la 15 centimetri adâncime, lăsând o distanţă de 60 de centimetri între rânduri. Aşezaţi tuberculii la 40 de centimetri unii de alţii. Acoperiţi apoi cu pământ. Când plantele ating 20 de centimetri, muşuroiţi plantele (adunaţi pământ în jurul rădăcinii). Puteţi începe recoltarea în momentul în care frunzele încep să se îngălbenească.

Castraveţii

Iubesc căldura şi apreciază pământul bogat. Castraveţii se seamănă în cuiburi: săpaţi găuri nu prea adânci, situate la o distanţă de un metru unele de altele. Pe fundul fiecărei gropi, puneţi câte cinci seminţe. După apariţia plantelor, răriţi, pentru a nu păstra decât exemplarele cele mai viguroase.

O dată la cinsprezece zile, adăugaţi îngrăşământ ecologic în apa cu care udaţi. Odată cu apariţia celei de-a treia frunze, înlăturaţi-o, pentru a stimula apariţia vrejurilor laterale.

Castraveţii cornişon

Castraveţii mici se plantează la fel ca şi cei mari, ceea ce înseamnă că îi puteţi cultiva pe suporturi verticale, cum ar fi spalierele.

Dovlecelul

Semănaţi dovleceii în cuiburi, într-un sol bogat în îngrăşământ şi udat din abundenţă. Îi puteţi recolta când ajung la 20 de centimetri.

Roşiile

Deoarece copiii nu au atât de multă răbdare să aştepte ca seminţele să crească, puteţi găsi cu uşurinţă fire de roşii de răsădit. Plantaţi-le într-un loc cald şi însorit. Înfigeţi rădăcina roşiei adânc în pământ (bulgărele care conţine rădăcina trebuie să fie la nivelul solului) şi nu uitaţi să puneţi şi un băţ care va servi de arac.

Pentru a evita bolile, udaţi tot timpul la baza plantei, şi nu pe frunze.

Sfecla

Îi puteţi grăbi încolţirea lăsând seminţele cîteva ore la înmuiat în apă călduţă. Semănaţi sfecla pe un teren cu pământ bogat şi uşor: seminţele trebuie îngropate la 2 centimetri adâncime.

Când observaţi că plăntuţele au câteva frunze, răriţi-le, lăsând o distanţă de 20 de centimetri între ele. Udaţi cu regularitate sfecla în perioada de secetă : are nevoie de umiditate.

Fructele roşii

Puteţi planta fără probleme fructe roşii, mai ales dacă folosiţi arbuşti gata sădiţi în recipiente, ceea ce vă va simplifica semnificativ munca. Plantaţi-i mai degrabă toamna : astfel,

arbuştii vor fi deja suficient dezvoltaţi la primăvară, iar copiii vor putea obţine o mică recoltă încă din primul an. Asta se întâmplă mai ales dacă e vorba despre zmeură şi mure. În schimb, coacăzul negru şi coacăzul roşu au nevoie de mai mult timp pentru a rodi.

Tunderea coacăzului negru, a coacăzului roşu şi a afinului

Tunderea arbuştilor de mai sus nu este obligatorie. Totuşi, dacă vegetaţia este abundentă, tundeţi-i în martie, scurtând crengile sau înlăturându-le pe cele moarte sau prea bătrâne. Înlăturaţi-le şi pe cele din mijlocul tufelor.

Tunderea zmeurului şi a murului

Plantele acestea au o oarecare tendinţă de a forma tufe încurcate. Este, aşadar, indispensabil să fie tunse. La sfârşitul iernii, va trebui să înlăturaţi ramurile uscate, să legaţi pe spalier crengile cele mai viguroase şi să scurtaţi ramurile cele mai fragile.

Zmeurul

Ca şi căpşunul, zmeurul este de două soiuri: zmeur care rodeşte de mai multe ori pe an şi zmeur care rodeşte o

singură dată. Ultimul nu înfloreşte decât o dată pe an, prin lunile iunie-iulie. Cât despre celălalt, dă o primă recoltă în aceeaşi perioadă, dar va face fructe şi în perioada septembrie-noiembrie. Zmeurul este uşor de cultivat, uneori putând deveni cu adevărat „cotropitor". Dă numeroase mlădiţe: copiii dumneavoastră pot foarte bine să le recupereze, pentru a pune bazele altor culturi. Nu uitaţi să-i avertizaţi: aceste mlădiţe nu vor rodi chiar din primul an, ci abia din al doilea.

Căpşunul de soi remontant

Este căpşunul care rodeşte de două ori pe an: o dată în iunie, altă dată în septembrie.

Căpşunul care rodeşte o singură dată

Nu dă decât o recoltă pe an, pe la sfârşitul primăverii.

Avantajul acestui soi este că face fructe foarte mari. Pentru a obţine recolte frumoase, nu uitaţi să îl plasaţi într-un loc însorit şi să adăugaţi în mod regulat substanţe nutritive.

Coacăzul roşu

Sunt arbuşti pe care îi veţi cultiva cu uşurinţă sub formă de mici garduri vii sau în bacuri.

Coacăzul negru

Coacăzul negru este un arbust care rodeşte la începutul verii. Trebuie să fie sădit într-un loc însorit. Puteţi aşadar să-l plantaţi de-a lungul unui zid expus spre sud. De reţinut: este mai bine să evitaţi o fertilizare azotată prea abundentă, întrucât aceasta ar dăuna fructelor.

Afinul

Afinul este o plantă care creşte bine în condiţii de penumbră, plantat într-un sol acid. Puteţi aşadar să plantaţi arbustul pe un teren pe care aţi pus turbă şi pământ amestecat cu rădăcini descompuse.

Murul uriaş

Reprezintă o variantă îmbunătăţită a murului sălbatic. După cum o indică şi numele, fructele lui (care prezintă avantajul de a nu avea spini) sunt mai numeroase şi mai mari decât cele ale murului sălbatic. Ele se coc în luna septembrie.

Murul are absolută nevoie de arăcire: ramurile sale pot creşte cu doi sau trei metri într-un an!

Dicţionar de termeni

Acarieni

Sunt păianjeni foarte mici, abia vizibili, care sug seva plantelor şi le slăbesc.

Acid

Un sol acid are un pH mai mic de 7,0 (pe o scară de 14).

Acoperirea cu paie

Constă în aşezarea unui strat de materii diverse (paie, bălegar, resturi de iarbă rămase de la tunderea gazonului, turbă, compost, tulpini de in, aşchii de lemn) la baza plantei, pentru a limita evaporarea apei din sol şi pentru a împiedica buruienile să crească.

Adaos

Adaosurile corectează natura solului, calcaros sau acid. Astfel, terenul devine mai permeabil, mai puţin acid etc. În acest scop, se foloseşte mai ales nisip, turbă, oxid de calciu sau calcar.

Afâna, a

A lucra pământul sfărâmând bulgării cu o sapă.

Alcalin

Un sol alcalin are un pH mai mare de 7,0 (pe o scară de 14). Mai este numit şi sol bazic.

Alogam, alogamie

Plantele alogame se pot fecunda prin polenizare încrucişată între varietăţi diferite : o varietate poate fecunda o alta, producând astfel seminţe ce dau naştere unor plante hibride.

Anual(ă)

O plantă anuală este o plantă care are un ciclu complet (germinare, creştere, înflorire, ofilire) de-a lungul unui singur an.

Apiacee (familia)

Mărar, anason, angelică, morcov, ţelină, hasmaţuchi, coriandru, chimen, fenicul, păstârnac, pătrunjel.

Asteracee (familia)

Pelin, anghinare, muşeţel, cardon, cicoare, tarhon, salată, păpădie, salsifi.

Azot

Element chimic ce favorizează buna creştere a frunzelor.

Bactericid

Care distruge bacteriile.

Bianual(ă)

O plantă al cărei ciclu complet (germinare, creştere, înflorire, ofilire) durează doi ani. În primul an, planta încolţeşte şi creşte, iar în al doilea an înfloreşte şi moare.

Brasicacee (familia)

Varză, nap, ridiche, lăptucă, muştar.

Butaş

Parte a unei plante (cel mai adesea, o tijă) care va fi introdusă în sol sau într-un pahar cu apă pentru a da rădăcini.

Caduc(ă)

O plantă caducă îşi pierde complet frunzele toamna şi iarna.

Căţel

Bulb care se formează pe bulbul principal, pornind de la un mugur axilar.

Chenopodiacee (familia)

Sfeclă, spanac, sfeclă furajeră.

Cloroză

Îngălbenirea frunzelor din cauza lipsei de fier.

Compost

Amestec de resturi vegetale şi menajere care, odată degradate, îmbogăţesc solul.

Crucifere (familia)

Varză, creson, nap, ridiche.

Cucurbitacee (familia)

Castravete cornişon, castravete mare, dovleac, dovlecel, pepene galben, bostan.

Exces de creştere

Alungirea excesivă a tijelor, datorată lipsei de lumină. Vorbim de exces de creştere atunci când seminţele nu primesc destulă lumină sau când sunt semănate prea devreme în timpul anului.

Fabacee (familia)

Mazăre, fasole, bob, trifoi.

Făinare

A se vedea *oidium*.

Fungicid

Substanţă care distruge ciupercile parazite.

Ghem de rădăcini

Ghemul de rădăcini este format din rădăcinile plantei, care formează o încrengătură pe fundul ghiveciului. Rădăcinile trebuie tăiate înainte de plantare.

Hibrid

Legumă rezultată din încrucişarea a două varietăţi sau două specii, imposibil de reprodus prin seminţe.

Humus

Produs de culoare neagră, rezultat din descompunerea materiilor organice vegetale şi animale. Humusul aduce elemente nutritive solului şi îi poate îmbunătăţi structura.

Îngrăşa, a

A îmbogăţi solul cu bălegar.

Labiate (familia)

Busuioc, levănţică, măghiran, voronică, melisă, oregano, rozmarin, cimbru, salvie, cimbrişor.

Lega, a

A lega ramurile unui copac sau arbust pe un suport vertical, pentru a le impune o anumită formă sau pentru a le face să crească într-o anumită direcţie.

Lemnos

Care seamănă cu lemnul de exemplu, „tijă lemnoasă".

Liliacee (familia)

Usturoi, sparanghel, arpagic, haşmă, ceapă, praz.

Lujer

Tijă a plantei pe care se formează florile.

Muşuroi, a

Muşuroirea constă în adunarea pământului, formând o mică grămăjoară la rădăcina plantei, pentru a favoriza dezvoltarea noilor rădăcini. Acest lucru permite protejarea plantei împotriva vântului şi împiedică înverzirea tuberculilor la lumină (ca în cazul cartofilor).

Oidium

Boală ce se caracterizează printr-un puf alb care acoperă frunzele şi fructele (a se vedea *făinare*).

Perenă

Plantă care îşi pierde tulpina şi frunzele iarna, dar care creşte la loc primăvara.

Persistent

Copac sau arbust ale cărui frunze se reînnoiesc progresiv de-a lungul întregului an.

Purice

Această mică insectă săltăreaţă devorează frunzele plantelor. Mai este numită uneori şi „purice de pământ".

Remontant

Care produce de mai multe ori pe an flori sau fructe.

Rezistent

Care rezistă iarna la ger.

Rozacee (familia)

Cireş, căpşun, zmeur, mur, păr, măr, prun.

Rugină

Boală datorată umidităţii, prin care frunzele se acoperă cu pete de culoare arămie.

Scurta, a

A tăia crengile, tijele sau ramurile pentru a provoca apariţia unor noi crengi.

Solanacee (familia)

Vânătă, păpădie, ardei, cartof, tutun, roşie.

Stolon

Tulpină care se târăşte pe sol şi care produce noi plante.

Diferitele tipuri de grădini ⬢ Cum cultivaţi legumele pe balcon sau pe terasă ⬢ Pregătirea compostului ⬢ Diferitele tipuri de legume şi ordinea în care trebuie cultivate ⬢ Cum se face rotaţia culturilor ⬢ Soluţii fitosanitare pe care le puteţi pregăti acasă ⬢ Îngrăşămintele ecologice ⬢ Bolile grădinii ⬢ Semănatul şi plantatul ⬢ Cum se păstrează seminţele ⬢ Cum să vă pregătiţi răsadurile ⬢ Grădina celor mici

Practic

Legumele sunt esenţiale pentru o alimentaţie sănătoasă. Cu toate acestea, modificările genetice şi folosirea îngrăşămintelor chimice le pot transforma într-un veritabil pericol pentru organism. Dacă doriţi să regăsiţi savoarea legumelor şi zarzavaturilor din grădina bunicilor, nu ezitaţi! De la unelte până la influenţa lunii asupra culturilor, de la stropire până la dăunători, trucurile şi sfaturile cuprinse în acest ghid practic vă ajută să aveţi propria grădină ecologică... chiar şi pe balcon.

Editura POLIROM

ISBN 978-973-46-0842-3

www.polirom.ro

Foto copertă © Corbis Images

au apărut:

Nicolae Radu – *Teste psihologice pentru orientarea în carieră şi autocunoaştere*
Paco Underhill – *Arta de a cumpăra. De ce ne place shopping-ul*
Étienne Blouin – *ABC-ul grădinăritului*
Philippe Turchet – *Limbajul trupului şi puterea de seducţie*
Pierre Fayard – *Cum să înţelegem şi să aplicăm Sun Tzu*
Joël Dehasse – *Ghid practic pentru educarea pisicilor*
Bill Faust, Michael Faust – *CV-ul perfect. Tot ce trebuie să ştii, să spui şi să faci ca să obţii postul dorit*
Joël Dehasse – *Ghid practic pentru educarea câinilor*
Jaques Cosnier – *Introducere în psihologia emoţiilor şi a sentimentelor. Afectele, emoţiile, sentimentele, pasiunile*
Pierre Fayard – *Trezirea samuraiului. Cultură şi strategie japoneze în societatea cunoaşterii*
Serge Ciccotti – *150 de experimente în psihologie pentru cunoaşterea celuilalt. Mecanismele comportamentelor cotidiene*
Agnès Gedda – *Grădina de legume ecologice. Ghid practic*

în pregătire:

Nicolas Guéguen – *Psihologia seducţiei. 100 de experienţe pentru înţelegerea comportamentului în dragoste*

www.polirom.ro

Redactor : Diana Soare
Coperta : Radu Răileanu
Tehnoredactor : Irina Lăcătuşu

Bun de tipar : septembrie 2007. Apărut : 2007
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax : (0232) 21.41.00 ; (0232) 21.41.11 ;
(0232) 21.74.40 (difuzare) ; E-mail : office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel. : (021) 313.89.78 ; E-mail : office.bucuresti@polirom.ro

Tipografia S.C. PRINT MULTICOLOR S.R.L. Iaşi
str. Bucium nr. 34, Iaşi, 700265
Tel. : 0232-211225, 236388 ; Fax : 0232-211252